

ŠENTJERNEJSKO glasilo

GLASILO OBČINE ŠENTJERNEJ – Letnik XXV – Številka 175 – Oktober 2023

04 : OBČINA OBVEŠČA

*V pripravi Občinski prostorski plan
in prostorski načrt Občine Šentjernej*

11 : OBRAZI OBČINE

*Arret Wines –
butična vinska klet*

21 : IZ DELA DRUŠTEV

*Uspešni nastopi na državnem
gasilskem tekmovanju*

IZPOSTAVLJAMO

OBČINA OBVEŠČA

- 03 Zaključena dela na atletski stezi in nogometnem igrišču

OBČINA OBVEŠČA

- 10 E-oskrba na daljavo

OBČINA OBVEŠČA

- 14 Mesečni napovednik kulturnega centra

ZGODILO SE JE

- 16 Občina Šentjernej gostila 27. srečanje obrtnikov

ZGODILO SE JE

- 19 Lepotni salon Katarina odprl vrata

ZGODILO SE JE

- 20 Podelitev priznanj krvodajalcem jubilentom

IZ DELA DRUŠTEV

- 22 Vrhpoljske mladinke gasilske prvakinja

IZ DELA DRUŠTEV

- 25 Dobrodelni turnir v petanki

NASVET ZA VAS

- 43 Nevidni e-odpadki

ŠPORT

- 47 Prvi medalji za NTK Šentjernej

Draga bralka, dragi bralec,

prav lep jesenski pozdrav obema. Pretekli oktobrski dnevi so bili nenavadno topli, kar pomembno vpliva na naše počutje.

Za mnoge je jesen najlepši letni čas, kajti v tem času narava res ne skopari s svojo barvno paletto. Včasih imamo celo občutek, kot bi nam želela na najlepši možen način prirasti k srcu, preden se odpravi na počitek. Prepustimo se čudovitim sončnim zahodom, diham jemačnim podobam na vsakem koraku in rahlem vetru, ki v daljavi napoveduje prihod hladnejših dni. Odpravimo se v naravo, bližnji gozd, kjer bomo mimogrede deležni dobrot, ki nam jih ponuja.

Čas hitro beži in že so pred nami novembrski dnevi. Naj bodo prihajajoči dnevi mirni, lepi in pozitivno naravnani.

Prijetno branje vam želim

Sabina Jordan Kovačič, odgovorna urednica

Šentjernejsko glasilo, glasilo občine Šentjernej, letnik XXV, številka 175, oktober 2023. Odgovorna urednica: Sabina Jordan Kovačič, pomočnica odgovorne urednice: Tanja Brate, članice uredniškega odbora: Mojca Kastelic, Marija Martinčič Bauman in Mojca Lampe Kajtna, izdajatelj: Občina Šentjernej, oblikovna zasnova in prelom: Uroš Duh, tisk: Tiskarna Jordan Krško, naklada: 2350 izvodov, fotografija na naslovnici: buče na šentjernejskem polju, foto: Katarina Lan. Šentjernejsko glasilo je vpisano v razvid medijev Ministrstva za kulturo RS pod zaporedno številko 138. ISSN 1581-6001. Prispevke lahko pošljete na elektronski naslov: sentjernejsko.glasilo@sentjernej.si ter na naslov Občina Šentjernej, Prvomajska cesta 3a, 8310 Šentjernej, s pripisom "Za Šentjernejsko glasilo". Uredništvo si pridržuje pravico do presoje o primernosti člankov glede na novinarski kodeks in po dogovoru z avtorjem članka.

NASLEDNJA ŠTEVILKA IZIDE KONEC NOVEMBRA 2023.

Vaše prispevke nam pošljite najpozneje do 13. novembra 2023.

PROSTOFER
S ♥ NA POTI

BREZPLAČNI PREVOZI ZA STAREJŠE V ŠENTJERNEJU – PROSTOFER

Pokličite na brezplačno številko **080 10 10** najmanj 3 dni pred željenim prevozom. V komunikacijskem centru bodo zabeležili vaše podatke in lokacijo prevoza. Po najavi prevoza klicni center obvesti prostovoljnega voznika o prevozu in to sporoči uporabniku, za katerega se opravi prevoz. **Klicni center je na voljo za rezervacije prevozov vsak delovnik med 8. in 18. uro.** Vozniki prostovoljci bodo prevoze opravljali od ponedeljka do petka med 8. in 16. uro, izjemoma pa se lahko dnevi in ure tudi prilagodijo potrebam.

080 10 10

**Klicni center je na voljo za rezervacije
prevozov vsak delovnik med 8. in 18. uro. ■**

KDO SPREJEMA ODLOČITVE V OBČINSKEM SVETU?

Tokrat vam predstavljamo svetnika JOŽETA PIRNARJA iz Liste za celostni razvoj.

Piše: SABINA JORDAN KOVAČIČ

Foto: TANJA JAKŠE GAZVODA

Za svetnika je to prvi mandat v klopi Občinskega sveta Občine Šentjernej. Za kandidaturo na Listi za celostni razvoj se je odločil brez velikega premišljevanja, zelo spontano, saj so ga takoj pritegnile jasno izražene vrednote članov, raznolika in spoštljiva miselnost ter želja po tem, da lahko s svojimi izkušnjami in znanjem pomaga ustvarjati boljše okolje v katerem živimo, ne glede na strankarsko pripadnost. Svetnik je mnenja, da v občini strankarska opredeljenost sploh ne bi smela biti opazna, kaj šele, da bi vplivala na sprejem odločitev.

Kot pravi sam, »izvolitev v občinski svet mi pomeni veliko odgovornost, zaupanje volivk in volivcev pa želim upravičiti z odločitvami v korist celotne skupnosti. Odločitve nameravam sprejemati preudarno, na podlagi podanih argumentov in prioritete razvojne strategije občine. Največji doprinos pri odločitvah lahko prispevam na področju okolja, infrastrukture ter tudi športa in turizma.«

Svetnik prihaja iz gospodarstva, zato mu je ob nastopu funkcije področje javne uprave predstavljalo novost. Kot pravi sam, so si znotraj ekipe Liste za celostni razvoj pomagali z deljenjem izkušenj in znanja, tako da so se novi člani hitro spoznali z načinom dela občinskega sveta in pravilniki. Prav tako pa je bilo dobrodošlo in koristno izobraževanje, ki je bilo organizirano

s strani občine, kjer so svetniki prejeli tudi vso potrebno gradivo.

Z vstopom v lokalno politiko je želel prispevati k izboljšanju kakovosti bivanja v domačem okolju, kar se mu zdi, da ob hitrem tempu življenja, vsi zelo potrebujemo. Pa naj bodo to pridobitve za mlade družine, odraščajočo mladino ali za starejše. Ob sprejemanju odločitev je potrebno pomisliti na vse in investicije porazdeliti čim bolj koristno za vsa starostna obdobja ter nenazadnje skrbeti tudi za medgeneracijsko razumevanje in spoštovanje. Svoj doprinos vidi tudi na infrastrukturnem področju, kjer že aktivno sodeluje kot član odbora. Večletne izkušnje dela v tehnični stroki so izostrile njegovo razvojno naravnost k inovativnosti, kar ga motivira pri iskanju vedno boljših rešitev. Prav s takim načinom razmišljanja želi delovati tudi v korist občine.

Svetnik je z dosedanjim delom občinskega sveta zadovoljen. Kot pravi sam, »delo v občinskem svetu poteka brez problemov. Imamo različna mnenja in prioritete, vendar se o tem veliko pogovarjamo in dogovorimo, katera odločitev je najboljša. Pogovori potekajo na nivoju, s spoštovanjem drug drugega. Ta način vedno zagovarjam in podpiram, zato sem z dosedanjim delom zelo zadovoljen. Sklepe potrjujemo z veliko večino, kar pomeni, da vedno dosežemo širši konsenz in upam, da s tem uspemo doseči tudi odobravanje sokrajanov, ki so nas na volitvah izbrali z namenom razvoja kraja na vseh ravneh.«

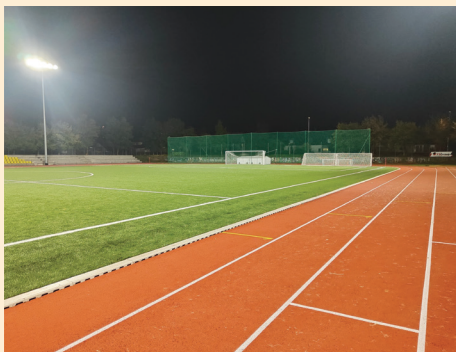

Jože Pirnar je odrasel na Vrhu pri Šentjerneju, kmalu pa bo dvajset let odkar z družino živi v Dolenjem Maharovcu, kjer sta si z ženo Damjano zgradila dom. Ima dve hčerki, Pia letos zaključuje osnovno šolo, Vita pa obiskuje tretji letnik novomeške gimnazije. Po izobrazbi je inženir strojništva in je zadnjih 10 let zaposlen v podjetju Akrapovič v Ivančni Gorici. Vodi oddelke konstrukcije izdelkov, kjer je njihov glavni cilj razviti vrhunski izpušni sistem za motorje ali osebna vozila, ki s svojimi lastnostmi navdušuje naše zveste kupce.

V prostem času rad kaj postori okoli doma, zelo pomembna pa mu je tudi redna športna aktivnost. Zato veliko obiskuje hribe, kolesari, smuča in igra nogomet. Je tudi motorist, vendar glede na vse našete hobije, z motorjem letno ne naredi ravno veliko kilometrov. ■

DELA PRI OBNOVI ATLETSKE STEZE IN NOGOMETNEGA IGRIŠČA ZAKLJUČENA

V začetku oktobra so bila vsa dela, vključno z razsvetljavo, pri obnovi atletske steze in nogometnega igrišča, zaključena. Obnova atletske steze in nogometnega igrišča z umetno travo ter razsvetljavo predstavlja pomemben korak naprej za športno skupnost. To je investicija v prihodnost športa, rekreacije in zdravega življenjskega sloga. Razsvetljava bo omogočala uporabo igrišč tudi v večernih urah. Nova razsvetljava na teh športnih objektih uporablja tehnologijo LED svetilk, ki zagotavlja svetlo in enakomerno osvetlitev igrišč in tudi atletske steze. Z umetno travo se podaljšuje tudi uporaba igrišč v zimskem času, tako za šolo kot pri ostalih zainteresiranih športnikih. Pri urejanju smo predstavili nova igrala na drugo lokacijo in v skladu s standardi uredili podlago pod njimi. Končna vrednost investicije je 916.345,17 evrov z DDV, ki jih je zagotovila Občina Šentjernej iz proračuna ter s pomočjo sofinancerjev Fundacije za šport (73.936 evrov), Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport (100.000 evrov) in Nogometne zveze Slovenije (20.000 evrov). ■

OBNOVA VODOVODA MALI BAN

V Malem Banu je bil zaradi dotrajanosti zamenjan sekundarni vodovod v dolžini 174 metrov. Skupna vrednost investicije je 23.576 evrov. Istočasno bodo obnovljeni 3 vodovodni priključki in zgrajeni 4 novi priključki. Gradbena dela izvaja občinsko podjetje JP EDŠ, d. o. o. Šentjernej, montažna dela pa Komunala Novo mesto d. o. o. ■

Piše / foto: JANEZ HROVAT

SPOROČILO ZA JAVNOST: Seznanitev javnosti o pripravi Občinskega prostorskega plana (OPP) in Občinskega prostorskega načrta (OPN) Občine Šentjernej

Piše / shema: OU Občine Šentjernej

Občina Šentjernej je aktivno pristopila k pripravi strateškega Občinskega prostorskega plana (v nadaljevanju OPP) in izvedbenega Občinskega prostorskega načrta (v nadaljevanju OPN) Občine Šentjernej, s katerimi želimo utrditi obstoječe in postaviti nove temelje prostorskega razvoja občine.

Gre za ključna in kot taka najpomembnejša prostorska dokumenta občine, s katerima se ob upoštevanju usmeritev državnih prostorskih aktov, razvojnih potreb občine ter varstvenih zahtev preišli in trajnostno načrtuje prostorski razvoj občine, hkrati pa se zagotovijo pogoji za njegovo izvedbo. Na strateški ravni (v OPP) so določeni cilji in izhodišča prostorskega razvoja lokalne skupnosti, na izvedbeni ravni (v OPN) pa so načrtovane prostorske ureditve lokalnega pomena, določena namenska raba prostora in prostorski izvedbeni pogoji za umestitev načrtovanih posegov v prostor.

Za postopek priprave OPP in OPN je predviden terminski plan v okviru 3 let, kljub temu, da smo velik zalogaj priprave strokovnih podlag že opravili (Poročilo o prostorskem razvoju, Priprava izhodišč za SD OPN5, Demografska študija, Prometni model občine Šentjernej – obstoječe stanje, Analiza nepozidanih zemljišč, Poplavna študija vodotoka Kobila ...). Gre za kompleksen in zahteven

postopek, ki mora temeljiti na veljavni zakonodaji, upoštevati nove izkušnje in izzive v prostoru in biti utemeljen na konkretnih razvojnih potrebah in individualnih pobudah. V postopek je vključenih več kot 20 nosilcev urejanja prostora, ki podajo svoje usmeritve in mnenja k vsaki širitvi, posegu, uskladitvi in spremembi.

Sodelavci na Občini Šentjernej in izvajalci iz podjetja Locus d. o. o. želimo v postopek priprave vključiti vse ključne deležnike v prostoru ter vso zainteresirano javnost. S sodelovanjem želimo pridobiti dodatna mnenja, ki bodo pripomogla k načrtovanju še bolj smiselnih in kakovostnejših temeljev nadaljnjega prostorskega razvoja, ki bo koristen tako za današnje generacije kot tudi za prihodnji družbeni, gospodarski in okoljski razvoj naše občine.

Ves čas priprave prostorskih dokumentov bodo na občinski spletni strani pod zavihkom Obvestila in objave/SD OPN5 objavljene vse pomembne informacije o postopku priprave OPP in OPN. Aktualne novice bodo objavljene v obliki sporočil za javnost. Obvestila in vabila pomembnim oz. ožjim deležnikom o posameznih dogodkih bodo poslana direktno preko elektronske pošte. Ostala splošna javnost bo informirana preko sporočil za javnost in vabil objavljenih na občinski spletni strani in občasno, odvisno od pomembnosti v Šentjernejskem glasilu, poslanih lokalnim in regionalnim medijem, objav na oglasnih de-

skah oz. na lokalno običajne načine. Za spremljanje novic predlagamo, da se na spletni strani Občine Šentjernej prijavite na e-obveščanje (pod zavihkom E-OBČINA). Obveščanje bo ves čas procesa potekalo tudi preko družbenih omrežij (Facebook). Pred vsakim posvetovanjem bo objavljeno vabilo z informacijami o namenu in programu dogodka ter o vsebinah razprave. Po vsakem posvetovanju bo pripravljeno poročilo s povzetki rezultatov srečanja.

Glavnina aktivnosti sodelovanja in vključevanja javnosti je predvidena na samem začetku priprave, med januarjem in majem 2024, in sicer v fazi priprave dodatnih strokovnih podlag, ki opredelijo vsebinske temelje za omejen prostorski dokumenta.

Več o ključnih korakih priprave OPP in OPN ter o možnosti vašega vključevanja v postopek priprave najdete v spodnji shemi. Vabljeni k sodelovanju!

Eno izmed pomembnih izhodišč priprave OPP in OPN je tudi ustrezna vključitev razvojnih potreb in individualnih pobud. Javnost ima možnost podajanja dodatnih pobud. Poziv zanje bo objavljen predvidoma 1. novembra, zbirale pa se bodo do vključno 31. decembra 2023. Pobude prispele po tem datumu v postopku SDOPN5 ne bodo obravnavane. Obrazec za oddajo pobud bo dostopen na spletni strani občine (pod zavihkom: E-občina/vloge in obrazci), ali pa ga lahko dobite na sedežu Občine Šentjernej v času uradnih ur. ■

OPP IN OPN OBČINE ŠENTJERNEJ

2024

2025

2026

SODELOVANJE
JAVNOSTI

DELANICA
O KRAJINSKI
ZASNOVI, SP
POSELITEV IN
PREOSTALIH
UZ-JIH

SEZNANITEV
JAVNOSTI Z
DELOVNI
OSNUTKOM
OPP IN OPN

SEZNANITEV
JAVNOSTI S
PRIČETKOM
PRIPRAVE OPP IN
OPN

2. DELAVNICA
ZA UZ
ŠENTJERNEJ

1. DELAVNICA
ZA UZ
ŠENTJERNEJ

FORMALNA JAVNA
RAZPRAVA IN
JAVNA RAZGRNITEV
DOPOLNJENEGA
OSNUTKA OPP, OPN
IN OP

ZAKLJUČNA
PREDSTAVITEV OPP
IN OPN

DELOVNI OSNUTEK

OSNUTEK

DOPOLNJEN OSNUTEK

USKLAJEN PREDLOG

POSTOPEK S
KLJUČNIMI
MEJNIKI

MNENJE
ZRSVN

SKLEP O
PRIČETKU

PRVA MNENJA
NUP
MNENJE O
USTREZNOSTI OP

SPREJEM
STALIŠČ

DRUGA
MNENJA
NUP
MNENJE O
SPREJEMLJIVOSTI
VPLIVOV NA OKOLJE

SPREJEM
OPP IN OPN

STROKOVNE
PODLAGE IN
KLJUČNO
SPREMLJAJOČE
GRADIVO

TEMELJNE STROKOVNE
PODLAGE:
- URBANISTIČNA ZASNOVA ZA
NASELJE ŠENTJERNEJ
- URBANISTIČNA ZASNOVA
ZA NASELJA GRADIŠČE,
HRASTJE - OREHOVICA IN
VRHPOLJE
- STROKOVNA PODLAGA ZA
POSELITEV
- KRAJINSKA ZASNOVA
- PRESOJA POBUD
- STROKOVNE PODLAGE ZA
OPREMLJANJE Z GJI

OSTALE STROKOVNE
PODLAGE:
- TVKZ
- BILANCE STAVBNIH
ZEMLJIŠČ Z RAZVOJNIMI
STOPNjami
- ELABORAT POSEGOV NA
KMETJSKA ZEMLJIŠČA
- SP ZA DOLOČITEV
NAČINOV UREJANJA
PROSTORA
- IN DRUGE

ELABORAT
EKONOMIKE

OKOLJSKO
POROČILO

OPP - OBČINSKI PROSTORSKI PLAN
OPN - OBČINSKI PROSTORSKI NAČRT

UZ - URBANISTIČNA ZASNOVA
SP - STROKOVNE PODLAGE

ZRSVN - ZAVOD RS ZA VASRSTVO NARAVE
OP - OKOLJSKO POROČILO

TVKZ - TRAJNO VAROVANA KMETJSKA ZEMLJIŠČA
NUP - NOSILCI UREJANJA PROSTORA

ŽUPANJE IN ŽUPANI V KOČEVJU O ZAVRNJENIH PREDLOGIH ZAKONODAJNIH SPREMEMB IN VARNOSTNIH IZZIVIH

Pišejo: pobudniki zakonodajnih sprememb

Foto: KATJA GODEŠA, Občina Kočevje

Župani in županje ter predstavniki enajstih občin jugovzhodne Slovenije in Posavja so se 12. oktobra zbrali na novinarski konferenci v Kočevju, kjer so izrazili svoj odziv na nedavno zavrnjene predloge sprememb zakonodaje, ki se sistematično lotevajo dolgoletnih izzivov težavnih socialnih okolij s poudarkom na ureditvi razmer za otroke in izobraževanju. Hkrati so izrazili zaskrbljenost glede trenutnih varnostnih razmer v lokalnih skupnostih, ki so po oceni vseh izjemno slabe. Vse bolj glasna pa so tudi opozorila javnosti o neenakosti pred zakonom in nekaznovanju prekrškov.

Predlogi za spremembo zakonodaje o socialnovarstvenih prejemkih, o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, o urejanju trga dela in o voznikih, ki so jih župani in županje s podporo več kot 31.500 podpisov podpore vložili v Državni zbor, so bili s strani države nedavno zavrnjeni. Kljub temu so v lokalnih skupnostih odločeni, da bodo dosegli nujno izboljšanje razmer. Župan Občine Kočevje dr. Vladimir Prebilič in župan Mestne občine Novo mesto Gregor Macedoni sta v imenu vseh sodelujočih občin poudarila, da že ves čas jasno opozarjajo, da obstoječa zakonodaja oziroma ukrepi enostavno niso dovolj in ne delujejo. Občutek imamo, da nas je država pustila na cedilu – ne nas župane, temveč ljudi, so veliko razočaranje v lokalnih skupnostih opisali tudi

ostali trije prisotni župani občin Brežice, Ribnica in Šentjerneja.

Ob zavrnitvi predlogov zakonodajnih sprememb pričakujejo, da bodo izpostavljeno problematiko naposled z vso resnostjo in prioriteto obravnavali tudi na strani države. Eden ključnih ciljev je ureditev razmer otrok iz težavnih socialnih okolij in uspešno vključevanje vseh otrok v osnovnošolsko izobraževanje, posledično pa naprej v izobraževalni sistem in življenje v lokalni skupnosti. Tu so pričakovanja županov in župani do države še posebej visoka in ponujajo vso pomoč, znanje in izkušnje lokalnega okolja. Na seji Odbora za delo, družino, socialne zadeve in invalide je bil namreč ob obravnavi predloga zakona o dopolnitvah Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih sprejet sklep, da odbor do konca leta 2023 pripravi zakonodajne spremembe, ki bodo ustrezno in učinkovito nalovile romsko problematiko, zlasti z vidika vključevanja Romov v družbo. Dodatno pa je bil sprejet tudi sklep o okrepitvi storitev centrov za socialno delo ter okrepitvi kader v občinah, kjer biva romska skupnost. Kakšni bodo nadaljnji koraki države oziroma pristojnih delovnih teles trenutno še ni znano, so pa v vseh enajstih občinah v polni pripravljenosti na sodelovanje, saj so prepričani, da so doslej podane informacije in predlogi zakonodajnih sprememb prava smer za nujen premik z mrtve točke. Želijo si tudi terenskih obiskov za seznanitev pristojnih z aktualnimi razmerami v vseh občinah.

O izzivih socialno problematičnih okolij in varnostni problematiki se sicer veliko razpravlja, a dejanskih sprememb na bolje v samih lokalnih skupnostih žal ni zaznati in jih brez konkretnih sistemskih sprememb tudi ne bo, še dodajajo predstavniki občin. Ob tem pa se napetosti v občinah med prebivalstvom stopnjujejo, kar je še dodatno zaskrbljujoče. ■

SPREJEM GOSTOV S POBRATENE OSNOVNE ŠOLE NA POLJSKEM

Piše / foto: TANJA BRATE

V petek, 13. oktobra 2023, je v sklopu obiska župan Občine Šentjernej Jože Simončič v prostorih občine sprejel goste s pobratene osnovne šole Myslenice na Poljskem.

Sprejema pri županu se je, poleg ravnateljice Osnovne šole Šentjernej Aljoše Šipa in učiteljice, ki je prevajala, udeležilo 14 osnovnošolcev, dva učitelja in ravnatelj osnovne šole v Myslenicah, ki so bili nad Šentjernejem in Slovenijo navdušeni. ■

SPREJEM PRI ŽUPANU OB TEDNU OTROKA

Piše / foto: TANJA BRATE

V petek, 6. oktobra 2023, je v okviru Tedna otroka, ki letos poteka pod geslom »ZAKAJI IN ZATOJI RADOVEDNOSTI«, župan v sejni sobi Občine Šentjernej sprejel otroke. Župan Jože Simončič je v sejni sobi sprejel učence in učence Osnovne šole Šentjernej in Podružnične

šole Orehovica z učiteljicami ter pomočnikom ravnatelja, prišla pa sta tudi najmlajša predstavnik iz Vrtca Čebelica Šentjernej z vzgojiteljico in ravnateljico vrtca. Župan je otrokom uvodoma predstavil delovanje občine in občinskega sveta in jih povprašal kako si predstavljajo delovanje občine. Tudi letos so mladi predstavniki šole in vrtca javno predstavili svoje pobude in predloge županu. Župan jim je na

številna vprašanja in pobude odgovoril in poudaril, da se občina že trudi in se še bo trudila naprej k izpolnitvi vseh ciljev, da pa je potrebno, da vsak od nas prispeva po svojih močeh k boljšemu sobivanju in lepšemu življenju v občini. Poudaril je tudi, kako pomembno je, da v življenju najdemo ravnotežje med pravicami in obveznostmi ter smo hvaležni za vse kar že imamo. Župan si je nekaj zanimivih predlogov otrok zapisal in jih bo poskušal tudi realizirati. Ob zaključku se je zbranim zahvalil za obisk in jim dejal, da naj dobro izkoristijo čas šolanja, da si pridobijo čim več znanja, ki jim po koristilo v prihodnosti, naj pa ne pozabijo tudi na druženje s prijatelji in na sproščeno igro na prostem. ■

SREČANJE EVROPOPOTNIKOV 2023

Piše: TANJA BRATE

Foto: TANJA BRATE & JOŽE PRAH

Komisija za evropske pešpote v Sloveniji (KEUPS) je v sodelovanju s turističnimi, planinskimi, gozdarskimi in drugimi organizacijami, v okviru Posavskega festi-

vala pohodništva, Dneva športa, Evropskega tedna mobilnosti, Evropskega dneva hoje in Evropskega tedna športa, pripravila tradicionalni pohod ob SREČANJU EVROPOPOTNIKOV 2023, in sicer v petek, 22. in soboto, 23. septembra 2023. Pohod, ki so ga v petek, 22. septembra 2023,

pričeli v Šentjerneju, pri Kulturnem Centru Primoža Trubarja, jih je po sprejemu in pozdravu Sama Hudoklina, direktorja občinske uprave in predstavitvi kraja, z domačimi planinci vodil mimo Kartuzije Pleterje v Kostanjevico na Krki. ■

SPREJEM MLADINK PGD GORENJE VRHPOLJE PRI ŽUPANU

Piše / foto: TANJA BRATE

Kot smo že poročali je konec preteklega meseca v Gornji Radgoni potekalo Državno gasilsko tekmovanje za memorial Matevža Haceta 2023, in sicer v soboto, 23. septembra 2023, mladinsko in v nedeljo, 24. septembra 2023, člansko tekmovanje. Na omenjenem tekmovanju je iz Gasilske zveze Šentjernej sodelovalo 11 tek-

movalnih enot, kar je za gasilsko zvezo, ki šteje 10 gasilskih društev, izjemno.

Najboljši rezultat so dosegle mladinke iz PGD Gorenje Vrhpolje, ki so postale državne prvakinja v kategoriji mladink, v kateri je sodelovalo 47 tekmovalnih enot, za kar jim iskreno čestitamo.

V sredo, 4. oktobra 2023, je župan Občine Šentjernej **Jože Simončič**, v avli Kulturnega centra Primoža Trubarja sprejel državne prvakinja

iz PGD Gorenje Vrhpolje, njihove mentorje in vodstvo društva ter vodstvo Gasilske zveze Šentjernej.

Župan je v nagovoru mladi ekipi čestital za izjemen uspeh. Gre namreč za največji dosežek, ne samo za PGD Gorenje Vrhpolje, ampak tudi v celotni zgodovini šentjernejske gasilske zveze. Pohvalil je celotno ekipo desetih deklet, ki so za uspeh trdo delale in prizadevno trenirale, odlikuje pa jih tudi skupinski duh in povezanost, ki je v takšnih tekmovalnih ekipah ključnega pomena. Ob tej priložnosti je župan dekletom podaril praktična darila Občine Šentjernej.

Ekipo državnih prvakinja v kategoriji mladink, starih med 11 in 16 let, sestavlja devet tekmovalk in ena rezerva.

Trdo delo in zaslužen uspeh ekipe mladink so na sprejemu predstavili in pohvalili tudi mentor **Andrej Rangus**, strokovna in tehnična pomoč: **Bojan Rangus**, **Tomaž Rangus** (manjkal je še **Andrej Golob**) ter vodstvo PGD Gorenje Vrhpolje, predsednica **Tina Nučič** in poveljnik **Jan Hrovat**. Državne prvakinja so v nagovoru na sprejemu pohvalili tudi **Martin Lužar**, predsednik Gasilske zveze Šentjernej, poveljnik zveze **Gregor Kos** in **Marjan Cerinšek**, tajnik zveze. Posebno čustven nagovor je mladi ekipi PGD Gorenje Vrhpolje namenil sodnik na državnem tekmovanju **Jože Grubar**, ki jim je zaželel tudi uvrstitve na gasilsko olimpijado. Tekmovalni enoti mladink iz PGD Gorenje Vrhpolje, mentorjem, strokovni in tehnični ekipi ter vodstvu PGD Gorenje Vrhpolje in vodstvu Gasilske zveze Šentjernej za izjemen dosežek iskreno čestitamo in želimo veliko uspehov tudi v prihodnje. ■

IZ POSLANSKIH KLOPI

V tokratni številki glasila je Uredniški odbor obe poslanki zaprosil, da se opredelita do aktualnih vprašanj glede romske tematike in problematike ter do pobud 11 županov v smislu spremembe zakonov za ureditev razmer otrok in mladine iz težavnih socialnih okolij. ■

dr. VIDA ČADONIČ ŠPELIČ

Na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju že vrsto let živi romska skupnost. Nekoč so se njihovi člani znali vključevati v družbo. Bili so zaposleni in svoje otroke so pošiljali v šolo. Lokalne skupnosti so jim nudile, kjer se je le dalo, pogoje za bivanje, predvsem pa se skupaj z ostalimi institucijami in civilno družbo trudile za njihovo integracijo v družbo. Tako država kot lokalne skupnosti so za izboljšanje položaja romske skupnosti vlagale tudi proračunska sredstva. Žal so se razmere v teh naseljih iz leta v leto poslabševale do te mere, da policijska statistika zadnjih let kaže na porast kriminala v teh okoljih zaradi česar se večinsko prebivalstvo ne počuti varno, oziroma postaja žrtev neurejenih razmer.

Enajst županov z območja Dolenjske, Bele krajine in Posavja je v mesecu avgustu v Državni zbor vložilo predloge sprememb zakonov za reševanje problematike otrok iz težavnih socialnih okolij, kar gotovo romska naselja so. Da gre za izredno pomembno in perečo problematiko kaže tudi dejstvo, da se je pod te zakone podpisalo več kot 31 tisoč volivk in volivcev. Med podpisniki ste gotovo tudi Šentjernejčanke in Šentjernejčani. Namen predlogov sprememb zakonov je bila odprava nekaj sistemskih vzrokov, kjer neurejena zakonodaja spodbuja prizadevanje lokalnih skupnosti, državnih institucij in civilne družbe, da bi bili pred zakonom vsi enaki. Nemoč institucij se kaže pri neracionalni porabi denarnih socialnih transferjev, nesposobnosti sistema da izterja kazni za prekrške in nemoč šolskega sistema pred starši, ki svojih otrok ne pošiljajo v šolo, čeprav je osnovna šola v Sloveniji obvezna. Ti starši škodijo svojim otrokom in vsej skupnosti, saj so njihovi otroci prepuščeni ulici in s tem kriminalu, namesto da bi v šolah osvojili osnovne veščine učenja, prilagajanja družbi, predvsem pa da bi pridobili delovne navade in se s tem lažje vključili na trg dela. Zaposlenosti med Romi na Dolenjskem je praktično nična.

Država na tem področju ni naredila skoraj nič. Z nekaterimi politikami celo spodbuja njihovo neodgovornost. Socialni transferji niso porabljeni za potrebe otrok. Nevestni starši jih porabijo za alkohol, droge in strelno orožje. Predvsem otroci in ženske so tako žrtve začaranega kroga neučinkovite zakonodaje.

V prvem tednu oktobra sta matična odbora državnega zbora obravnavala predloge zakonov. Žal je vladajoča koalicija zakone zavrnila, s tem pa tudi trud 11. županov in voljo 31. tisoč podpisnikov, da bi se razmere končno začele urejati. V opoziciji smo zakone soglasno podprli.

Koalicija si je naložila veliko breme, ki se ga v tem trenutku niti ne zaveda, saj poslanci, ki niso

podprli županskih predlogov ne živijo med nami, kar pa jih ne odvezuje odgovornosti do nas Dolenjcev, Belokranjcev in Posavcev. Če ne prej, jih bomo povprašali po rezultatih njihovega dela na naslednjih volitvah. ■

ANJA BAH ŽIBERT

Uredniški odbor Šentjernejskega glasila me je pozval, da tokratni prispevek namenim aktualni romski tematiki in problematiki na vašem in širšem območju ter o stališču in aktivnostih glede pobude 11 županov v smislu nujnih sprememb zakonodaje, ki bi pripomogla tudi k urejanju razmer otrok in mladostnikov iz težavnih socialnih okolij.

Tisti, ki spremljate moje delo v državnem zboru, veste, da si prizadevam, da bi bil tudi Vaš glas, Vaše težave, s katerimi se na dnevnem nivoju soočate, Vaše stiske in predlogi, slišani.

Mnogi od Vas, pa tudi prebivalci drugih občin jugovzhodne Slovenije, me redno obveščate in opozarjate na to problematiko. Mnogokrat se zgrozim, ko slišim, kaj vse se dogaja (stopnjevanje kriminalnih dejanj, nasilje, zanemarjenost otrok). Vedite, da čutim z Vami in ob zavedanju odgovornosti, ki jo kot Vaša predstavnica v parlamentu imam, se za ustrezne rešitve vseskozi prizadevam. Sobivanje z Romi, po moji oceni, tudi zaradi neustrezne zakonodaje, postaja vse bolj zahtevno. Zato je moja želja in namen, da pride do pozitivnih in prepotrebni sprememb in da tudi zakonodaja omogoči njihovo uspešno integracijo, ki bo dvigovala kvaliteto življenja vseh, ki v tem prostoru sobivajo. Predvsem pa je potrebno doseči, da zakoni veljajo za vse.

V luči tega je bil na mojo pobudo že l. 2019 ustanovljen Pododbor za spremljanje romske problematike v Državnem zboru, v katerem smo sodelovali tako koalicijski kot tudi opozicijski poslanci in se na mojo pobudo pri vodenju tudi izmenjevali. Izpeljali smo kar nekaj odmevnih aktivnosti, zato mi je izjemno žal, da sedanje vladne stranke nadaljevanja delovanja pododbora, čeprav sem si za to prizadevala, niso podprle.

Velika priložnost za izboljšanje stanja je bila pred kratkim pobuda 11 županov iz JV Slovenije, po konkretni spremembi zakonodaje. Spremembe zakonov ne bi le urejale vprašanj, ki jih name naslavlja v zvezi z romsko problematiko, pač pa bi segale širše. Kljub odlični predstavitvi rešitev s strani županov, med katerimi je bil tudi župan g. Jože Simončič, pred pristojnim Odborom za delo in socialne zadeve, so koalicijske stranke Svoboda, SD in Levica, predloge zavrnila.

Prepričana sem, da obstoječa zakonodaja dopušča, da lahko prihaja tudi do neracionalne porabe

denarnih socialnih transferjev. Sicer pa bi socialna pomoč morala biti kratkotrajen ukrep oziroma kratkotrajna pomoč posamezniku ali družini, ki se znajde v stiski. Dogaja se ravno nasprotno, saj je za kar 60% prebivalstva, ki socialni transfer prejemajo, ta postal dolgotrajen ukrep ali način življenja.

Menim, da takšna oblika ne motivira prejemnikov za vključenost v družbo; bodisi v izobraževanje bodisi v trg dela, kot si to želimo. Predlogi sprememb zakonov nič ne jemljejo, ne jemljejo pravice do socialne podpore, pač pa le spreminjajo njeno obliko. Iz finančne pomoči v materialno kot je hrana, oblačila, plačilo položnic za javne storitve, ki sedaj premnogokrat ostajajo neporavnane in na plečih drugih ljudi.

Razmišljam tudi o pravici otrok – mar s tem, ko se jih ne pošilja v šolo, starši ne kratijo otrokovih pravic do šolanja? Kakšno perspektivo imajo ti otroci? Osnovna šola je v Republiki Sloveniji vendar obvezna. Zakaj država ne čuti dolžnosti, da otrokovo pravico, ki jim je kratena s strani staršev, ki otrok ne pošiljajo v šolo, ne zaščititi?

Dobro namreč vemo, da se neizobražene osebe težje vključijo v trg dela in v družbo kot tako. Kakšna je zaposljivost teh otrok oziroma odraslih, zagotovo veste tudi sami.

V kolikor ste spremljali moj nastop na omenjeni seji odbora, ko smo predlagane spremembe zakonov 11 županov obravnavali veste, da sem posebej opozorila, ne le na potrebo vključenosti otrok v osnovno šolsko izobraževanje, pač pa tudi na potrebo po dokončanju osnovnošolskega izobraževanja. Prepričana sem, da je obstoječi zakon o osnovnošolskem izobraževanju v tem smislu pomanjkljiv.

Ta in še mnoga druga vprašanja, vezana na podporo pobudi 11 županov sem odpirala in argumentirala na seji, z namenom konstruktivnega dialoga in pričakovanjem razumevanja problematike s strani vladajoče koalicije, vendar ga žal ni bilo. Še več, sejo so predstavniki vlade celo zapustili z izgovorom, da imajo druge obveznosti, kar je skrajno neodgovorno in nespoštljivo do vseh, ki ste se pod predloge sprememb zakonov podpisali oziroma jih podpirali.

Menim, da bi morali biti za kvaliteto življenja, red in zakonitost ravnanja vseh državljanek in državljanov, občank in občanov, poslanci enotni. Pri teh vprašanjih ne bi smelo biti prostora za politično preigravanje in nepotrebna nasprotovanja.

Dejstvo je, da nam v 30. letih te pereče problematike ni uspelo rešiti in da se stanje samo še slabša. Želim si, da nam v prihodnje vendarle uspe. Vsekakor se bom še naprej, po svojih najboljših močeh, zavzemala za ta cilj. Prosim pa, da to zahtevate tudi od trenutne vladajoče koalicije, ki ima v rokah škarje in platno. Vse dobro želim. ■

E-oskrba upravičencem brezplačno na voljo do 30. 6. 2025

Piše / foto: Ministrstvo za solidarno prihodnost

Ministrstvo za solidarno prihodnost je Telekom Slovenije skupaj z Zvezo društev upokoјencev Slovenije (ZDUS) v okviru javnega razpisa »E-oskrba na daljavo« izbralo za izvajalca storitve E-oskrba. To pomeni, da je E-oskrba za najmanj 5.500 upravičencev od 1. oktobra letos do 30. junija 2025, to je do uveljavitve pravice do e-oskrbe iz Zakona o dolgotrajni oskrbi, ki področje sistemsko ureja, še naprej na voljo brezplačno.

Nov projekt »E-oskrba na daljavo« je pomemben zato, ker se je iztekel projekt Ministrstva za zdravje, v okviru katerega je bila E-oskrba upravičencem od sredine aprila 2022 do 30. septembra 2023 v celoti financirana s strani Evropske unije iz Evropskega socialnega sklada. ZDUS in Telekom Slovenije vse, ki so E-oskrbo uporabljali v okviru navedenega projekta, pozivata, da podpisano dokumentacijo, ki zagotavlja nemoteno brezplačno uporabo E-oskrbe, čimprej podpišejo in vrnejo.

»Starejši potrebujejo podporo pri samostojnem bivanju na domu, E-oskrba pa je zelo učinkovita rešitev, zaradi česar smo vseskozi poudarjali, da je ključno, da je še naprej brezplačno na voljo čim več starejšim. V okviru našega programa 'Starejši za starejše' smo bili prek prostovoljk in prostovoljcev na terenu ves čas v stiku s starejšimi, ki jim je E-oskrba prinesla veliko olajšanje in boljšo varnost pri samostojnejšem bivanju v domačem okolju, sami pa si je ne bi mogli privoščiti. Zato je nadaljevanje projekta financirane E-oskrbe izredno pomembno in veseli smo, da je Ministrstvo za solidarnostno prihodnost to zagotovilo. Nadaljnje financiranje nas navdaja

z optimizmom in nam vliva zaupanje v odločitve vlade glede starejših, ki sodijo med najranljivejše skupine, saj to kaže, da kljub nedavni katastrofalni naravni nesreči, ki bo močno obremenila proračun, v družbi vendarle ostaja tudi socialna empatija. Vse uporabnike E-oskrbe bodo obiskali naši prostovoljci in jim pomagali pri izpolnjevanju dokumentov,« ob tem poudarja Zdenka Jan, predsednica ZDUS.

»Nacionalno zagotovljena E-oskrba za vse, ki jo potrebujejo, je za našo starajočo se družbo nujno potrebna, saj pomembno izboljšuje varnost in kakovost bivanja starejših, invalidov in kroničnih bolnikov v domačem okolju ter razbremenjuje sistem zdravstvenega in socialnega varstva. Z nadaljnjim financiranjem E-oskrbe je upravičencem zagotovljeno varno in samostojno bivanje na domu do uveljavitve Zakona o dolgotrajni oskrbi. To je še posebej pomembno za starejše, ki pretežni del dneva bivajo sami. E-oskrba jim zagotavlja takojšnjo pomoč, ko jo potrebujejo,« prednosti rešitve izpostavlja Peter Pustatičnik, vodja E-oskrbe in E-zdravja pri Telekomu Slovenije.

DOSEDANJE IZKUŠNJE Z E-OSKRBO: VEČ KOT 24.000 KLICEV

E-oskrba je socialnovarstvena storitev socialnega servisa, ki starejšim, invalidom in kroničnim bolnikom omogoča samostojnejše, bolj varno in neodvisno bivanje v domačem okolju, saj zagotavlja 24-urno povezavo z asistenčnim centrom oz. zdravstvenim osebjem in organizacijo pomoči, če jo uporabniki potrebujejo. V okviru dosedanjega projekta »E-oskrba na domu« je bila narejena raziskava o zadovoljstvu in učinkih uporabe E-oskrbe. Rezultati so pokazali, da imajo uporabniki z E-oskrbo

večji občutek varnosti in boljšo kakovost življenja v domačem okolju, okoli 10 % pa bi jih brez E-oskrbe moralo v dom za starejše oz. bi potrebovali drugo obliko pomoči.

Asistenčni center E-oskrbe je od aprila 2022 do avgusta 2023 v okviru projekta prejel več kot 24.000 klicev, od katerih je opravil 1900 intervencij s pomočjo neformalnih oskrbovalcev (tj. svojcev, sosedov ipd.), več kot 300 intervencij pa z ukrepanjem nujne medicinske pomoči. Skoraj 300 uporabnikov je potrebovalo pomoč zaradi padca v domačem okolju, skoraj 170 pa zaradi poslabšanja zdravstvenega stanja. E-oskrba jim je močno skrajšala čas čakanja na pomoč, s čimer so bili preprečeni številni težji zdravstveni zapleti in hospitalizacije, E-oskrba preprečuje tudi nepotrebne smrti.

KDO JE UPRAVIČEN DO BREZPLAČNE E-OSKRBE?

Upravičenci, ki so bili vključeni v projekt »E-oskrba na domu«, bodo lahko storitev brezplačno uporabljali še naprej. Dosedanji uporabniki bodo po pošti prejeli vse potrebne informacije in dokumentacijo, uporabniki bodo obiskovali tudi prostovoljci društev upokoјencev in jim pomagali urediti vse potrebno. Do brezplačne E-oskrbe so sicer upravičeni vsi, ki so polnoletni, živijo doma in niso vključeni v celodnevne oblike institucionalnega varstva ter izpolnjujejo vsaj enega izmed naslednjih pogojev:

- v skladu s predpisi s področja invalidskega in pokojninskega zavarovanja jim je priznana invalidnost;
- v skladu s predpisi s področja invalidskega in pokojninskega zavarovanja prejemajo dodatek za pomoč in postrežbo;
- zaradi nevroloških oziroma nevro-mišičnih obolenj so ogroženi za padec oziroma so zaradi kognitivnega upada pri demenci izpostavljeni različnim neželanim dogodkom v okolju;
- imajo zaradi posledic bolezni, starostne oslabelosti, poškodb, invalidnosti, pomanjkanja ali izgube intelektualnih sposobnosti omejeno sposobnost samooskrbe in bivajo pretežni del dneva sami;
- so stari 65 let ali več in živijo pretežni del dneva sami.

Podrobnejše informacije glede vključitve v projekt Ministrstva za solidarno prihodnost so na voljo na Telekomu Slovenije in na ZDUS:

- pri Zvezi društev upokoјencev Slovenije s klicem na številko **01 620 54 82** (vsak delovnik med 9. in 12. uro) ali prek e-pošte **e-oskrba@zdus-zveza.si** ali v lokalnem društvu upokoјencev;
- pri Telekomu Slovenije s klicem na brezplačno številko **080 12 13** (vsak delovnik med 8. in 16. uro) ali prek e-pošte **eoskrba@telekom.si** ali z obiskom prodajnega mesta Telekoma Slovenije. ■

**PROJEKT E-OSKRBA NA DALJAVO
UPRAVIČENCEM ZAGOTAVLJA
BREZPLAČNO E-OSKRBO DO 30. 6. 2025.**

ZDUS | **Telekom Slovenije**

ARRET WINES – KJER SE PRETEKLOST IN PRIHODNOST SREČATA V VSAKI STEKLENICI

Arret Wines je pristna butična vinska klet v Hrvaški gori, kjer se strast do vinogradništva prepleta z iskanjem odličnosti. Pod vodstvom ROKA DVOJMOČA in MAJE RUPERČIČ vsaka steklenica vina nastane iz perfekcionizma in ljubezni do vina. To je zgodba o skrbno izbranih vinogradih, tradiciji in sodobnosti, kjer vsak požirek pripoveduje svojo zgodbo. Z Arret Wines se podajata na edinstveno potovanje, kjer se preteklost in prihodnost srečata v vsaki steklenici, pripravljeni s trudom, znanjem in neskončno predanostjo kakovosti.

Piše: SABINA JORDAN KOVAČIČ

Foto: arhiv Arret Wines

Kakšni so bili vajini začetki v vinogradništvu? Kdaj se je v vaju prebudila želja, da bi imela svoj vinograd?

Najini začetki v vinogradništvu so tesno povezani s tradicijo in družinskimi koreninami. Oba sva odraščala v družinah, kjer smo imeli manjše vinograde pri hiši, vendar se s tem nismo ukvarjali na profesionalni ravni. Rok je kot otrok preživel veliko časa v vinogradu in kleti, kjer je stricu pomagal pri različnih opravilih. Stric je bil predan vinogradništvu z vsem srcem in še vedno velja za pridelovalca res dobrega vina, kar je v Roku že takrat prebudilo pravo strast do pridelave vina.

Jaz pa sem že od nekdaj uživala v delu v naravi, vinogradu in na kmetiji. Ideja, da bi se s tem ukvarjala na višjem nivoju, se je izoblikovala, ko sem spoznala Roka. Ugotovila sva, da

deljenje te strasti do vinogradništva ustvarja posebno povezavo med nama. Želja, da bi to strast izrazila preko lastnega vinograda, se je začela kristalizirati leta 2017, ko sva opravila prve nakupe zemljišč, na katerih sva kasneje posadila svoje prve vinograde. Takrat sva opazila, da obstaja tudi povpraševanje po najinih vinih, kar naju je še dodatno spodbudilo, da se v svet vinogradništva in vinarstva poglobiva in pričneva pisati svojo lastno zgodbo o butični vinski kleti Arret Wines.

Kdo se skriva pod imenom »Arret Wines«? In kaj pravzaprav pomeni to poimenovanje?

Butično vinsko klet Arret Wines vodiva Rok in Maja, zagnan par, ki naju odlikuje ljubezen do dela v vinogradu. Perfekcionista po duši, si pri-

zadevava za izboljšanje kakovosti pridelanega grozdja, kar se odraža tudi v kvaliteti najinih vin.

Zaznala sva, da obstaja trg za najina vina, kar naju je navdihnilo, da sva steklenice oblekla v privlačne etikete. Izziv pri izgovarjavi priimka Dvojmoč naju je spodbudil, da sva poiskala ime, ki naju simbolizira in je hkrati enostavno izgovorljivo za mednarodne trge, kamor načrtujemo širiti svojo vinsko zgodbo. Ime "Arret Wines" namreč izhaja iz starogrške besede "arete," ki pomeni "odličnost." To ime odraža najin trud, da učinkovito izkoristiva vse svoje sposobnosti, vključno s pogumom, močjo in znanjem, za ustvarjanje izjemnih vin. "Arret" se prav tako nazaj prebere kot "terra" (zemlja), kar poudarja najino globoko povezanost z naravo in vinogradi.

Koliko trt imata in na katerih lokacijah?

Trenutno obdelujemo 7000 trt na dveh lokacijah – Hrvaška gora in Vinji Vrh. Večino vinogradov, ki jih obdelujemo, smo zasadili na novo. Tako smo v zadnjih 6 letih zasadili dišečega traminca, chardonnay-a, laški rizling, modri pinot in modro frankinjo. V načrtu imava širitev in prenovu starejših vinogradov, ki trenutno niso primerni za strojno obdelavo, obenem pa želiva prilagoditi sortni sestav, da bo bolj skladen z najinim stilom vin.

Katera vina pridelujeta? Kakšna je letna pridelava?

Pridelujeva polsladkega dišečega traminca Gaunarja, igrivo modro frankinjo Frajlo, suho belo vrst Tik Tal. V naboru vin pa imava tudi dva cvička. Prvi, Mangup, želi zadovoljiti tradicionalnega pivca. Drugi, Rooster Run, je cviček, ki je sodobnejši, z izraženo aromatikom, a še vedno ohranja vse karakteristike cvička, po katerih je to vino znano z željo, da ga približamo mlajšemu pivcu in tujemu gostu.

Letos pripravlja tudi novost, ki pa naj zaenkrat ostane skrivnost.

Z edinstvenimi vinskimi etiketami želiva predstaviti tudi nama ljubi kraj – Šentjernej. Vina ne krasijo le barvite živalske ilustracije, ki se ujemajo s karakterjem vina v steklenici, temveč imajo tudi posebna imena. Pri poimenovanju vsake etikete sva izhajala iz šentjernejskega pogovornega besednjaka, ki ste ga povzeli v preteklih številkah Šentjernejskega glasila. Zato je vsaka steklenica še posebej posvečena Šentjernežčanom in našemu prečudovitemu kraju.

So vama katere sorte še posebej pri srcu? Zakaj?

Vsaka sorta, ki jo imava zasajeno, ima svoje mesto v najinih vinih, vendar pa bi izpostavila dve, ki naju resnično navdušujeta in imata poseben pomen. Za Roka je to dišeči traminec. To je sorta, ki zahteva posebno nego in pozornost v vinogradu, saj lahko iz nje nastane vino s praviim karakterjem. Pri dišečem tramincu moraš iskati eleganco, še posebej v suhi izvedbi, in to je izziv, ki ga z veseljem sprejema.

Jaz pa imam poseben odnos do modrega pinota. Ta sorta je zelo elegantna in hkrati občutljiva na odločitve, ki jih sprejmeš v vinogradu in kleti. Vsaka odločitev se odraža v karakterju in stilu vina, kar vinarju ponuja veliko možnosti za izbiro stila. Elegantno vino, ki ga lahko s praviimi prijemi pridelamo iz modrega pinota je enostavno neverjetno in občudovanja vredno.

Trgatev letnika 2023 je za vama ... Vemo, da je bilo letošnje leto za vinogradnike precej stresno. Kako sta zadovoljna s količino in kakovostjo obranega grozdja?

Letošnje leto je bilo res neverjetno – ringelšpil poplav, suš in toče. Smo pa imeli v septembru in začetku oktobra neverjetno lepo vreme, kar

je marsikateremu vinogradniku močno olajšalo trgatve. Trgatev 2023 je za nama. Kar je trenutno v kleti, nakazuje na res dobro letino. Količina je relativen pojem, saj ni premo sorazmerna s kvaliteto. Ja, bi želela več, ker se zavedava, da je že sedaj povpraševanje večje od ponudbe, ampak na tej točki lahko pridelava toliko – to je cena za kvaliteto, ki jo midva nudiva pivcu.

Vemo, da je v vinogradu in nato še v kleti vedno veliko dela. Kdo vse, vama pomagata pri raznih opravilih?

Trudiva se, da z najinim hobiem, ki je že prerasel to poimenovanje, čim manj obremenjujemo druge in če se le da, čim več postoriva sama. Čeprav je ob rednih službah to včasih zelo težko. Kljub temu, pa pridejo obdobja, ko je potrebno več ljudi, da se določeno delo opravi v doglednem času. Takrat aktivirava družino in prijatelje. Vsako leto se tako preko 40 prijateljev odzove povabilu na sajenje trt. Kar je neverjet-

no in sva res vesela, da je to postala že tradicija, ki se ponavlja vsako leto zadnjih 6 let. Sorodniki si tako rezervirajo tudi že čas trgatve, da nama pridejo pomagat. Z veseljem se odzovejo tudi vabilu na polnitev vin ali druge delovne akcije. Resnično sva hvaležna za vse, ki nama kakorkoli pomagajo in sodelujejo pri zgodbi o Arret Wines!

Kje vse se lahko okušajo vajina vina?

Najina vina najdete v nekaterih restavracijah na Dolenjskem. V letošnjem letu sva pričela tudi z vodenimi vinskimi degustacijami in sva presenečena nad odzivom, saj med obiskovalci najdemo poleg domačinov in turistov iz sosednjih držav tudi obiskovalce iz Kanade, Nizozemske, Nemčije ipd. Z veseljem izvedeva vinske degustacije za obiskovalce ob predhodnem dogovoru, kjer pa lahko obiskovalci po degustaciji vina tudi kupijo. Naša vina lahko kupijo tudi pri nama v kleti oziroma jih po dogovoru dostaviva.

»Z edinstvenimi vinskimi etiketami želiva predstaviti tudi nama ljubi kraj – Šentjernej. Vina ne krasijo le barvite živalske ilustracije, ki se ujemajo s karakterjem vina v steklenici, temveč imajo tudi posebna imena. Pri poimenovanju vsake etikete sva izhajala iz šentjernejskega pogovornega besednjaka ...«

Dolenjci smo lahko ponosni na vinogradniško tradicijo, ki je res zelo bogata. Imamo veliko pridelovalcev vin, trsničarjev in tudi vinogradniških društev. Ste člana kakšnega društva? Kako pomembna je po vašem mnenju povezanost med društvi in vinogradniki?

Vsako gibanje, ki spodbuja posameznika/vinogradnika h dvigu kvalitete svojega pridelka in posledično vina je dobrodošlo. Je pa učinek viden šele, ko posameznik prepozna svoje pomanjkljivosti in jih želi odpraviti oz. dvigniti kvaliteto vina na višji nivo. Sodelovanje z društvi je pomembno za izmenjavo izkušenj ter mreženje, vsak vinogradnik pa izkoristi, kar njemu odgovarja. Hvala bogu je ogromno dostopne strokovne literature in tečajev, odločitev je na strani posameznika za kateri pristop se bo odločil in mu sledil.

Šentjernej je na vinogradniškem in vinarškem zemljevidu prisoten že precej

let. Imamo dejavno društvo vinogradnikov, vinske kleti in številne posameznike, ki so zelo aktivni. Je občutiti konkurenco, ali je le-ta dobrodošla?

Šentjernej ima izjemno močno tradicijo vinogradništva in vinarstva, zato konkurenca je. Sva pa mnenja, da je gonilo napredka prav zdrava konkurenca. Če se je zavedaš in veš, kaj konkurenca ponuja, ti ta preprečuje, da zaspiš. Tako te spodbuja, da uporabljaš nove pristope v vinogradu in kleti, ki dajo nove profile vin, ki lahko zadovoljijo še tako zahtevnega pivca.

Kako je danes biti vinogradnik? Kaj predstavlja morebitne ovire/izzive?

Biti vinogradnik je danes vznemirljivo in hkrati polno izzivov. Pomembno je, da se prilagajamo nenehnim spremembam vremenskih razmer, saj so vremenski ekstremi, kot so suša, toča in poplave, postali bolj pogosti. Kljub temu, da se trudimo za pridelavo kakovostnih vin, vedno obstaja določen vpliv, ki ga ne moremo nadzorovati. Poleg tega smo kot mlada in manj znana vinska klet soočeni s konkurenco in izzivi pri prepoznavnosti na trgu. Kljub tem oviram, pa naju strast do vinogradništva in predanost kakovosti najinih vin motivirata za premagovanje teh izzivov in razvoj najine vinske zgodbe.

Kakšna je po vašem mnenju vinska kultura pri nas?

Vinska kultura pri nas se izboljšuje in nenehno razvija. To kaže na to, da se vedno več ljudi zanaša za vina in vinsko kulturo ter razvija svoje brbončice za prepoznavanje različnih stilov vin. Prav tako je vse več butičnih vinskih kleti, kot je naša klet Arret Wines, ki se osredotočajo na kakovost in individualnost svojih vin ter ustvarjajo unikatne degustacijske izkušnje za obiskovalce. Ta trend butičnih vinskih kleti prispeva k dvigu splošnega zanimanja za vino in izboljšanju vinske kulture. Vse te dejavnosti in zanimanje za vinsko kulturo prispevajo k izboljšanju znanja in zavedanja ljudi o vinu, kar pa se nato odraža v boljši kakovosti vina in povečanju ponudbe kakovostnih vin na trgu.

Kakšni so vaжинi načrti za prihodnost?

Vinarstvo je danes izjemno dinamično in polno priložnosti, vendar tudi izzivov. Ključno je biti prilagodljiv, inovativen in se nenehno učiti. Najin cilj za prihodnost vključuje ureditev degustacijske sobe, ki bo gostom omogočila boljše doživetje ob okušanju najinih vin. Dolgoročno pa nameravamo povečati obdelovalne površine in zgraditi novo vinsko klet, saj je trenutna klet blizu svojih kapacitet. To pa ni vse, saj si zastavlja tudi ambiciozen cilj – prodor na tuje trge. Želiva širiti svojo prisotnost in prodajo vin v tujino. S tem se bova še bolj približala našim strankam v različnih delih sveta in omogočila, da uživajo v najinih vinih. S strastjo, znanjem in predanostjo kakovosti se veseliva izzivov, ki nama jih bo prinesla prihodnost. ■

KULTURNI CENTER VABI

Piše: ELIZABETA KUŠLJAN GEGIČ

Foto: arhiv gledališč

V Kulturnem centru Primoža Trubarja bomo v novembru poskrbeli za slehernega ljubitelja kulture.

Vabljeni na prvo gledališko abonmajske predstavo z žlahtno komedijantko **Mojco Fatur**, kjer se boste zagotovo nasmejali, prepoznali in mogoče kaj naučili! V Šentjernej se vrača kino s projektom SloKinoBus, kjer bo za vse ljubitelje filma (aktivne in nekdanje godbenike ter celo sorodstvo) predvajan film Matevža Luzarja **Orkester**. Za najmlajše v otroškem abonmaju gostimo lutke. Znani čebelici **Lili in Bine** bosta s svojimi gozdnimi prijatelji doživeli kup dogodivščin. Za ljubitelje glasbe pa v novembru kar dva koncerta – tako bo lepo, da vam bo zaigralo srce!

Vabljeni, da pravočasno poskrbite za svoje **vstopnice**.

Do njih je več poti: obiščite spletno prodajo kulturnega centra na: <https://kc-sentjernej.mojekarte.si> ali osebno obiščete blagajno kulturnega centra. Ta je po novem odprta:

- torek 13.00–15.00
- sreda 13.00–15.00
- četrtek 13.00–16.00

ter eno uro pred vsakim dogodkom. V tem času lahko tudi pokličete na 07/393 13 71 in si vstopnice rezervirate. Dobrodošli! ■

Knjižnica Šentjernej

**URA PRAVLJIC IN USTVARJALNA
DELAVNICA**

Brezplačna udeležba

ČETRTEK

16. 11.
OB 17. URI

Film Matevža Luzarja

ORKESTER

Komična drama / Potujoči SloKinoBus
Brezplačne vstopnice / Projekt podpira Ministrstvo za kulturo

Igrajo: Gregor Zorc, Gregor Cušin, Jernej Kogovšek, Lovro Lezic, Gaber K. Trseglav in drugi

Filmska zgodba *Orkester* spremlja rudarski pihalni orkester iz Zagorja ob Savi, ki se napoti na gostovanje v pobrateno mesto v Avstriji, kjer ima napovedan figuradni paradni nastop pihalnih godb. Kaj se vse dogaja na poti, na gostovanju in doma je v tem filmu prikazano skozi pet zgodb, ki so polne humorja z nekaj nepričakovanimi zasuki in realnimi pogledi.

Film *Orkester* je na 25. festivalu slovenskega filma je prejel Vesno za najboljši celovečerni film, ob tem pa še Vesni za najboljši scenarij (Luzar) in fotografijo (Simon Tanšek). Leta 2022 je bil izbran kot slovenski kandidat za oskarja za najboljši tujejezični film, kjer ni prišel v ožji izbor.

PETEK

17. 11.
OB 19.30

VESELJE S HARMONIKO

9. koncert šole harmonike DiaTon

Vstopnice: 15 evrov

Vsi ljubitelji narodno-zabavne glasbe vabljeni, da eno nedeljsko popoldne preživite v družbi odlične glasbe in krasnih glasbenikov. Na koncertu bodo nastopili učenci Janeza Lekšeta, Ansambel Glas, ansambel Krimski lisjaki, Mladi Dolenjci, Silvo Pliberšek in drugi. Voditelj prireditve bo znameniti Slavko Podboj. Vljudno vabljeni!

NEDELJA

19. 11.
OB 15. URI

Lutkovno gledališče Fru-Fru

LILI IN BINE

Lutkovna predstava / Za otroški abonma in izven

Vstopnice: 7 evrov

Avtorica: Tatjana Kokalj; režija: Irena Rajh;

izvedba: Ana Špik Jakin in Tines Špik

Starost: 2+; trajanje: 35 min

Med šolskimi počitnicami se na travniku zbere pisana družina. Čebelicama Lili in Binetu, ki ju zagotovi vsi pozna, se pridružijo prijatelji – pajek Pino, pikapolonica Polona, metuljčica Maja in mravlja Mija. Bine vsem pove, da se bo na gozdi jasi ustavilo potujoče gledališče in vsi hitijo, da ne zamudijo predstave. Toda nikjer ni kobilice Karlja, ki je skočil na drevo in zdaj tam sam preganja dolgčas. Ga bodo prijatelji našli in pravočasno prišli do gledališča?

SREDA

22. 11.
OB 17. URI

LETNI KONCERT

ŠENTJERNEJSKEGA OKTETA

Vstopnice: 10 evrov

Sentjernejski oktet že tradicionalno ob koncu leta vabi na letni koncert. Tokrat se bodo predstavili v nekoliko prenovljeni zasedbi in s programom, ki bo pobožal srca slehernega obiskovalca. Gostje kulturnega večera bodo Kvatropirci – glasbeniki, ki navdušujejo vso Slovenijo. Vabljeni!

SOBOTA

25. 11.
OB 19. URI

TOREK

7. 11.
OB 17. URI

OBRAZI DEDIŠČINE

JUGOVZHODNE SLOVENIJE

Odprtje razstave Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije – OE Novo mesto
Brezplačne vstopnice

ČETRTEK

9. 11.
OB 19.30

SiTi Teater

NIKOLI NI PREPOZNO

Monokomedija / Za gledališki abonma in izven

Vstopnice: 20 evrov; 18 evrov za dijake, študente in upokojence

Avtorja: Jera Ivanc in Žan Papič; režija: Luka Marcen; glasba: Davor Herceg; igra: Mojca Fatur

Alja je vse v enem in ena za vse. Po letih kuhanja, pranja, prevažanja otrok, podpiranja moževe kariere in koordiniranja družinske firme je prišel čas za spremembo. Sledila bo svojim mladostnim sanjam, v roke spet prijela frizerske škarje in se lotila izboljševanja sveta pod geslom "zadovoljna stranka, boljši svet". A zadovoljstvo je izmuzljiv pojem, svet pa pisana gneča bolj ali manj uravnovešenih strank, družinskih članov, taksistov, gradbenih delavcev in drugih, ki poskrbijo, da nič ne gre kot po maslu.

Nikoli ni prepozno je monokomedija o iskanju smisla in ravnovesja, ki ugotavlja, da za pogovor s svojo podobo v zrcalu ni nikoli prepozno. Lahko pa je, zlasti, če se v zrcalo pogledate z žlahtno komedijantko Mojco Fatur, do solz zabavno.

SREDA

15. 11.
OB 17. URI

KULTURNA DEDIŠČINA V OBČINI

ŠENTJERNEJ

Okrogla miza

Brezplačna udeležba

Vljudno vas vabimo na odprtje razstave

Obrazi dediščine jugovzhodne Slovenije

DELO IN PROJEKTI ZAVODA ZA VARSTVO KULTURNE DEDIŠČINE SLOVENIJE,
OBMOČNE ENOTE NOVO MESTO, V LETIH 2012–2022

Kulturni center Primoža Trubarja Šentjernej

torek, 7. november 2023, ob 17. uri

razstava bo odprta do 7. decembra 2023

Prav tako vljudno vabljeni na **okroglo mizo** z naslovom »Kulturna dediščina v občini Šentjernej«, ki bo v prostorih
KC Primoža Trubarja Šentjernej, **v sredo, 15. 11. 2023, ob 17. uri.**

LETNI
KONCERT
ŠENTJERNEJSKEGA
OKTETA

/ SOBOTA
/ 25. november 2023
/ ob 19. uri
/ KCPT Šentjernej
/ VSTOPNINA 10 evrov

GOSTJE KVATROPIRCI

LETOŠNJE 27. SREČANJE OBRTNIKOV IN PODJETNIKOV OOOZ NOVO MESTO JE GOSTILA OBČINA ŠENTJERNEJ

Piše: EMILIJA BRATOŽ,
direktorica OOOZ Novo mesto

Foto: arhiv OOOZ Novo mesto

Letno že 27. srečanje obrtnikov in podjetnikov, članov OOOZ Novo mesto, je letos potekalo v notah solidarnosti ob poplavih, podelitvah podjetniških zlatih plaket in ključev za desetletja jubilejev dela v obrti in delovanja v neobrtnih dejavnostih. Na vrhuncu večera so podelili celo diamantnega za 50 let dela v obrti ter imenovali novega častnega člana.

Program prireditve je bil slovesen in namenjen predvsem obrtnikom in podjetnikom, ki letos praznujejo jubileje delovanja, za kar so prejeli priznanja za 10 let, plakete za 20, 25 in 30 let ter ključe za 35, 40, 45 in letos celo 50 let dela v obrti. Vseh letošnjih jubilaritov je bilo 60.

Slovesna prireditev je potekala 5. oktobra v Kulturnem centru Primoža Trubarja pod okriljem Občine Šentjernej in župana g. Jožeta Simončiča, obrtnike in podjetnike pa sta nagovorila tudi ga. Mojca Andolšek, predsednica Območne obrtno-podjetniške zbornice in g. Blaž Cvar, predsednik OZS.

Oba sta poudarila pomen malega gospodarstva, ki je gonilna sila naše države. Pohvalila pa sta tudi vse obrtnike in podjetnike, ki so po nedavnih poplavih nesebično priskočili na pomoč prizadetim, in sicer s posebno akcijo celovite obnove vodnih in plinskih instalacij, ogrevanja in prezračevanja, elektro-instalacij, izvedbe gradbenih del in izdelavi oziroma montaži opreme poplavljenega gostinskega lokala v Prevaljah. G. Cvar je v svojem govoru poudaril, da si Obrtno-podjetniška zbornica prizadeva ustrezno zastopati obrtnike in podjetnike napram državi in opozarja na vedno večje zahteve ter obremenitve malega gospodarstva, saj je na robu svojih zmognosti v okoliščinah vojne v Ukrajini, energetske krize ter dodatno poplav, ki so v Sloveniji stanje še dodatno zaostrele.

Predsednica območne zbornice Mojca Andolšek je izrazila ponos na člane, ki so v vseh okoliščinah ostali prilagodljivi in neomajni ter znali prebroditi vse podjetniške čeri. Na gospodarsko problematiko so podjetniki opozorili tudi na nedavnem Dolenjsko-belokranjskem razvojnem forumu, ki je potekal na zbornici. Namreč, podjetja s svojo prilagodljivostjo, iznajdljivostjo, vztrajnostjo in inovativnostjo s svojimi resursi in prihranki že težko kompen-

zirajo velike finančne obremenitve, posledice ohlajanja gospodarske rasti ter kadrovske in infrastrukturne primanjkljaje v naši regiji. Vse prej navedeno vedno bolj izrazito omejuje možnosti uspešnega odzivanja na zahtevne globalne razmere, zato se že dalj časa soočamo z upadanjem naše konkurenčne zanimivosti, tako doma kot na svetovnih trgih.

Da ne smemo zgolj trošiti, kar gospodarstvo ustvari, pa je v nagovoru opozoril šentjernejški župan Jože Simončič, in povedal še, da je delo in podjetniške dosežke potrebno znati ceniti in vse ustvarjeno tudi pravilno razporejati in vlagati. Dokaz ustreznega gospodarjenja je obrtna cona v Šentjernej, ki je omogočila podjetniško infrastrukturo in okolje že mnogim uspešnim podjetjem, ta pa se še širi in s tem po vseh gospodarskih kazalnikih zelo uspešna postaja celotna občina. Župan je poudaril še, da veliko skrb posvečajo enakomernosti razvoja na vseh področjih, tako urejanju infrastrukture, cest, omogočanju pitne vode, gradnje namenskih objektov ter izvajanju različnih dejavnosti za vse generacije v občini.

G. Radku Luzarju oz. podjetju L-tek d. o. o. kot začetniku razvoja obrtne cone ter prepoznavnemu najuspešnejšemu podjetju iz Šentjerneja je predsednica območne zbornice podelila **priznanje za posebne gospodarske in podjetniške dosežke**.

Kot samostojni podjetnik je g. Radko Luzar z delovanjem pričel leta 1994. Skozi leta se je podjetje razvilo v ponudnika celovitih EMS rešitev, vse od ideje do produkta, od svetovanja do zagotavljanja kakovostne serijske proizvo-

dnje. Družba (d. o. o.) je lani praznovala 20 let, medtem, ko jih bodo prihodnje leto, vse skupaj od ustanovitve prešteli že 30. G. Luzar je uspel poiskati sodelavce, ki so po zaslugi tehnoloških inovacij že od vsega začetka dvigovali ugled specializiranega podjetja, usmerjenega v raziskave, razvoj in proizvodnjo elektronskih modulov, elektromehanskih komponent in programskih rešitev za raznovrstne panoge in za vsakega naročnika razvitimi optimiziranimi rešitvami po meri. Njihovo uspešno delo in selitev v nove prostore v obrtni coni je bilo nagajeno z nagrado Gospodarske zbornice Slovenije za posebne gospodarske in podjetniške dosežke. Na večer podjetniških zvezd, kot so ga poimenovali, pa je gospodu Radku Luzarju priznanje za impresiven razvoj, inovativnost, trajnostno ustvarjanje podjetniških presežkov in gospodarskih dosežkov podelila tudi Območna obrtno-podjetniška zbornica Novo mesto.

PREJEMNIKI NAJŽLAHTNEJŠIH PRIZNANJ

Bronasti ključ za 35 let dela v obrti so prejeli:

DRAGO HOČEVAR s. p. – elektromehanika, Škocjan / MONTAŽA MUŠIČ d. o. o. Sakib Mušič – instalaterstvo, Šmarješke Toplice / MIZARSTVO NOVINEC d. o. o. Marija Novinec – mizarstvo, Straža / STREŠNIKI GOLOB d. o. o. Marjan Golob – izdelava cementnih izdelkov, Mirna Peč / MILAN ŠPOLAR s. p. – gostinstvo, Mirna Peč.

Srebrni ključ za 40 let dela v obrti so prejeli:

ENSI d. o. o. Alenka Papež, Andrej Papež – in-

stalaterstvo, Novo mesto / ANA Marija Filipič s. p. (Mihael Filipič) – kovinarstvo, Žužemberk / KGN d. o. o. Stanko Novinc – kovinarstvo, Dvor. **Zlati ključ za 45 let dela v obrti so prejeli:** DULC, STROJNE INSTALACIJE IN INŽENIRING, d. o. o. Matej Dulc – instalaterstvo, Škocjan / JOŽE NOVINC s. p. – kovinska galanterija, Žužemberk / FRANC PERŠE s. p. – gostinstvo, Šmarješke Toplice / GOSTILNA VOVKO Rok Vovko s. p. – gostinstvo in prenočišča, Brusnice. Diamantni ključ za 50 let dela v obrti je prejel g. Pavel Iskra, ustanovitelj podjetja I-LES ISKRA d. o. o. iz Žužemberka. Ta večer je zaznamoval še en veličasten trenutek, in sicer imenovanje častnega člana zbornice. Ta po odločitvi Upravnega odbora OOZNM

pripada g. Jožefu Dulcu, ustanovitelju podjetja DULC instalacije d. o. o. Izjemen dogodek kot zgodbo v poklon vsem jubilarantom za njihovo vztrajnost in dosežke na obrtniški oziroma podjetniški poti je scensko zasnovala in režirala ga. Lucija Kuntarič. Celotna prireditev in podelitev je bila s plesnimi miniaturnimi prikazana pot od kalitve semen do rastline, rasti drevesa do debla in oblikovanja lesa do izdelka, na način kot se je vila pot diamantnega podjetnika v lesni stroki. Program so popestrili glasbena skupina (Jernej Šuštaršič klaviature + Miro Tomšič tolkala + Jernej Zoran kitara + Matic Franko kitara), soloisti Marko Grahovar, Valentina Fink in Davor Vovko, plesalca Peter Fileš in Maja Pucelj, mla-

dinska in članska plesna skupina HARLEKIN, otroški pevski zbor podružnične šole Oreho-vica in Otroška folklorna skupina Šentlora iz OŠ Šentjerneje. Program sta v pravo zvezdniško vzdušje povezala voditeljski par Petra Rep Buretič ter Luka Bregar.

Izrekamo vse zahvale za skupno organizacijo dogodka in pohvale čudovitemu vzdušju, ki ga zna pričarati občina Šentjerneje, v kateri se že značilno odvijajo številni dogodki, obeležja in dejavnosti, kar je dokaz o gospodarjenju, vzajemnem delu in prizadevanjih ljudi na vseh področjih dela, življenja in medsebojnega povezovanja. To je edini ključ do uspeha v tako zaostrenih ter z naglimi spremembami zaznamovanih časih. ■

PRIZNANJE *Vzoren primer ravnanja s* **človeškimi viri ISKRI PIO**

Povzeto: po M. K., Dolenjski list

Foto: M. K., Dolenjski list

V četrtek, 12. 10., je potekal 16. dan ravnanja s človeškimi viri, ki ga je na Otočcu organizirala Gospodarska zbornica Dolenjske in Bele krajine. Priznanje »Vzoren primer ravnanja s človeškimi viri Dolenjske in Bele krajine za leto 2022« sta prejela podjetje Iskra PIO d. o. o. in dr. Boris Bukovec. Sedaj že tradicionalni dogodek je tokrat nosil naslov Prihodnost trga dela in HRM (Spremembe, umetna inteligenca in vloga kadrovikov).

V uvodu sta prisotne nagovorila predsednica Sekcije za ravnanje s človeškimi viri pri GZDBK **Nina Nikič** iz podjetja Adria Dom in direktor Gospodarske zbornice Dolenjske in Bele krajine **Tomaž Kordiš**. Strokovni del pa je bil osredotočen na ključna vprašanja, o katerih mora jo danes razmisliti vsi kadroviki.

O PREJEMNIKIH PRIZNANJA

Priznanje Vzoren primer ravnanja s človeškimi viri je direktorju **Iskre PIO Andražu Rumpretu** in dr. Borisu Bukovcu izročil mag. Marko Gorjup, predsednik GZDBK. Predsednica ocenjevalne komisije Mojca Novak pa je dejala, da »Gre za primer kadrovske odličnosti podjetja, ki izkazuje svojevrsten in celovit pristop ravnanja in sodelovanja z ljudmi, in gre za primer posameznika, človeka, ki je celotno kariero neomajno zavezan ljudem in razmerjem med ljudmi od akademskega znanstveno raziskovalnega področja in neposredne vzpostavitve delujočih sistemov v podjetju, izobraževalni instituciji ter akreditiranju študijskih programov.«

Kot je v obrazložitvi zapisala ocenjevalna komisija, šentjernejsko podjetje Iskra Pio, ki je bilo ustanovljeno leta 1991 in ima osnovno dejavnost projektiranja in izdelave opreme za čisto in čistilno tehnologijo, razvija svojstven in celovit pristop k ravnanju s človeškimi viri in sodelovanju z zaposlenimi. »Zaveda se pomena formalnih in neformalnih orodij ter metod, s katerimi vzpostavlja sodelovalno, visoko tehnološko in inovativno poslovno okolje, ki prispeva k konkurenčnejšemu nastopu na svetovnih trgih. Privlačnost in atraktivnost ustvarjalnih delovnih mest za sedanjost in prihodnost podjetje gradi na osnovi vsestranskega strokovnega in osebno-nostnega razvoja posameznikov, opolnomočenju zaposlenih ter spodbujanju kulture inovativnosti. Strategija zaposlenih celostno upošteva in usklajuje potrebe podjetja in zaposlenih.«

Temelji vzornega primera ravnanja s človeškimi viri, ki jih je podjetje vgradilo v svoj poslovni

model, slonijo na: medgeneracijskem sodelovanju med zaposlenimi, ki vključuje mentorstvo, spodbuja samoiniciativnost in obratno mentorstvo, torej mentorstvo od mlajših k starejšim; strategiji razvoja digitalnih kadrov kot posebnega vsebinskega področja znotraj Digitalne strategije podjetja PIO; vzdrževanju vključujoče, povezovalne in inovativne organizacijske kulture podjetja ter zaposlovanju za nedoločen čas na področju vseh procesov podjetja. »Medgeneracijsko sodelovanje v praksi predstavlja prvi steber doseganja spodbudne organizacijske klime. Za to je podjetje v lanskem letu prejelo priznanje MEGA Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,« so navedli.

Letošnji strokovni dan Sekcije za ravnanje s človeškimi viri je povezovala Ajda Vesel, za glasbeni utrinek pa je poskrbela Glasbena šola Lipičnik. ■

INAVGURACIJA DEKANICE FAKULTETE ZA TURIZEM UNIVERZE V MARIBORU

Piše: Fakulteta za turizem UM

Foto: LUKA RUDMAN

Fakulteta za turizem Univerze v Mariboru, je v torek, 3. oktobra 2023 v Viteški dvorani brežiškega gradu, s slovesnostjo ob inavguraciji nove dekanice, izr. prof. dr. Marjetke Rangus, obeležila menjavo vodenja fakultete.

V torek, 3. oktobra, ob 11. uri je v Viteški dvorani Posavskega muzeja Brežice potekala inavguracija nove dekanice Fakultete za turizem Univerze v Mariboru, izr. prof. dr. Marjetke Rangus. Izvoljeni dekanici je rektor Univerze v Mariboru, prof. dr. Zdravko Kačič, s predajo dekanskih insignij predal funkcijo vodenja Fakultete, dekanica je sicer svoj mandat začela že v mesecu juliju.

Izr. prof. dr. Marjetka Rangus je tako tretja v vrsti dekanov Fakultete za turizem Univerze v Mariboru, za prvim, dr. Božidarjem Veljkovičem in drugim dekanom, prof. dr. Boštjanom Brumnom, ki je Fakulteto vodil dva mandata, od leta 2015 naprej.

Zbrane goste je v prekrasnem ambientu Viteške dvorane Posavskega muzeja Brežice najprej nagovoril rektor Univerze v Mariboru, prof. dr. Zdravko Kačič, ki je med drugim poudaril pomembnost turizma in raziskovanja v turizmu, predvsem zaradi njegove interdisciplinarnosti. Navzoče je pozdravil tudi župan Občine Brežice, gospod Ivan Molan, ki je poudaril pomen Fakultete za turizem za lokalno okolje. Pred predajo funkcije svoji naslednici, je goste nagovoril tudi nekdanji dekan, prof. dr. Boštjan Brumen. Po inavguraciji, postopku, ko rektor preda akademske insignije novoizvoljenemu dekanu, je zbrane goste nagovorila tudi nova dekanica, izr. prof. dr. Marjetka Rangus.

V svojem govoru je dekanica med drugim poudarila številne dosežke še ne 15 letne Fakultete in smiselnost njene umeščenosti v okolje. Zahvalila se je vsem sodelavkam in sodelavcem, študentkam in študentom ter ne nazadnje tudi svoji družini.

»Ponosni smo, da smo se v tem razmeroma kratkem času utrdili kot uspešna izobraževalna in raziskovalna institucija, ki se po raziskovalnih rezultatih uvršča v slovenski vrh na področju turizma in ki je zgradila celotno vertikalno študijev ter pravo mednarodno skupnost, ki jo sestavljajo študenti iz najmanj 10 različnih držav. S pomočjo gostujočih študentov, predavateljev in raziskovalnih partnerjev smo zgradili trdno in živahno mrežo od Japonske do ZDA ter od Finske do Nove Zelandije. Naše raziskovalke in raziskovalci so samo v zadnjih štirih letih pridobili

30 evropskih, nacionalnih in tržnih projektov v skupni vrednosti prek 2 milijona evrov. Verjame, da ti in mnogi drugi uspehi potrjujejo smiselnost in pravilnost odločitve za ustanovitev samostojne fakultete na področju turizma znotraj Univerze v Mariboru. Čeprav sta znanost in znanje globalno in kritično pretehtana in utemelje-

na, pa je njeno delo vendarle lokalno umeščeno. Mesto Brežice je fakulteti ponudilo gostoljubje in dragoceno podporo, brez katere si našega delovanja ne moremo zamisliti.«

Prireditev je povezoval doc. dr. Tomi Špindler, za glasbeno popestritev sta poskrbela Alja in Gregor Deželan, akademsko himno Gaudea-

mus Igitur ob začetku prireditve je izvedel Mešani mladinski pevski zbor Gimnazije Brežice, pod taktirko zborovodkinje Simone Strnad Rožman.

Novoizvoljeni dekanici v naslednjih štirih letih želimo uspešno ter modro vodenje Fakultete za turizem.

O dekanici izr. prof. dr. Marjetki Rangus:

Dr. Marjetka Rangus je diplomirala 2006 in dok-

torirala iz politologije 2011 na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani, kjer je bila tudi zaposlena kot mlada raziskovalka in asistentka. Na Fakulteti za turizem Univerze v Mariboru je zaposlena od njenih začetkov, od leta 2011, kot visokošolska učiteljica od leta 2015. Takrat ji je bila zaupana tudi funkcija prodekanice za izobraževalno dejavnost, ki jo je uspešno opravljala do izvolitve in imenovanja v dekanico

Fakultete za turizem Univerze v Mariboru, julija 2023. Sodelovala je v organih in komisijah Fakultete in Univerze v Mariboru. Ob 10. obletnici Fakultete za turizem je prejela tudi priznanje za pomemben prispevek pri prvih korakih, rasti in razvoju fakultete. Na področju turizma se ukvarja z raziskovanjem turistične teorije, različnih socioloških vidikov turizma, trajnosti v turizmu in gastronomskemu turizmu. ■

LEPOTNI SALON KATARINA ODPRL SVOJA VRATA

Piše: **MARIJA MARTINČIČ BAUMAN**

Foto: **EMIL TURK**

Katarina je svojo poklicno pot začrtala na frizerski šoli v Mariboru. Po devetih letih službovanja pri »Juretu« v Kandiji v Novem mestu, je pogumno zakorakala na povsem samostojno pot. Prvih 12 let v najetih prostorih na Cesti oktobrskih žrtev. Njen pogled v prihodnost je bil odločen, nekoč je želela delovati v lastnih prostorih. In to ji je letos (s podporo moža), tudi uspelo. Prostor na Trubarjevi cesti so povsem prenovljeni, delujejo sveže in naravno. Že izbor barv in materialov nakazuje na to, da Katarini veliko pomenita narava in ekologija. Pri izboru preparatov, ki jih v svojem salonu uporablja, je zelo zahtevna in natančna. Sama pravi, da uspeh ali svoje zadovoljstvo ne meri po prometu v blagajni, pač pa po zaupanju strank, ki se v salon vračajo vedno znova. Pomembno ji je, da se stranka počuti sprejeto, dobrodošlo, slišano, da dobi storitev, ki jo pričakuje in zasluži. Zelo redko se zgodi, da s kotičkom svojega natančnega očesa opazi, da storitev morda ni izpadla tako, kot si jo je stranka zamislila. Takrat ves postopek analizira – sama pravi, da ima takrat s seboj veliko dela. Dokaz več, kako pozorna je do svojih strank in kako zelo si prizadeva, da bi sledila njihovem pričakovanju in željam, s poudarkom na zdravem lasišču, zdravih laseh, lepi frizuri. Po desetih letih samostojnega delovanja je zaposlila prvo pomoč, Klementino. Sedaj zopet razmišlja o dodatni. V salonu nudi prakso dijakom frizerske šole, saj meni, da jo je v procesu šolanja občutno premalo. Svoja načela in odnos do strank prenaša na sodelavke, ki jih spoštuje in jim povsem zaupa. To je odnos, ki gradi energijo, klimo salona, v kateri se stranke rade vračajo. Pri pogovoru s Katarino začutim, da gre za salon z nenapisanim, vendar dogovorjenim in skrbno

spoštovanim etičnim kodeksom. Stranke prihajajo z različnimi informacijami, življenjskimi zgodbami, ki jih želijo podeliti in prav vsaka od izrečenih je v Katarininem kolektivu skrbno varovana. Razume, da mladi potrebujejo prostor in zgled, kjer se lahko izražajo in urijo v svojih frizerskih spretnostih. Tudi sama, preko izobraževanja doma in v tujini, nenehno raziskuje trende oblikovanja frizur, novih preparatov, za katere ugotavlja, da so vse prijaznejši naravi, zato jih z veseljem uporablja v praksi in tako po najboljših močeh prispeva svoj košček k ohranjanju narave, v katero, ob redkih prostih dnevih, rada zahaja. Katarina je s svojo ekipo dve leti premišljevala in analizirala o podobi ter ponudbi novega salona. Prvotne storitve je razširila na urejanje nohtov, laminacijo in obli-

kovanje obrvi ter keratinsko vihanje trepalnic. LEPOTNI SALON KATARINA, vas, odet v naravne tone, od 1. avgusta dalje prisrčno vabi na novo lokacijo – na Trubarjevi cesti v Šentjerneju. ■

Podelitev priznanj krvodajalcem jubilantom v občini Šentjernej

Piše / foto: TANJA BRATE

Vsredo, 18. oktobra 2023, je potekala slovesnost namenjena krvodajalcem, ki so v tem letu dosegli okroglo število darovanj. Podelitev priznanj krvodajalcem jubilantom Območno združenje Rdečega križa Slovenije Novo mesto vsako leto pripravi v sodelovanju z Občino Šentjernej.

Zbrane krvodajalce je nagovoril župan Občine Šentjernej Jože Simončič, ki je izrazil zahvalo krvodajalcem za njihovo požrtvovalnost in za najvišjo stopnjo humanosti, ki jo izražajo z darovanjem dela svoje življenjske tekočine za ohranjanje zdravja in reševanje življenj drugih. S hvaležnostjo za izkazano solidarnost je zbrane nagovorila predsednica območnega odbora OZ RKS Novo mesto Danica Novak Malnar, ki je

poudarila, da letos praznujemo 70 let organiziranega krvodajalstva in da je v tem času darovalo kri že 6,3 milijona krvodajalcev. Zbrane pa sta pozdravili tudi Anja Zore Jerina, predstavnica Centra za transfuzijsko dejavnost Novo mesto ter Milena Drnovšek, predsednica KORK Šentjernej. Na slovesnosti v Šentjerneju so priznanja in plakete prejele krvodajalke in

krvodajalci jubilanti, ki so dragoceno tekočino darovali 10-krat, 20-krat, 30-krat, 40-krat, 50-krat, 60-krat, 70-krat in 80-krat. Krvodajalka, ki je prejela plaketo za 80-krat darovano kri, je gospa Stanka Luzar. Dober odziv šentjernejskih krvodajalcev vsako leto znova dokazuje, da krvodajalstvo še naprej ostaja najbolj množična in najbolj plemenita oblika solidarnosti v Sloveniji. Velika zahvala vsem krvodajalcem in krvodajalkam za humanost in plemenitost, ki jo izkazujejo z darovanjem lastne življenjske tekočine. Slovesnost se je nadaljevala Pri Jerneju s prijetnim druženjem ob pogostitvi. Vsem prejemnikom priznanj iskreno čestitam! ■

STROJNIKI TRADICIONALNO ŽE ŠESTIČ PEŠ V ŠOLO

Piše / foto: ALENKA BREŽNJAK

22. septembra 2023 – na dan brez avtomobila – smo dijaki in profesorji tradicionalno pustili svoja prevozna sredstva v garažah in se v zgodnjih jutranjih urah odpravili na peš pot v šolo. Letos so barve dogodka zastopale prav vse šole Šolskega centra Novo mesto. Skupaj je izziv sprejelo in ga uspešno opravilo 62 dijakov / dijakinj / profesorjev / profesorice.

Jutro je bilo oblačno in toplo, energija med udeleženci zelo pozitivna in dobrovoljna. V zmernem tempu in prijetnem klepetu so se prehojeni kilometri čisto prehitro odvrtili. Pri Knjižnici Mirana Jarca smo se združili dijaki in profesorji iz vseh treh smeri (Trebnje, Šentjernej in Dolenjske Toplice). Od tam smo se skupaj podali na Glavni trg, kjer so se odvijale glavne aktivnosti dneva brez avtomobila.

Po nagovoru podžupana MO Novo mesto, g. Urbana Kramarja, smo se s hitrimi koraki po najkrajši možni poti odpravili v šolo. Noge so postale malo težje, vendar je bilo zadovoljstvo udeležencev vidno daleč naokoli. Pred vodom v šolo so strnjeno kolono udeležencev, ki so se odločili, da gredo peš v šolo, pričakali dijaki in jim zaploskali za njihov dosežek. V šolski jedilnici je bila pripravljena pogostitev, nato pa smo vsi skupaj odšli k pouku. Nekateri od udeležencev (dijakov) so bili vidno utrujeni in so tudi malo pospali med poukom. Poleg prijetnega druženja, izziva – ali zmorem / si upam, smo ozaveštili tudi stanje o onesnaževanju okolja kot posledici emisij cestnega prometa in z dijaki odkrivali tudi drugačne možnosti transporta, ki pa je žal, iz tako oddaljenih krajev, v tem času bolj izvedljiva kot enkratni dogodek v letu. Hvala podjetju Adria Mobil, d. o. o. Novo mesto za donirane majice in podjetju Plastika Bevc, d. o. o. iz Šentjerneja za plačilo tiska.

Andrej Cugelj, 1. aS: »Pohod je bil lepa izkušnja, saj sem spoznal nove poti in prijatelje. Najbolj se mi je dopadlo, ker smo se veliko družili med hojo – tudi s profesorji in sem ta dan imel tudi malo manj pouka.«

Neja Župan, G2A: »Ob štirih zjutraj smo odšli izpred Špara v Šentjerneju proti Gomili. Tam smo imeli prvi postanek (čaj, kava, rogljički). Pot smo nadaljevali do Otočca, kjer je bil naš drugi postanek (pijača – sok, voda). Nato smo pot nadaljevali proti mestu na Glavni trg, kjer nas je prijazno pozdravil podžupan. Na koncu smo v šoli dobili še malico (rogljiček, čaj) ter nato odšli k pouku.«

P. S.: Res je, da je za moj prvi tako dolg pohod iz Šentjerneja do Novega mesta bilo malo mučno, vendar je bilo vredno truda. Na koncu pohoda sem si v mislih rekla »BRAVO JAZ«, saj sem prehodila skoraj 24 km dolgo pot. Z zadovoljstvo je premagalo tudi žuljave noge. ■

XVIII. KONGRES GASILSKE ZVEZE SLOVENIJE

Piše: MARTIN LUŽAR,
predsednik GZ Šentjernej

Foto: arhiv GZ Šentjernej

V petek, 6. oktobra, in v soboto, 7. oktobra 2023, je v Domu Il. slovenskega tabora v Žalcu potekal XVIII. Kongres Gasilske zveze Slovenije, ki je minil v prijetnem in svečanem vzdušju. Na kongresu so obravnavali in sprejeli Poročilo o delu Gasilske zveze Slovenije za preteklo mandatno obdobje, sprejeli Programske usmeritve Gasilske zveze Slovenije. Izvedene so bile tudi volitve za predsednika in poveljnika GZS, Upravni odbor, Poveljstvo, Nadzorni odbor in Arbitražo Gasilske zveze Slovenije.

Za predsednika Gasilske zveze Slovenije je bil za naslednje mandatno obdobje ponovno izvoljen Janko Cerkenik, za poveljnika pa Zvonko Glažar. Tudi iz Gasilske zveze Šentjernej imamo v organih Gasilske zveze Slovenije svojega predstavnika, in sicer je bil za člana Upravnega odbora izvoljen Martin Lužar, predsednik Gasilske zveze Šentjernej in predsedujoči Regijskega sveta Gasilske regije Dolenjska.

Delegata iz GZ Šentjernej predsednik Martin Lužar in poveljnik Gregor Kos.

Kongresa se je kot delegat, ki je zastopal Gasilsko zvezo Šentjernej, udeležil tudi poveljnik Gasilske zveze Šentjernej Gregor Kos.

Po plenarnem zasedanju Kongresa je sledil slavnostni del na katerem so podelili najvišja priznanja v gasilski organizaciji in sicer priznanje Matevža Haceta, kipec gasilca in plaketo gasilca. Poseben del Kongresa je bila kot vedno, gasilska parada izvedena po ulicah Žalca. Parado je sestavljalo več ešalonov: od ešalona praporov, mladine, članic in članov. Gasilci so se predstavili po gasilskih regijah. Sledili so ešaloni gasilskih dejavnosti, enot za zaščito in reševanje, ešalon tujih delegacij ter gasilskih vozil. V paradi je sodelovalo nekaj več kot 5.300 gasilcev in ostalih pripadnikov sil za zaščito in reševanje. Parada se je zaključila na atletskem stadionu Žalec, na katerem je potekala tudi svečana prireditev, na kateri so spregovorili

Skupinska slika šentjernejskih gasilk in gasilcev, skupaj z županom Jožetom Simončičem.

župan Občine Žalec Janko Kos, predsednik Gasilske zveze Slovenije Janko Cerkenik ter minister za obrambo Marjan Šarec, nagovor predsednice države, ki se dogodku žal ni uspešla udeležiti, je prebrala njena svetovalka.

Parade na XVIII. Kongresu Gasilske zveze Slovenije se je udeležilo tudi 57 gasilk in gasilcev iz Gasilske zveze Šentjernej. Na paradi je sodelovalo tudi vseh 10 društvenih praporov in pra-

por Gasilske zveze Šentjernej. Z gasilci naše gasilske zveze je bil na paradi navzoč tudi župan Jože Simončič, ki si je parado ogledal s častne tribune stadiona, na katerem je potekala svečana prireditev.

Zahvala gre vsem gasilkam in gasilcem kot tudi županu, ki so si vzeli čas in se udeležili parade v Žalcu na XVIII. Kongresu Gasilske zveze Slovenije. ■

USPEŠNI NASTOPI NA DRŽAVNEM GASILSKEM TEKMOVANJU

Piše: MARTIN LUŽAR

Foto: EMIL TURK

V Gornji Radgoni je potekalo **Državno gasilsko tekmovanje za memorial Matevža Haceta 2023**, in sicer v soboto, 23. septembra 2023, mladinsko in v nedeljo, 24. septembra 2023, člansko tekmovanje.

Tekmovanje je bilo skupno dejanje ciklusa tekmovanj, ko se zberejo mladi, člani in članice ter starejše gasilke in gasilci iz celotne države in se pomerijo v gasilsko-športnih tekmovalnih disciplinah. Tekmovanja so pomembna za usposabljanje, razvoj in preizkušanje gasilskih veščin ter promocijo gasilske dejavnosti.

Na omenjenem tekmovanju je iz Gasilske

zveze Šentjernej sodelovalo 11 tekmovalnih enot, kar je za Gasilsko zvezo, ki šteje 10 gasilskih društev izjemno. V kategoriji pionirjev so sodelovali pionirji iz PGD Groblje in PGD Gorenje Vrhpolje, v kategoriji mladink mladinke iz PGD Gorenje Vrhpolje, v kategoriji mladincev mladinci iz PGD Cerov Log in PGD Groblje. Omenjene tekmovalne enote so tekmoval v soboto 23. septembra. V kategoriji članic, članov ter starejših gasilk in gasilcev so sodelovali, članice A iz PGD Maharovec, člani A iz PGD Gorenje Vrhpolje in PGD Maharovec ter članice B in člani B iz PGD Maharovec. V kategoriji starejših gasilk so na tekmovanju sodelovale starejše gasilke iz PGD Mokro Polje.

Najboljši rezultat so dosegle mladinke iz PGD Gorenje Vrhpolje, ki so postale držav-

ne prvakinja v kategoriji mladink, v kateri je sodelovalo 47 tekmovalnih enot, za kar jim iskreno čestitamo.

Zelo dober rezultat so v kategoriji mladincev v kateri je sodelovalo 53 ekip dosegli

mladinci iz PGD Groblje, saj so dosegli 7. mesto, mladinci iz PGD Cerov Log pa zaradi velike smole 50. mesto.

V kategoriji pionirjev, v kateri je sodelovalo 55 ekip, so pionirji iz PGD Gorenje Vrhpolje dosegli 18. mesto, pionirji iz PGD Groblje pa žal zaradi smole niso dokončali vaje.

V kategoriji članic A, v kateri je sodelovalo 33 tekmovalnih enot, so članice A iz PGD Maharovec dosegle odlično 7. mesto, v kategoriji članov A, v kateri je sodelovalo 49 tekmovalnih enot, so člani A iz PGD Maharovec dosegli 18. mesto, člani A iz PGD Gorenje Vrhpolje pa 26. mesto.

V kategoriji članic B, v kateri je sodelovalo 38

tekmovalnih enot, so članice B iz PGD Maharovec zaradi smole dosegle 34. mesto, v kategoriji članov B, v kateri je sodelovalo 47 tekmovalnih enot, so člani B iz PGD Maharovec dosegli 15. mesto.

V kategoriji starejših gasilk, v kateri je sodelovalo 36 tekmovalnih enot, so starejše gasilke iz PGD Mokro Polje dosegle 17. mesto. Vsem ekipam čestitamo za udeležbo na tekmovanju in za dosežene rezultate. Veseli nas, da imamo v naši sredini državne prvakinja v kategoriji, ki je na državnem nivoju zelo močna, zato posebne čestitke veljajo za tekmovalno enoto mladink iz PGD Gorenje Vrhpolje. ■

VRHPOLJSKE GASILSKE MLADINKE SO DRŽAVNE PRVAKINJE

Piše: TINA NUČIČ

Foto: arhiv PGD Gorenje Vrhpolje

Konec septembra je v Gornji Radgoni potekalo Državno gasilsko tekmovanje za memorial Matevža Haceta 2023, in sicer v soboto, 23. septembra 2023, mladinsko in v nedeljo, 24. septembra 2023, člansko tekmovanje.

Tekmovanje je bilo sklepno dejanje ciklusa tekmovanj, ko se iz celotne države zberejo mladi, člani in članice ter starejše gasilke in gasilci in se pomerijo v gasilsko-športnih tekmovalnih disciplinah. Tekmovanja so pomembna za razvoj, usposabljanje, preizkušanje gasilskih veščin ter tudi za promocijo same gasilske dejavnosti. Kako pomembna so tekmovanja za razvoj, predvsem mladih gasilcev, se v Prosto-

voljnem gasilskem društvu Gorenje Vrhpolje zavedamo že leta. V zadnjih nekaj letih smo intenzivno vlagali čas v izobraževanje, vaje in tudi nabavo ustreznega orodja in opreme. Na naših policah smo si nabrali preko 300 pokalov, čakali smo samo še na državni naslov in končno smo ga tudi dočakali! Po zaslugi neverjetnih mladink, mentorja, strokovne in tehnične ekipe ima Vrhpolje državne prvakinja

v kategoriji mladink. Ekipa devetih tekmovalk (deseta je rezerva), starih med 11 in 16 let, je v Gornji Radgoni opravila vajo s hidrantom, vajo razvrščanja in preverjanje teoretičnega znanja. Pokal pa ni prišel, kar sam od sebe. Dekleta, mentorji in vsi podporni člani so zadnje leto in pol za uspeh trdo delali in prizadevno trenirali. Vaje so potekale dvakrat tedensko. Za njimi je okrog 300 ur treningov. Celotna ekipa je več kot zaslužno, navdušeno dvignila pokal. Dokazali so, da se trdo delo obrestuje. Poleg laskevga naziva, so dekleta za nagrado prejela tudi nove delovne obleke narejene po meri. Ob vrnitvi v domači kraj pa so se nove državne prvakinja presedle v gasilsko vozilo in se ob zvoku siren pripeljale pred gasilski dom. Tam so jih čakali navijači, starši in podporniki našega društva, ki so tudi z vodnimi curki pospremili njihov prihod. Osebo jim je čestital tudi šentjernejski župan Jože Simončič. Z državnim tekmovanjem smo sklenili kar dolgo obdobje priprav, odrekanih in skupnih ur preživetih na gasilskih vajah. Želja je bila res

velika in končno se nam je tudi izpolnila! Res bi se rada zahvalila naši mentorski ekipi, ki skrbi za to, da "vrhpoljska" mladina, pod mojim vodstvom, dosega najlepše in največje uspehe v zgodovini društva. Ponosna sem na celotno ekipo, ki je s svojim res trdim delom pokazala, da PGD Gorenje Vrhpolje na državni ravni spada v sam vrh! Dekletom, ki jih poleg tekmovanj

druži tudi skupinski duh in povezanost, pa želim, da jim elana in volje za nadaljevanje uspešne poti ne zmanjka. Veselimo se vaših naslednjih uspehov, še bolj pa nas veseli dejstvo, da v gasilski svet vstopajo tako perspektivne mladinke, za katere sem prepričana, da bodo v prihodnosti odlično opravljale delo pristo-voljnega gasilca. ■

TABOR GASILSKE MLADINE GZ ŠENTJERNEJ 2023

Piše / foto: GZ Šentjernej

Tabor mladih gasilcev je ena od tradicionalnih oblik izobraževanja in usposabljanja mladih gasilcev združena s številnimi prijetnimi trenutki, ki jih prinaša počitniški čas. Tako je 99 mladih gasilcev iz GZ Šentjernej v času od 23. do 26. avgusta prebivala v vojašnici Franca Uršiča v Novem mestu, kjer je bil, v sodelovanju z Ministrstvom za obrambo in GZ Šentjernej, ponovno organiziran tabor mladih gasilcev. Namen tabora je mladim pokazati moč timskega dela, spoznavanje gasilsko športnih disciplin in orientacije, spoznavanje osnov postroja in upoštevanje gasilskih povelj ter izvajanje športnih in družabnih iger. Prvo popoldne so se mladi gasilci razvrstili med kar nekaj delavnic. Skupaj z mentorji so sodelovali v delavnicah s področja ustvarjanja timskega duha, kuharstva, ustvarjanja, frizerstva, gasilstva, športa in družabnih iger. Pred spanjem so se otroci utrudili na ogromnih športnih površinah, ki jih je ponudila vojašnica. Pomerili so se v nogometu, odbojki na mivki, košarki, v igri med dvema ognjema, najpogumnejši pa so se v spremstvu mentorjev podali preko vojaškega poligona z ovirami. Za mnoge otroke je sonce vzšlo mnogo prehitro. Zjutraj so težko vstali iz svojih postelj ter se nam pridružili na jutranji telovadbi, vendar so po obilnem zajtrku komaj čakali na nadalje aktivnosti. Dopoldne so sodelovali v prirejeni izvedbi gasilske orientacije, po kosilu pa so se polni energije odpravili na veliko ploščad sredi

vojašnice, kjer so gasilci iz PGD Gor. Vrhpolje pripeljali cisterno z vodo. Ta je otroke osvežila in poskrbela za potešitev otroške razigranosti.

Z vodo so najprej gasili sebe in nato še svoje mentorje.

Naslednje jutro sta nas obiskala predsednik GZ

Martin Lužar in župan Občine Šentjernej Jože Simončič. Po zajtrku smo se odpravili na pohod do gasilskega reševalnega centra v Novem mestu. Tam so otroci spoznavali delo poklic-

nih gasilcev, njihovo orodje, opremo in vozila. Preizkusili smo se lahko tudi v zbijanju tarče z vodo iz vozila za gašenje gozdnih požarov. Po kosilu so sledila predavanja za bronaste, srebrne in zlate preventivne značke.

Zadnji dan smo začeli s popravilom prostorov in okolice. Na koncu je sledila še podelitev priložnostnih majic in slikanje. Društva so po slikanju poskrbela za prevoz otrok domov.

Pomembno je da mlade vključimo v gasilsko organizacijo, jim pomagamo pri pridobivanju novih znanj in jih za njihov trud na tudi nagradimo. Zagotovo je tabor ponudil vse to, zato si mentorji in prepričan sem, da tudi otroci želimo, da bo tabor ostal stalnica na koledarju Gasilske zveze Šentjerneje. ■

AVGUSTOVSKÉ POPLAVE

Piše: MARTIN LUŽAR

Foto: arhiv GZ Šentjerneje

V petek, 4. 8. 2023, so velik del Slovenije zajele katastrofalne poplave zato je bil aktiviran Državni načrt zaščite in reševanja. Poleg lokalnih gasilcev so bili aktivirani tudi gasilci iz ostalih delov Slovenije, ki so odhiteli na pomoč gasilcem in prebivalcem v gasilsko regijo Ljubljana III. (GZ Komenda in Mengeš), Gorenjsko (GZ Cerklje

in MO Kranj), v Koroško regijo in Savinjsko-šaleško regijo.

Klicu na pomoč so se odzvali tudi gasilci iz naše Gasilske zveze v sklopu konvoja Dolenjske regije, tako so v soboto, 5. 8. 2023, in sredo, 9. 8. 2023, pomagali na področju Koroške regije bolj natančno v Šentjanžu pri Dravogradu. V torek, 15. 8. 2023, in v sredo, 23. 8. 2023, pa so sodelovali v Savinjsko-šaleški dolini bolj natančno v Ljubnem in okolici.

Delo gasilcev je bilo reševanje premoženja

ljudi ter odstranjevanje mulja in blata iz poplavljenih in zasutih objektov, čiščenje prostorov, dvorišč in čiščenje odtočnih jaskov. Odstranjevali so tudi blato in mulj iz poslovnih objektov oziroma proizvodnih halj iz katerih je bilo potrebno ročno preložiti marsikateri izdelek ali produkt, ki se proizvaja v teh podjetjih.

Z drugim konvojem 9. 8. 2023, ki je bil napoten na Koroško, so gasilci iz naše Gasilske zveze z gasilskimi vozili dostavili tudi humanitarno pomoč, ki je bila zbrana v občini Šentjernej. To so bili predvsem pijača, pribori za osebno higieno, čistila, razkužila, osebna zaščitna oprema kot so rokavice, maske, škornji, delovne obleke in ročna orodja kot so lopate, samokolnice, grablje ... Tudi s tretjim konvojem 15. 8. 2023 je bila dostavljena humanitarna pomoč v Savinjsko-šaleško dolino, tu pa so prevladovali predvsem pribori za osebno higieno, osebna zaščitna oprema kot so rokavice in maske, razkužila, papirnate brisače ...

Skupaj je v vseh štirih konvojih Dolenjske regije je iz naše Gasilske zveze sodelovalo več kot 50 gasilk in gasilcev. S svojo nesebično pomočjo so pomagali prebivalcem prizadetih območij za kar so jim bili domačini izjemno hvaležni. Na gasilce smo lahko ponosni tudi občani občine Šentjerneje, kajti gasilci vedno hitimo tja od koder drugi bežijo in nikoli ne vemo, kaj nas tam čaka. ■

VRHPOLINOVE IGRE

Piše: TINA NUČIČ

Foto: arhiv PGD Gorenje Vrhopolje

Prostovoljno gasilsko društvo Gorenje Vrhopolje se lahko pohvali z marsičem. Imamo mnogo operativnih gasilcev, ki so vedno znova pripravljeni priskočiti na pomoč, sodobno gasilsko opremo, na policah gasilskega doma pa mnoge pokale. Zagotovo pa smo najbolj ponosni na naše najmlajše – pionirje, mladince in pripravnike, ki nas vedno znova razveseljujejo z visokimi uvrstitvami na najrazličnejših mladinskih tekmovanjih. V nedeljo, 10. 9. 2023, pa smo mentorji razveselili otroke. Na prireditvenem prostoru v Vrbjeh smo jim pripravili že tradicionalne Vrhopolinove igre. Otroci so se pomerili v posebej za njih pripravljenem poligonu. Čim

hitreje so si morali nadeti čelado. Sledilo je premagovanje ovir, spenjanje cevi, zbijanje tarče in za največ od njih tudi prvo gašenje čisto pravega ognja. Energijo so sproščali na napihljivem igralu. Preizkusili pa se tudi pri gašenju čisto pravega ognja. Otroci so bili navdušeni in pogumni kot pravi gasilci. Le upamo lahko, da smo zanetili prvo iskrico veselja do gasilstva, do tega, da je lepo biti tisti, ki lahko priskoči na pomoč takrat, ko je nekdo v stiski. ■

DOBRODELNI TURNIR V PETANKI ZA NEJCA

Piše / foto: STANE RANGUS

*»Tisoč in tisoč zvezd je nad nami,
tisoč in tisoč zvezd nad nami,
da gre po svetu – rama ob rami –
svetloba z nami.« (Tone Pavček)*

V soboto, 23. 9. 2023, je bil oblačen in deževen dan, ampak v Cerovem Logu je sijalo sonce – sonce dobre volje, optimizma, športnega duha in dobrodelnosti.

Veliko število tekmovalcev, kar 20 ekip oz. 65 igralcev, in mnogo gledalcev se je zbralo v športnem parku v Cerovem Logu, da smo skupaj naredili nekaj dobrega in hkrati zabavnega. Turnir za Nejca je znova dokazal, da smo ljudje pripravljeni pomagati.

Hvala vsem, ki ste na kakršenkoli način pripomogli, da je bil turnir izpeljan tako, kot smo si člani petankarjev Šentjernejskega združenja zamislili.

Hvala Vokalni skupini Gorjanski spev in 4 harmonikašem (Slavko, Tone, Vanjo in Peter) za dobro vzdušje, g. županu Jožetu Simončiču ter predsedniku DU Šentjernejskega g. Slavku Antončiču za nagovor ob pričetku turnirja. Iskrena hvala Društvu kmetov Šentjernejskega za odlično pecivo, PGD Cerov Log za prostor, Jožetu Brulcu iz Orehovice za šotor, pod katerim smo v dežju lahko nadaljevali s tekmovanjem, Božu Kodriču za vodenje turnirja, Danici Ferkolj in Simoni Pirnar za pomoč pri strežbi, Tatjani Kuhar za pecivo in pomoč pri strežbi hrane in pijače ter vsem članom in članicam društva petankarjev Petelini Šentjernejskega za ves trud in delo.

Posebna zahvala vsem donatorjem, ki ste se

odzvili. In ker turnir ni bil samo dobrodelen, temveč tudi tekmovalen, smo seveda podelili tudi pokale najboljšim. Za fair play so tokrat pokal prejeli v ekipi Trebnje. 3. mesto sta osvojili ekipa Splavar Brezno (Koroška) in Carmen women iz Ljubljane, 2. mesto Kobre – Trebnje in 1. mesto ekipa iz Čateža. Tudi domačini nismo bili od muh – ekipa Stekland je osvojila 5. mesto, ekipa Bacardi pa 10. mesto. Hvala, ker smo skupaj – z rama ob rami – naredili svetel žarek za Nejca.

V sredo, 27. 9. 2023, pa smo z obiskom Nejcu in njegovi družini predali zbrane donacije in tako smo člani petankarjev Petelini zaključili dobrodelno akcijo.

Nejcu smo v spomin podarili tudi fotografijo članov, na kateri so na hrbtni strani navedeni

vsi člani in članice ter vsi, ki so pomagali pri izvedbi turnirja.

Nejc je bil našega obiska zelo vesel – pravi, da mu veliko pomeni, da se nekdo spomni nanj in ga obišče ter da so vrata njihove hiše vedno odprta za obiskovalce.

Njegova pozitivnost se je prenesla tudi na nas in druženje je bilo prijetno in veselo.

Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste nam na kakršenkoli način pomagali. Skupaj zmoremo veliko več, kot si mislimo.

Nejc in njegova starša so se vidno ganjeni vsem iz vsega srca zahvalili za zbrano donacijo in obisk, ter da so veseli vsakega, ki jih obišče. ■

Nekaj športnih dogodkov iz DU Šentjernej

Piše: SLAVKO FRANČIČ

Foto: arhiv DU Šentjernej

V sredo, 6. 9. 2023, je bil v Gabrju turnir v pikadu. Ženska ekipa DU Šentjernej je osvojila 4. mesto, posamezno pa Jožica Frančič 1. mesto. Moška ekipa je osvojila 3. mesto, posamezno pa je Slavko

Frančič osvojil 2. mesto. Čestitke organizatorjem za lepo tekmovalje.

V sredo, 13. 9. 2023, smo bili povabljeni na turnir v pikadu, ki ga je organiziralo DU Mali Slatnik. Moška ekipa iz Šentjerneja je osvojila 1. mesto. Posamično sta bila uspešna Slavko Frančič, ki je osvojil 1. mesto in Milan Jakše na 2. mestu. Ženska ekipa je osvojila 3. mesto, posamezno pa je Ma-

rija Smrekar osvojila 1. mesto. Čestitke organizatorjem, krasen zaključek v prijetnem vzdušju.

V sredo, 4. 9. 2023, je ekipa pikaderjev iz DU Šentjernej osvojila 3. mesto na državnem prvenstvu v Škocjanu. Tekmovali so: Slavko Frančič, Milan Jakše, Jože Smrekar, Jože Župan in Nace Župan. Pohvale organizatorjem DU Škocjan za odlično organizacijo. ■

F3ŽO – Festival za tretje življenjsko obdobje

Piše: SILVA STRAJNAR

Foto: arhiv DU Šentjernej

Festival za tretje življenjsko obdobje je največja prireditev za starejše v Evropi. Prvi Festival za tretje življenjsko obdobje je nastal ob mednarodnem letu starejših (1999) na pobudo Vlade Republike Slovenije in je potekal pod pokroviteljstvom takratnega predsednika države. V letu 2023 obeležuje 22. obletnico svojega obstoja.

Festival je od samega začetka posvečen aktivnemu staranju, izboljšanju kakovosti življenja starejših in uresničevanju solidarnosti med generacijami – ravno zato ves program po-

teka pod geslom »Vsi smo ena generacija!«.

Festival pa je tudi prostor za mednarodno sodelovanje in povezovanje, saj ga vsako leto obiščejo delegacije ter skupine udeležencev iz različnih držav. Za izjemen dosežek štejemo aktivno sodelovanje predstavnikov 9 držav – Italije, Avstrije, Madžarske, Hrvaške, Bolgarije, Makedonije, BiH, Srbije, Črne gore oziroma njihovih upokojenskih organizacij – v strokovnem in kulturnem programu.

Tako se je tudi naš pevski zbor DU Šentjernej udeležil tega velikega dogodka skupaj z zborom iz DU Mali Slatnik in zborom DU Bela cerkev. Z nami so šli tudi plesalci iz DU Mali Slatnik. Skupaj smo se odpeljali z velikim avto-

busom. V Cankarjevem domu smo ob spremeljavi harmonike Slavka Frančiča odpeli štiri pesmi, seveda brez »Lepšega kraja nej, ku je Šentjern« ni šlo.

Zahvalila bi se predsedniku iz DU Mali Slatnik, ki nas je povabil in vse organiziral, prav tako bi se zahvalila vsem pevcem za udeležbo in lepo petje, seveda največja zahvala pa gre g. Slavku Frančiču za vso ubrano igranje in za veselo vzdušje čez ves dan. ■

STROKOVNA EKSURZIJA DRUŠTVA VINOGRADNIKOV ŠENTJERNEJ V HALOZE

Piše: JOŽE BEVC

Foto: IVAN ZORE & DARKO BAMBIČ

Na področju Haloz so bili že od nekdaj pomembni vinogradi. Zaradi rodovitne prsti, visokih temperatur, velikega števila jasnih dni in primerne vlažnosti, sodijo Haloze, po nekaterih virih, med 5 % svetovnih vinogradniških predelov, ki imajo najugodnejše pogoje za gojenje vinske trte.

Zato smo se v DV Šentjernej odločili, da obiščemo to prelepo pokrajino. V soboto, 14. 10. 2023, smo se preko Hrvaške odpeljali do Motela Majolka. Tu je bila obvezna kavica. Nato pa obilen golaž in kozarček vina, da smo telo

in dušo pripravili na naše doživetje. Pridružila se nam je vodička gospa Zdenka.

Po slikoviti pokrajini in sprotni razlagi smo se odpeljali do mladega vinarja Tilna Sedlaka, ki vodi mlado blagovno znamko »S vino«. Sprejela sta nas Maja in Tilen. Maja je bila 26. vinska kraljica, Tilen pa ima naziv vinskega kralja Jeruzalemsko-Ormoških gor. Imela sta kaj povedati in nam dala poskusiti osem njihovih vin. Vsako vino ima svojo zgodbo.

V prelepem sončnem vremenu smo se podali, eni peš, drugi z avtobusom, do vinske kleti Gorjup. Sprejela sta nas gospodar Nejc in soproga Sabina. Malo sta opisala posestvo in vinograde – veliko stavita na vinski turizem, ki se močno razvija s pomočjo predstavitev na raznih festivalih, kjer promovirajo svoja odlična vina. Ne pozabita pa povedati, da jima vseskozi pomaga družina. Na nadmorski višini 365 m imajo zasajene sorte laški rizling, sauvignon, beli pinot, šipon, modro frankinjo in modri pinot. Probali smo pet vzorcev in poslušali njihovo razlago. Kar smo probali, je bilo vse vrhunsko.

Kot se na naših ekskurzijah spodobi, mora biti še malo kulture. Obiskali smo grad v Murretincih. Sprejel nas je Janez Golc, baron Jakob Breuner Markovski, 12. princ ptujskega festivala. Povedal nam je malo o zgodovini in

pokazal razstave po gradu. Člani Društva Baron so nam pripravili malico. Imeli smo srečo, prišli smo na njihovo trgatvev. Zanimiva zgodba, vredna ogleda.

Za izravnavo PH smo se podali še v malo pivovarno Frizi Beer. Zanj skrbita Monika in Dejan, ki jo predstavljata pod sloganom »sfirizirano pivo iz Haloz«. Ponujajo svetli in temni haloški posebnej, Nem zadet, Ave Poetovica ... Ostalo nam je še pozno kosilo oz. zgodnja večerja v gostilni Marta in vrnitev domov. Imeli smo prelepo vreme, čudovito naravo, okušali smo haloške dobrote in se mogoče nekaj naučili. KJER JE VOLJA, TAM JE TUDI USPEH. ■

OBVESTILA DRUŠTVA VINOGRADNIKOV ŠENTJERNEJ

Piše: JERNEJ BEVC

DELOVANJE LABORATORIJA

Vse vinogradnice in vinogradnike obveščamo, da laboratorij od 26. 9. 2023 dalje deluje:

- TOREK: 9.00–10.00,
- ČETRTEK: 18.00–19.00,
- NEDELJA: 9.00–10.00.

Ob praznikih laboratorij ne deluje.

DAN ODPRTIH VRAT V VINOGRADNIŠKI KLETI NA DOLENJI BREZOVICI

Vabljeni vsako nedeljo od 9.00 do 12.00 na dan odprtih vrat v vinogradniško klet na Brezovici.

MARTINOV POHOD

V soboto, 4. 11. 2023, vabljeni na Martinov pohod v organizaciji Društva vinogradnikov Šentjernej. Začetek ob 8.00 pred vinogradniško kletjo na Dolenji Brezovici. Pohod nas bo vodil do Javorovice in nazaj na izhodišče na Dolenjo Brezovico, kjer bo tudi zaključek. ■

Mali Šmohor

Krnsko jezero

PLANINSKO DRUŠTVO ŠENTJERNEJ NA KRNSKEM POGORJU

Piše: VINKO ŽUPAN

Foto: MARJAN HOSTA

Ob zaključku poletja, 9. in 10. septembra 2023, smo imeli šentjernejski planinci prečudovit dvodnevni izlet na Krnsko pogorje. Do doline Lepena, kjer je bilo naše izhodišče, smo se pripeljali čez prelaz Predel. Parkirali smo ob Domu dr. Klementa Juga. Skupina se je začela vzpenjati po stari vojaški mulatjeri proti Domu pri Krnskih jezerih. Pot je čudovita. Ves čas smo hodili v senčni strani bukovega gozda, po široki markirani poti. Za prvi dan smo si zada-

li nalogo, da osvojimo Mali Šmohor na višini 1939 m, ki se dviga zahodno od Krnskega jezera. Jezero velja za največje slovensko visokogorsko jezero. Dolgo je 300 m, široko 150 m in globoko skoraj 18 m. Je ledeniškega izvora in leži sredi kraškega sveta pod Krnom, Batognico, Lemežom in Malim Šmohorjem. Z malo napora smo po označeni poti osvojili vrh, se naužili prelepega razgleda in se po isti poti vrnilo doma, kjer smo prespali. Drugo jutro smo se povzpeli še na Veliko Babo (2016 m). Na vrhu je vpisna skrinjica ter prekrasen pogled na Krnsko jezero, Krn ter druge gore, s Triglavom na čelu. Malo utrujeni, vendar navdušeni

od osvojenih vrhov, smo se popoldne spustili v Lepeno. Domov smo se odpeljali čez prelaz Vršič. Spotoma smo se ustavili še pri Mihovem domu, kjer smo ujeli še zadnje hribovske poglede, ujetje med Škrlatico in Prisankom. Pred odhodom smo si obljubili, da Krnsko pogorje obiščemo tudi v prihodnjem letu.

S to turo smo obeležili tudi spomin na našega dolgoletnega člana in blagajničarja PD Šentjernej, Hanzija Mohoriča, ki je pred leti s svojo družino osvojil vse vrhove v Krnskem pogorju. Obenem se zahvaljujemo njegovi Tatjani in sinu Mateju za vse dobre, s katerimi sta obogatila in popestrila ta pohod. ■

DU ŠENTJERNEJ SEKCIJA »HOJA«

Piše / foto: JOŽICA KODELIČ

Skupina pohodnikov Društva upokojencev Šentjernej smo v septembru, kot vsak mesec, prehodili kar nekaj poti v okolici Šentjerneja. Šli smo iz Javorovice na Špilerjevo špico, na Prag, prehodili smo del Gradiške učne poti in pot nadaljevali mimo ribnikov v gozdu Polhovica, prehodili smo tudi Pletarsko pot tišine in še bi se kaj našlo. Da pa niso naši pohodi preveč enolični, se nam ponudijo ideje tudi za malo daljše pohodniške izlete.

V četrtek, 31. avgusta 2023, smo se v zgodnjih jutranjih urah zbrali pri Kulturnem centru Primoža Trubarja v Šentjerneju, kjer smo se vkrcali na avtobus in se odpeljali do Novega mesta. Pobrli smo še nekaj že naših stalnih

pohodnikov in nadaljevali pot proti Gorenjski – do Bleda in naprej do Pokljuke oziroma do Rudnega polja.

Tu smo se najprej malo okrepčali s priboljški iz nahrbtnika in se pripravili za pohod. Naš prvi cilj je bila planina Zajamniki. Zelo lepa maka-

damska pot je nas pripeljala do gozdne poti in kmalu smo prišli do prve planine, kjer smo ugledali prve kočice in od tu smo imeli že prečudovit pogled na gore (Triglav, Viševnik, Vogel ...). Vzeli smo si čas za nekaj fotografij in pot nadaljevali proti planini Zajamniki, kamor smo po uri in pol hoje tudi prispeli.

Razgledna planina Zajamniki stoji na 1280 m nadmorske višine. Planina pa je najbolj znana po pastirskih hiškah, ki razpotegnjene stojijo po planini. Njihova razporeditev spominja na mestno ulico. Tako imenovani pastirske stano-ve idilično obkrožajo travniki in pašniki, njih pa mogočni smrekov gozd.

Sprehodili smo se do najvišje točke planine in od tam imeli še veliko lepši pogled na pastirsko vas in na Julijske Alpe.

Zajamniki so znani tudi kot balkon Pokljuke, ravno zaradi čudovitih razgledov na mogočne dvatisočake. Naredili smo nekaj fotografij in pot med hišami nadaljevali proti Uskovnici.

Uskovnica je bohinjska planina na Pokljuki. Poznana je po prostranih planinskih pašnikih. Med kočico in kapelico, ki je posvečena Kraljici miru lahko v poletnem času opazimo zanimive grbinaste travnike, ki so redkost v slovenskih gorah. Čeprav so zadnja leta planino večinoma

zavzeli vikend obiskovalci, je še vedno prisotna planinska tradicija, saj tu izdelujejo sir, še vedno pa se na planini pase živina.

Nismo pa mogli mimo prenovljene kočice, kjer smo se okrepčali z toplo malico, popili kavico ter se odpočili.

Ker pa so se začeli na našem obzorju zbirati

deževni oblaki, smo se kar hitro odpravili proti Rudnemu polju, kamor smo prispeli tik pred nevihto. Toda nič zato. Tu je nas čakal avto-bus. Proti domu smo se vračali z zelo prijetnimi občutki, saj je bil za nami prečudovit dan. Med potjo pa smo naredili že plan za naslednji pohod. ■

50 LET EVROPSKIH PEŠPOTI

Piše / foto: JOŽE PRAH, predsednik KEUPS

Zgodovina in postopen razvoj pohodništva po evropskih pešpotih sega v leto 1969, ko je bila v Nemčiji ustanovljena Evropska popotniška zveza (ERA, <http://www.era-ewv-ferp.com>). Danes

to krovno organizacijo sestavlja 63 pohodniških organizacij iz 30 evropskih držav in štirih organizacij, ki so včlanjene kot zunanji opazovalci. Združujejo več kot 3 milijone članov.

Glavni moto prvega predsednika Evropske popotniške zveze dr. Georga Fahrbaucha, na ustanovitvi 19. oktobra 1969, v kraju Raichbergu je bil: »Odprimo meje, pojdimo drug do drugega peš, kajti le tako se bomo med seboj najboljše spoznali in naučili spoštovati in ceniti sočloveka!« Ta moto je kaj kmalu našel velik odziv v Evropi in širše. Tudi pri nas.

V Evropi je danes speljanih 12 E-poti. In skozi Slovenijo potekajo tri evropski pešpoti E6, E7 in E12. Celotna pot E-6 poteka od Roskilda pri Københavnu na Danskem do Kastava nad Reko. Odprta je bila 22. junija 1975 v Mariazellu v Avstriji. Slovenski del poti E6 je bil odprt 24. maja 1975 na Mašunu v okviru tedna gozdov in proslave stoletnice prvega gozdarskega društva na Slovenskem. Pobudo za ureditev te poti je dal inženir gozdarstva dr. Milan Ciglar po katerem se danes ta del poti tudi imenuje

»Ciglarjeva pot od Drave do Jadrana«. Pot E7 sta na pobudo prof. J. Ciglarja in M. Kmecla trasirala in uredila dr. Boštjan Anko (vsi trije gozdarji) ter Zoran Naprudnik (predstavniki športnih organizacij). Odprta je bila 12. septembra 1986 na Mačkovcu v počastitev Svetovnega kongresa Mednarodnega združenja gozdarsko-raziskovalnih organizacij (IUFRO) ob navzočnosti gozdarskih delavcev vseh celin in številnih pohodnikov. Danes nosi ime po Zoranu Naprudniku, zelo prizadevnemu družbenemu delavcu v športu in turizmu. E6 poteka zdaj od Baltika do Jadrana, rada pa bi segla, po kopnem, seveda, do Egejskega morja. Slovenski del E6 vodi od mejnega prehoda Radelj na Hrvaško do Kastava do razpada

Jugoslavije, danes pa do Strunjana. Dolga je okoli 350 kilometrov, z 39 žigi. E7 v Sloveniji sega od Robiča do Hodoša in poteka ravno v drugi smeri kot E6. Ko je imela še končnico YU, je držala do Sotle, leta 1995 pa so jo bistveno podaljšali vse do Mure in naprej na Goričko, tako da je zdaj dolga okoli 650 kilometrov, z 42 žigi. V celoti ji bo enkrat uspelo, da bo povezala Atlantik in Črno morje. V zahodnem delu ji manjka začetni del na Portugalskem, odsek skozi del Italije, na vzhodu pa nadaljevanje skozi Romunijo in Ukrajino. Evropska pešpot E 12 (Meditranska pešpot) v Sloveniji je bila odprta 10. 12. 2016 v Kopru. Pot poteka od stične točke z italijansko traso na »Poti zdravja – Parenzani« v Škofijah mimo Kopa in

Strunjana ter Portoroža do Sečovelj in mejnega prehoda Sečovlje, kjer vstopita na hrvaško ozemlje. Pot je dolga nekaj manj kot 50 km in ima 3 kontrolne žige. Za pot potrebujemo dva do tri dni. Evropska pešpot E 12 prihaja iz Španije, Francije in Italije na slovensko in hrvaško jadransko obalo, Črno Goro, Grčijo in naprej v vzhodno Sredozemlje.

E6 in E7 se pri nas srečata nedaleč od medvedjih stopinj v Predgozdu, blizu Mačkovca in Sela pri Robu sredi prekrasnih gozdov. E6 in E12 pa svoje poti združita ob Jadranskem morju, v Strujanu. Vse evropske pešpote v Sloveniji so označene z rdeče-rumenimi markacijami. Za evropske pešpote v Sloveniji skrbi Komisija za evropske pešpote v Sloveniji (KEUPS <https://eupoti.com/>), ki so jo ustanovile: Turistična zveza Slovenije, Zavod za gozdove Slovenije, Planinska zveza Slovenije in Zveza gozdarskih društev Slovenije.

Poslanstvo Komisije za evropske pešpote v Sloveniji je vključevanje v evropske tokove pohodništva, sodelovanje z Evropsko popotniško zvezo, koordiniranje Kluba popotnikov po evropskih pešpotah v Sloveniji (organiziranje vsakoletnega srečanja slovenskih pohodnikov po evropskih pešpotah), seznanjanje, uveljavljanje, širjenje in promocija ideje hoje in pohodništva – s tem pa prispevati k spoznavanju etnoloških, kulturnih in zgodovinskih zanimivosti Slovenije, razvoju podeželja, trženju v tu-

rizmu in njegovem razvoju, popularizaciji gozdov in zavedanju njihovega pomena. Skratka uveljaviti javni in državni interes za evropske pešpote, spodbujati varovanje narave, okolja in lastnine v naravnem okolju ter »sodelovati v medsebojnem spoznavanju ljudi v domovini in ljudi iz drugih držav zaradi sožitja, sporazumevanja in miru v svetu.

In glavni moto: *»Kdor hodi, je vedno pred časom. Kdor hodi po evropskih pešpotah, je nekaj desetletij pred časom. Kdor hodi po slovenskem delu dveh evropskih pešpot, je že četrto stoletja pred časom. In ta čas je vedno zdaj!«*

E-poti so temelj evropskih sprehajalnih poti. So poti na dolge razdalje, ki povezujejo tako državne kot regionalne pohodniške poti. Merijo skoraj 70.000 km. Omogočajo medkulturno doživetje prek meja. E-poti povezujejo ljudi in so poti miru, razumevanja in enotnosti.

E-poti povezujejo države od Severnega rta do Krete in od Atlantskega oceana do Karpatov in Črnega morja. Dogovorjeno je, da se generalno označujejo z enotno oznako: modri ščit z rumenimi zvezdami Evrope, na sredini je črka E in ustrezna številka E-poti.

Obstaja 12 E-poti, ki nosijo ime E1 do E12 in jih vzdržuje Evropska popotniška zveza.

12 E-poti

- **E1:** 7.000 km Nordkapp (N) – Göteborg (S) – Aarhus (DK) – Konstanz (D) – Lugano (CH) –

Genova (I) – Salerno (I),

- **E2:** 4.850 km Inverness (GB) – Hoek v Holland (NL) – Antwerpen (B) – Echternach (L) – Chamonix (F) – Nice (F),
- **E3:** 6.950 km Santiago (E) – Vézelay (F) – Echternach (L) – Fulda (D) – Zakopane (PL) – Ártánd (H) – Nesebăr (BG),
- **E4:** 12.000 km Tarifa (E) – Grenoble (F) – St.-Cergue (CH) – Budimpešta (H) – Beograd (SRB) – Sofija (BG) – Lanaca (CY),
- **E5:** 2.900 km Pointe du Raz (F) – Fontainebleau (F) – Kreuzlingen (CH) – Bregenz (A) – Verona (I),
- **E6:** 6.300 km Kilpisjärvi (FIN) – København (DK) – Goslar (D) – Koper (SLO) – Alexandropolis (GR),
- **E7:** 7.000 km El Hierro (E) – Lizboa (P) – Andorra (AND) – Nice (F) – Ljubljana (SLO) – Novi Sad (SRB),
- **E8:** 4.500 km Dublin (IRL) – Hull (GB) – Hoek v Holland (NL) – Bonn (D) – Wien (A) – Braşov (RO) – Svilengrad (BG),
- **E9:** 5.500 km Tarifa (E) – Lizboa (P) – Brest (F) – Hoek v Holland (NL) – Lübeck (D) – Gdansk (PL) – Talin (EST),
- **E10:** 2.880 km Nuorgam (FIN) – Potsdam (D) – Praha (CZ) – Salzburg (A) – Bolzano (I),
- **E11:** 2.070 km Scheveningen (NL) – Osnabrück (D) – Potsdam (D) – Poznań (PL) – Ogródniki (PL),
- **E12:** 1.800 km Tarifa (E) – Ceuta (E) – Barcelona (E) – Nica (F) – Genova (I) – Salerno (I) – Koper (SLO) – Poreč (CRO).

Evropske pešpote se vzpostavljajo z namenom sodelovanja brez meja, vzpodbujanja boljšega razumevanja in spoštovanja okolja, njegovega varovanja, poznavanja evropske zgodovine in kulture, ohranjanja dediščine in spodbujanja načel trajnostnega razvoja. Vsaka organizacija članica zato na svojem ozemlju načrtuje in vzpostavi pot ter jo tudi vzdržuje in promovira. Evropopotniki se srečujemo vsako leto, vsakih pet let pa tudi še v akciji EVRORANDO.

In naj zaključimo s citatom zapisanim na obeležju, ki je bilo odkrito 12. septembra 1986 ob otvoritvi E7 v Predgozdu: *»E-poti naj služijo razumevanju in sodelovanju med ljudmi in narodi.«* ■

Delavnice društva ROMANCO – RMAN na šoli

Piše / foto: NATALIJA GRM

V torek, 3. oktobra 2023, smo izvedli terenske delavnice Romskega zeliščarskega društva ROMANCO – RMAN na Podružnični osnovni šoli Orehovica. Delavnic se je udeležilo 66 otrok. ■

Aksija Kermauner: **ŽIGA ŠPAGET GRE** **NA TRNEK VISET**

Miš, 2023 / Nova dogodivščina Žige, ki ga bralci poznajo že iz njegovih prejšnjih dogodivščin. Prikupna zgodba iz

serije o Žigu špagetu je posebna slikanica, saj jo krasi tudi besedilo v Braillovi pisavi, ki jo berejo slepi in slabovidni. V tokratni dogodivščini se Žiga znajde v kljunu vrane Morane in že skoraj bi končal v njenem trebuhu, ampak se mu je še v zadnjem trenutku uspelo izmuzniti iz kljuna. Toda nevarnosti še ni konec, kajti namesto, da bi se rešil hudih muk je pristal v lončku s črvi, ki so bili pripravljeni za na trnek. In tako je Žiga špaget že čez nekaj trenutkov bingljajl s trnka.

Tinka Bačič: **BABICA GRE NA** **MORJE**

MK, 2023 / Babica nekega dne dobi pismo, v katerem jo vnučki vabijo na morje.

Povabila je zelo vesela, ampak kaj, ko živi na kmetiji, kjer je vsak dan veliko dela. Treba je nahraniti kokoši, pomolsti kozo, očistiti hlev ... Kmetije nikakor ne more pustiti same. Živali opazijo, da je babica žalostna. Prigovarjajo ji, naj vendar sprejme povabilo svojih vnučkov. Morski zrak in počitek ji bo dal novih moči. Babica premišljuje, kako bi bilo spet lepo videti vnučke, čofotati po morju, iskati školjke, pod borovci brati knjige ... Ji bo uspelo oditi na morje?

Jeanne Willis: **SE BOŠ POROČILA Z** **MANO, KRTICA?**

Epistola, 2023 / Ptiček dvori in sprašuje krtico, če se bo poročila z njim. Njen odgovor je ne. Ptiček ves žalosten ugotavlja,

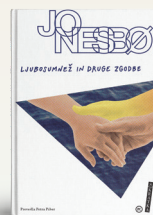
ali ne mara njegovega petja in njegovih pesmi ... Glavni razlog je, da njuna ljubezen ni mogoča. Ptiček tega še vedno ne razume. Je morda prevelik, premlad, prepočasen zanjo? Krtica mu odgovori, da njuna ljubezen ne bo dolgo trajala. Razloži mu, da je med njima velika razlika. Ona živi spodaj, ptiček pa zgoraj. Ptiček se odloči in odide živeti s krtico pod zemljo. Bo njuna ljubezen dovolj močna in bosta lahko kljub razlikam zaživela življenje v polnosti?

Diane Chamberlain: **MAJHNO MESTO, VELIKE LAŽI**

Meander, 2023 / Zgodba romana temelji na zgodovinskem dogodku – nastanku poštnih fresk. Projekt imenovan Post Office Mural je bil projekt, ki je bil ustvarjen za zagotavljanje dela umetnikom. Zvezna vlada je podpi-

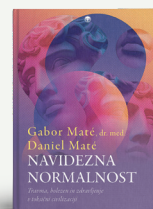
rala umetnost in bila zaradi tega močno kritizirana. Osrednji lik romana je enaindvajsetletna študentka umetnosti Morgan Christopher, ki prestaja kazen v zaporu za ženske zaradi tragičnega dogodka. Nekega dne jo v zaporu obiščeta nepričakovani obiskovalci, ki ji ponudita rešitev, katere ne more zavrniti. Ženski sta hčerka in odvetnica nedavno umrlega znanega umetnika Jesseja Jamesona Williamsa. Le-ta pa je v svoji oporoki zapisal Morgan, kot edino osebo, ki bo obnovila staro slikarijo, prvotno zasnovano za pošto v Edentonu v Severni Karolini. Fresko, ki je bila shranjena v umetnikovi omari in je prekrita z umazanijo, mora obnoviti pravočasno za odprtje umetniške galerije, ki jo je načrtoval Williams. Morgan na pomoč priskoči Oliver, kustos nove galerije. Ko delo napreduje, se na freski začnejo pojavljati čudne stvari. Morgan je zmedena, zakaj je slika tako skrenila s poti prvotne skice in iz radovednosti začne raziskovati Anno Dale, umetnico izvirne poslikave iz leta 1940. Medtem, ko se rok, do katerega mora Morgan dokončati svoje restavratorsko delo, nezadržno bliža, pa se razkrije marsikaj.

Jo Nesbø: LJUBOSUMNEŽ **IN DRUGE ZGODBE**

MK, 2023 / Priljubljeni norveški pisec kriminala, v katerih nastopa priljubljeni lik Harry Hole, je tudi avtor fantastičnih romanov za otroke o doktorju Proctorju, sedaj pa se uveljavlja tudi kot pisec kratkih zgodb. Osrednje

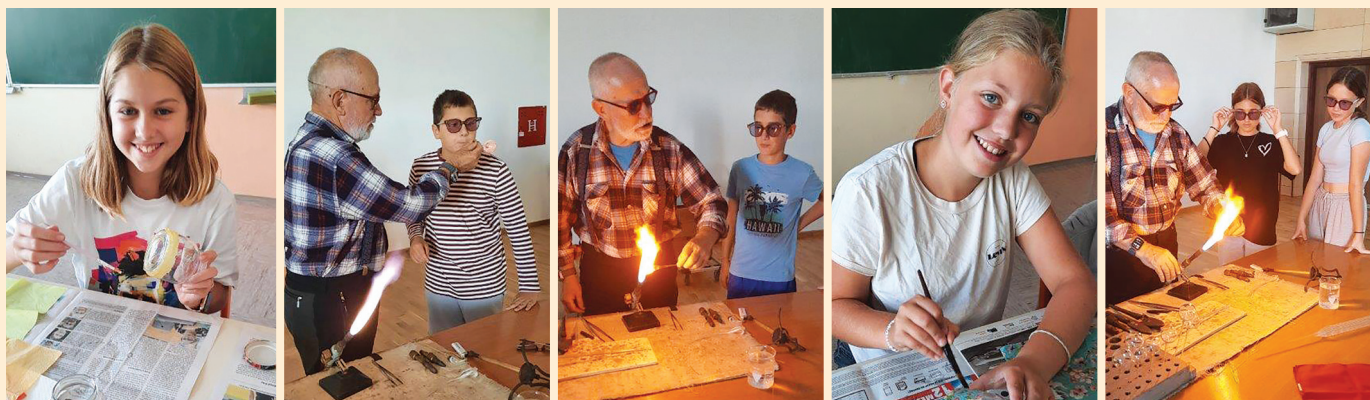
in najboljše mesto zavzema zgodba Ljubosumnež, v kateri na grški otok prileti izkušeni policijski inšpektor, da bi lokalni policiji pomagal pri raziskovanju primera izginulega tujega turista. Pisatelj v vseh kratkih zgodbah raziskuje temne plati človeškega značaja – ljubosumnost, zavist, maščevalnost – za vse pa so značilni nenavadni liki, zanimivi preobrati in presenetljivi konci.

Gabor Maté, Daniel Maté: **NAVIDEZNA NORMALNOST**

Primus, 2023 / Gabor Maté, priznani zdravnik, strokovnjak za zasvojenost in pisec, v svoji novi knjigi analizira prikrite vzroke telesne in duševne bolehnosti. Razkrije tudi, kako pritiski sodobnega življenja in oddaljevanje od

naše lastne biti vodijo do mnogih bolezni, ter hkrati ponuja pot do ozdravitve. Doktor Maté je v štirih desetletjih klinične prakse ugotovil zmotnost običajne definicije 'normalnega' in dognal, da so tako rekoč vse bolezni pravzaprav naravna posledica življenja v nenormalni civilizaciji, v kateri se vedno bolj oddaljujemo od svoje prave biti. Vendar nam v knjigi pokaže tudi pot do ponovne vzpostavitve povezave in do ozdravitve.

STEKLOPIHAŠKA DELAVNICA ZA SEDMOŠOLCE

Pišeta: LARA PAVLIČ & ANJA PIRNAR,
šolsko novinarstvo

Foto: JOŽICA KOCJAN

Učenci 7. razreda smo imeli 12. 10. 2023 tehniški dan z naslovom Steklopihaška delavnica. Prvo uro smo odšli v novo telovadnico, kjer smo si ogledali delo steklopihača in izvedli veliko zanimivega o steklu, steklarski industriji ter steklopihaštvu. Kasneje smo tudi sami napihali svoj izdelek iz stekla, preizkusili pa smo se tudi kot oblikovalci, saj smo risali ideje za steklene izdelke. Dve šolski uri smo namenili ustvarjanju steklenih lampijonov, ki jih bomo

ponudili obiskovalcem na bazarju konec novembra.

VTISI UČENCEV 7. B

- Najbolj mi je bilo všeč, ko smo opazovali, kako je gospod Zvone izdeloval izdelke iz ogretega stekla. / *Lucija Bratkovič*
- Všeč mi je bilo, ko smo opazovali steklopihača in pihali v steklo. Dobro bi bilo, da je tak tehniški dan tudi naslednje leto, saj je bilo zabavno in zanimivo. / *Aleksander Južnič*
- Najbolj mi je bilo všeč, ko smo gledali ogenj s posebnimi očali in ko smo pihali v steklo. / *Nastja Kovačič*

- Naučil sem se, da steklopihaško delo izumira. Všeč mi je bilo pihanje v steklo. / *Maks Franko*
- Zelo zanimivo je bilo prvo uro, ko smo imeli predstavitev steklarstva in steklarskih poklicev. Tudi pihanje v steklo je bilo odlično. / *Tisa Bašelj*
- Najboljši del tehniškega dneva je bil, ko smo pihali v steklo. Zanimivo je bilo predavanje in izdelovanje steklenih izdelkov, ki nam ga je prikazal steklopihač. Takšen tehniški dan bi priporočila tudi drugim učencem. / *Manca Franko* ■

Naravoslovni dan v 1. e-oddelku: GOZD JESENI

Pišeta: MAJA CIRNSKI & MARTINA DOLAR

Foto: MAJA CIRNSKI

Letošnja jesen nam je prvošolcem na podružnični šoli prav naklonjena, saj smo tople, prijetne dneve vsak dan s pridom izkoristili. Zadnji dan v tednu otroka smo v petek sklenili z naravoslovnim dnevom v učilnici v naravi. Tako smo se nabudni raziskovalci 1. e-oddelka odpravili v gozd. V učilnici nas je najprej obiskal gozdar Dušan, s katerim smo ob slikovnem gradivu ponovili, kar že vemo o gozdu, ter se pogovorili

o gozdnem bontonu. Pot do bližnjega gozda nas je vodila mimo vrtca, kamor smo še pred kratkim hodili, vendar smo tokrat le ponosno pomahali malčkom in njihovim vzgojiteljicam. Po poti nas je g. Dušan prijazno usmerjal na opazovanje sprememb, ki se dogajajo v naravi jeseni, med klepetom pa smo oprezali tudi za morebitnimi sledmi divjih živali in končno našli odtise šapic na poti, ki pa so bili od kužka, kot smo po natančnem proučevanju le ugotovili. Pot se je naposled zožila in nas pripeljala v zavetrje gozda, kjer smo poiskali primeren kotiček za opazovanje in raziskovanje. Gozd smo

si delili z živalmi, ki so se hitro poskrile. Ko so se privadile obiskovalcev, smo zaslišali tudi nekaj ptic, ki prezimijo pri nas. Gozdar nam je pripravil različne naloge, ki so zahtevale kar nekaj zbranosti. Ugotavljali smo, da imajo drevesa različne oblike listov, miže smo se osredotočili na zvoke okoli nas in se za trenutek spremenili v drevesa z močnimi koreninami. Na koncu smo se podali še na lov za gozdnim zakladom. Gozd je tako vsaj za en dan postal naša učilnica. Dan brez zvezkov, preživet v najpestrejši učilnici, brez sodobnih pripomočkov, je bil za učence nova in zabavna izkušnja. ■

NARAVOSLOVNE DELAVNICE

Piše: FANIKA STROJIN

Foto: FANIKA STROJIN & MAJA CIRNSKI

Učenci PŠ Orehovica, ki obiskujejo interesni dejavnosti Bistroum in Skrivnostnice, so imeli sredino popoldne, 11. 10. 2023, naravoslovno obarvano.

Po pouku smo se odpeljali v Kostanjevico na Krki in se peš sprehodili do Kostanjeviške jame. Tam smo si najprej ogledali jamo, nato napolnili lačne trebuščke, potem pa so sledile naravoslovne delavnice, ki smo jih za njih pripravile učiteljice Nataša, Maja in Fanika. Učenci so preko poskusov spoznavali last-

nosti vode, zračni tlak in prepustnost zemlje. Izvedeli so marsikaj novega o kraškem svetu, videli netopirje, pajke in bili navdušeni nad kraškimi pojavi v jami. Posebej vznemirljivo je bilo za tiste, ki so bili prvič v kraški jami, še posebej takrat, ko je vodič ugasnil luč in so videli, kakšna je prava tema. Naravoslovno popoldne smo zaključili s pohodom do Kostanjevice, kjer nas je počakal avtobus in nas odpeljal nazaj v Orehovico. ■

POHOD MLADIH PLANINCEV IN NADARJENIH IZ PODRUŽNICE OREHOVICA

Pišeta: IVICA PADARŠIČ & MOJCA KRUH, mentorici dejavnosti

Foto: MOJCA KRUH

Včetrtek, 5. 10. 2023, smo se Mladi planinci in nadarjeni učenci s podružnice Orehovica odpravili na popoldanski pohod. Tokrat smo spoznavali naravno in kulturno dediščino naše širše okolice. Opravili smo pohod ob znameniti kartuziji Pleterje – Pot zgovorne tišine, ki je postala tudi evropska pešpot E7. Po poti nas je vodil g. Marko Cvelbar, ki nam je tudi predstavil del dejavnosti samostana in sam namen poti. Na poti smo si v Drči ogledali tudi ostanke skakalnice, ki sta jo konstruirala naša rojaka, brata Goršek. Svoj pečat sta pustila tudi v Planici in na drugih evropskih skakalnicah. Jasen, sončen jesenski dan nas je pobožal s svojimi žarki, ko smo sredi pleterskega vinograda zrlji v prečudovito stavbno dediščino kartuzije. Obisk poti priporočamo tudi vsem občanom.

PRIJATELJ

*Moj prijatelj pogosto se smeji,
a včasih tudi malo se jezi.
Mogoče malo je šaljivec,*

a veliki pozabljivec.

*A ko včasih česa ne vem,
vedno reši mi problem.*

Jakob Valetič, 4. e

PRIJATELJSTVO

*Prijatelj je tisti,
ki te podpira poleg očeta in mame
in ti nikoli ne naredi
česa, kar te prizadene.
Prijatelji so tudi del srca,
ki ga večina ne pozna.
A vsak si želi,
da v srcu prijateljstvo mu žari.*

Eva Grubar, 4. e ■

Vtisi učencev 5. r. iz šole v naravi, ki smo jo izvedli v Ravnah na Koroškem

Foto: INGRID ŠIŠKO BAMBIČ

V četrtek smo si ogledali Vorančevo domačijo. Odpravili smo se po dežju, ki pa je kmalu ponehal. Ko smo prispeli do razpotja, smo malicali in izvedeli nekaj o Prežihovem Vorancu. Gospod Marko je rekel, da je bil pesnik in da ni bil ne bogat in ne reven. Med potjo nazaj smo videli močera in srnine stopinje. / *Gašper Barbič, 5. b*

V adrenalinskem parku smo se razdelili v štiri skupine. Jaz sem bil v skupini gospoda Marka in smo najprej šli na pohod, nato pa na plezanje. Plezalna stena ni bila visoka, zato smo z lahkoto vsi priplezali do vrha. Nato pa nam je g. Marko rekel, da naj preplezamo plezalno steno še po širini. Nikomur ni uspelo. Po plezanju smo šli še na jeklenico. Na začetku me je bilo spusta malo strah, ampak na koncu je bilo vse super. / *Bor Žibert, 5. b*

V šoli v naravi sem se zelo veselil dneva, ko smo preizkusili bazen. V stavbi sta bila dva bazena. Eden za tiste, ki znajo plavati, in eden za tiste, ki ne znajo. Gospod Marko nam je

povedal, kaj bomo delali. Najprej smo morali preplavati tri dolžine bazena, potem pa smo se razdelili v dve skupini. Ena skupina je skakala v vodo, druga se je igrala igre. Napočil je čas tudi za masažni bazen. Tam smo se menjavali na pet minut. Tako je bilo pošteno za vse. Kopali smo se tri ure. Na koncu smo bili vsi utrujeni in lačni. / *Jan Vrtačič, 5. b*

V doživljajskem parku smo preizkusili veliko športnih aktivnosti. Najprej sem šel s svojo skupino na igrala. Tam smo lahko tekli v krogu in se izmikali oviram. Splezal sem na visoko mrežo. Najprej mi je bilo neprijetno, a sem strah kmalu premagal. Nato smo šli na jeklenico. Te se nisem bal, saj imam že veliko takšnih izkušenj. Spustili smo se lahko samo trikrat, a mi je bilo vseeno vseč, ker je bil spust kar hiter. / *Jure Martinčič, 5. b*

V šoli v naravi smo šli na pohod. Hodili smo v pari. Moj par je bil Aljaž. Med potjo sva v zemlji zagledala neko svetlečo reč. Našla sva zanimive kamne. Videti so bili kot kristali s srebrnimi bleščicami. Kaj takšnega še nisem videl. Bila sva zelo presenečena in vesela, da sva

jih našla. Ko smo prišli v hotel Punkl, so nas bolele noge, ampak se je vseeno splačalo hoditi. Tega pohoda ne bom nikoli pozabil. Kamne pa sem prinesel domov, da jih lahko občudujejo tudi drugi. / *Tim Zorko, 5. b*

Zelo sem užival na bazenu. Igrali smo se veliko štafetnih iger. Prva je bila takšna, da si moral pihati žogico na drugo stran bazena, nazaj pa plavati z žogico v rokah. Najprej je kazalo, da bomo tretji, potem pa smo bili bolj natančni in igro končali na prvem mestu. Druga igra pa je bila takšna, da si moral dati žogico pod pazduhi in z njima teči na drug konec bazena. Tokrat smo pristali na tretjem mestu. / *Aljaž Grubar, 5. b*

Na bazenu smo se postavili v štiri skupine. Gospod Marko je povedal, da ko ploskne, eden skoči v vodo in plava na drugo stran bazena. Bila sem kar živčna. Skakanje smo trikrat ponovili, nato pa smo se dekleta igrala igro morski pes, fantje pa so še vedno skakali v vodo. Kmalu smo zamenjali. Zabavali smo se tudi z napihnjeno klobaso. Kadar nam je uspelo splezati nanjo, so jo fantje zavrteli in dekleta smo popadale v vodo. / *Ana Šeruga, 5. b*

V adrenalinskem parku sem komaj čakala na spust po jeklenici. Pred podestom smo se postavili v kolono. Ko sem bila na vrsti, sem bila malo živčna in neučakana. Kmalu me je gospod spustil. Mislija sem, da bom kričala, ampak nisem. Bilo je zelo dobro. Na drugi strani me je gospod odpel z vrvi, toda bila sem premajhna, da bi stopila na tla, zato me je moral dvigniti. / *Iza Zupančič, 5. b*

Všeč mi je bilo v masažnem bazenu. Občutek v njem je bil zelo prijeten, ker nas je iz vseh strani masirala voda. Med masažo smo se pogovarjali. Kmalu sem se vrnil v veliki bazen, kjer smo se igrali različne igre. Všeč so mi bile štafete in igre z žogicami, pa tudi napihljiv valj, na katerega smo plezali. / *Matija Bregar, 5. b*

JESENSKI ŠPORTNI DAN

Piše: LANA LEŠNJAK, šolsko novinarstvo

Foto: KRISTIJAN KRALJ

V četrtek, 5. 10. 2023, smo se učenci 8. razreda odpravili na 15 kilometrov dolg pohod, ki je potekal okoli štiri ure. Iz Šentjerneja smo se odpravili ob 8.30. Preden smo se odpravili, je vsak vzel svoj sendvič ter vodo. Naša pot je potekala nekako takole: Šentjernej-Dolenja Stara vas-Sela-Pleterje-Apnenik-Vratno-Javorovica-

Drča-Volčkova vas-Dolenja Stara vas-Šentjernej. Ustavili smo se kar nekajkrat, ampak naš glavni postanek, ki je bil tudi postanek za malico, je bil malo pred Javorovico. Imeli smo res veliko srečo, saj je bilo vreme ravno pravšnje za pohod. Med pohodom so nekateri hodili v tišini, drugi so se pogovarjali, tretji pa so razmišljali, kdo ve kaj.

Na koncu dopoldneva smo bili vsi zelo izmučeni in utrujeni, a kljub temu veseli, da je pohoda konec. ■

ŠPORTNI DAN

Pišeta: LUCIJA BRATKOVIČ & MANCA FRANKO, šolsko novinarstvo

Foto: JOŽICA KOCJAN & ALJA LEKŠE GODEC

9. 10. 2023 smo se učenci 7. razreda odpravili na pohod. Začeli smo v Kostanjevici na Krki, kamor smo se pripeljali z avtobusom. Od tam smo se odpravili na Vodence, nato pa smo se povzpeli na Ržišče, pot se je nadaljevala do naselij Veliki in Mali Ban, kasneje smo prišli do Sel in se na koncu vrnili v Šentjernej.

Med hojo smo nabirali kostanj, se pogovarjali in občudovali jesensko obarvano listje. Imeli smo dovolj časa za krajše postanke in malico. Ko smo prišli do cerkvice na Ržiščih, je bil pogled na šentjernejsko dolino prečudovit.

Po prihodu v šolo so nekateri odšli na kosilo, drugi pa domov. Pot, ki smo jo prehodili, je bila dolga približno 12 kilometrov.

Ta dan smo imeli lepo vreme, zapomnili si ga bomo, saj smo se zabavali in bili sproščeni. ■

FESTIVAL ŠPORTA IN IGER

Piše / foto: ZDENKA KROŠL

V torek, 26. 9. 2023, smo s športnim dnevom, ki smo ga poimenovali Festival športa in iger, obeležili dan slovenskega športa. Športni dan smo učitelji športa pripravili za vse učence na šoli, potekal je na šolskem igrišču in v telovadnici. Razdeljen je bil na dva sklopa. V prvem sklopu so se učenci družili na pohodu s prijateljskim razredom, v drugem pa so se zabavali v 34 raz-

ličnih igrah in dejavnostih. Pomerili so se v zabavnih športnih igrah, kot so nogomet z veliko žogo, odbojka na mivki, hokej, med dvema ognjema, vlečenje vrvi, borilni športi, se preizkušali pri igrah natančnosti z metanjem podkev, z zadevanjem stožcev z obroči, z zadevanjem obročev z žvižgačem, z metanjem teniških žogic v koš za smeti, z metanjem balinčkov in s podiranjem kegljev. Učenci so lahko urili ravnotežje in koordinacijo pri hoji s smučmi in hoduljami ter se zabavali pri skakanju z vrečami,

gumitvistu, ristanču in skokih čez kolebnice. Pripravili smo tudi različne poligone in teke preko ovir. Svojo moč so učenci lahko preizkusili v vlečenju vrvi in dviganju uteži. Posebno so bili navdušeni nad skokom s palico, vožnjo koles na trenažerjih, ki nam jih je pripeljal Kolesarski klub Adrija Mobil, in nad prvimi udarci z golf palico, ki so nam jih omogočila člani iz Golf kluba Grad Otočec in Golfi akademije. Športni dan je bil nepozaben tako za mlajše kot za starejše učence. Spopadli smo se s številnimi izzivi, se ob tem dobro zabavali in družili z novimi prijatelji. ■

DRŽAVNE PRVAKINJE IN DRŽAVNI PODPRVAKI – EKIPNO ATLETSKO PRVENSTVO ZA OSNOVNE ŠOLE

Piše / foto: ELVIS ANTONČIČ

Vsredo, 11. oktobra, se je v Mariboru odvijalo finale ekipnega prvenstva v atletiki za osnovne šole. Na finalno tekmovalje, kamor se uvrsti 16 najboljših šol iz države v vsaki kategoriji (tekmovalo je 94 šol), sta se preko področnih tekmovanj uvrstili obe naši ekipi – ekipa dečkov in deklic.

Ekipa učenk je s 327 točkami osvojila naslov DRŽAVNIH PRVAKINJ, ekipa učencev pa je

zbrala 332 točk in osvojila 2. MESTO!!! Učenke so si z zmago priborile tudi darilni bon družbe GEN-I, ki vključuje obisk Sveta energije, kopanje v Termah Čatež in avtobusni prevoz.

Vsako ekipo sta v posamični disciplini zastopala po 2 posameznika, katerih končno doseženo mesto prinese določeno število točk (zmagovalec discipline dobi 32 točk, 2. mesto 31 točk ...). Skupni seštevek vseh točk posameznikov in štafete pa določi končnega zmagovalca. Učenci in učenke so tekmovali v teku na 60 m, 300 m, 1000 m, skoku v daljino

in višino, suvanju krogle, metu vorteksa in štafetnem teku 4 x 100 m. Nastopajoči vedno ne tekmujejo v svoji najboljši disciplini, ampak so razporejeni po disciplinah tako, da je njihov skupni doprinos ekipi največji.

Državne prvakinja so postale: Elen Antončič, Ula Selak, Nika Hosta, Julija Masnik, Petra Penca, Kaja Taraniš, Ariana Šinkovec, Klara Bojc, Neli Hočevar, Žana Črtalič, Špela Turk, Lia Pucelj, Nina Zore in Neja Božič.

Drugo mesto so osvojili: Žiga Borse, Gašper Uhernik, Maxim Bratkovič, Miha Krmc, Andrej Zagorc, Gašper Rangus (9. a), Peter Bregar, Nejc Zore, Gal Hudoklin, Gašper Pavlič, Amadej Rešetič, Luka Barbič, Gašper Rangus (9. c) in Urban Kadivnik.

Zahvala in pohvala gre tudi vsem članom ekipe, ki so nastopili na področnem tekmovanju ter s svojimi dosežki spodbudili ostale, da so dali vse od sebe in tako omogočili osvojitev zlatega in srebrnega kolajne. Zahvala pa gre tudi vsem mentorjem, ki so s svojimi nasveti podpirali in usmerjali učenke in učence, da so iz sebe iztisnili kar naj več.

Še enkrat več smo dokazali, da smo najboljša atletska šola v Sloveniji! Iskrene čestitke vsem zaslužnim za ta izvrsten dosežek! ■

SOVICE IN OTROŠKI PARLAMENT

Piše / foto: KATARINA PETRINČIČ

V petek, 6. 10. 2023, smo se tudi najstarejši otroci Vrtca Čebelica Šentjernej udeležili obiska pri g. županu Občine Šentjernej. V prostorih sejne sobe je zasedal otroški parlament. Ula in Žiga sta povedala, da se imamo v vrtcu lepo. Vrtec je lep, skrbimo zanj in pri tem nam pomagajo prijazne vzgojiteljice. Tudi čistilke, hišnik skrbijo za urejenost vrtca in tudi brez kuharic ne moremo, saj zelo dobro kuhajo. Poznajmo pa

tudi ravnateljico, ki nas kdaj obiše v igralnico in preveri po našem počutju. Igrač imamo dovolj, smo se pogovorili v vrtcu. Želimo si več

gugalnic. Tudi takih, ki izgledajo kot gnezdo, saj je v njih lahko več otrok. Upamo, da se nam želje izpolnijo. ■

DRUŽENJE Z LILI IN ILKO – vpliv psa na razvoj otrok

Piše / foto: IRENA ZUPANČIČ

V vrtcu je pes pogosto več kot le štirinožni prijatelj. Dejansko lahko pes pomembno vpliva na razvoj otroka, spodbuja raziskovanje, učenje ter razvijanje domišljije. Poleg tega, se otroci že od zgodnjega otroštva učijo spoštljivega in odgovornega odnosa do živali in narave na splošno, kar vključuje tudi primerno ravnanje s psi. Mnogim otrokom pa prisotnost mirnih psov pomaga premagovati strahove in predsodke do teh živali, obenem pa spodbuja razvoj empatije in sočutja do vseh živih bitij.

Prisotnost psa v vrtečevski skupini, v času tednu otroka, je igrala ključno vlogo pri spodbujanju otrok k raziskovanju in učenju. Otroci so se ob prisotnosti psa počutili bolj sproščeno, kar jim je omogočalo, da so se lažje vključili v aktivnost. Sprehajanje s psom ali preprosto klepetanje z njim je bila izvrstna motivacija za otroke, saj so krepili komunikacijske spretnosti, razvijali svojo domišljijo in se učili o skrbi za druga živa bitja.

Ponudila sem jim priložnost, da so se na konkreten način učili, da so psi čuteča bitja, ki potrebujejo nego, ljubezen in pozornost. Vse te izkušnje bodo pripomogle, da se naučijo o pomembnosti spoštovanja življenja in skrbi za druge.

Nekaterim otrokom je pes pomagal premagovati strahove in predsodke do njih, kar je

bilo odlično opazovati, ko so ti otroci popripleli za povodec in jih tudi pobožali. S tem bodo postopoma razvili razumevanje, da psi niso nevarni in da se z njimi lahko varno igrajo ter vzpostavijo zaupljiv odnos. Pomembno se mi zdi poudariti, da se ob druženju s psi otroci učijo pomembnosti empatije in sočutja do vseh živih bitij. Spremljanje in razumevanje potreb psa spodbuja otrokovo zmožnost sočutja in razumevanja čustev drugih. To pa se lahko prenese na njihove odnose z vrstniki, saj se naučijo, kako biti bolj pozorni, razumevajoči in spoštljivi do drugih ljudi.

Prisotnost psa v naši skupini Regratova lučka je pripomogla ustvariti umirjeno in sproščeno okolje. Otroci so se v družbi psičk počutili bolj umirjene in bili so tišji.

V zaključku želim poudariti, da so psi v vrtcu

več kot le puhasti spremljevalci. So učitelji življenjskih lekcij, ki pomagajo otrokom razviti ne le spoštovanje do živali, ampak tudi razvijajo komunikacijske in čustvene spretnosti, premagujejo strahove ter razvijajo empatijo in sočutje. Sproščena in umirjena okolja, ki jih pes ustvari, pa prispevajo k boljšemu učnemu okolju in splošnemu dobremu počutju otrok v vrtcu. S temi koristmi v mislih, je jasno, da so psi pomemben del otrokovega izobraževalnega okolja in razvoja. ■

Obisk otrok Vrtca Čebelica Šentjernej na sevniškem gradu: Pustolovščina v 17. stoletje

Piše / foto: IRENA ZUPANČIČ

Sevniški grad je že sam po sebi s svojo zgodovino in izjemno kulturno dediščino prava dragocenost. Ob našem obisku pa se je ta zgodovinski biser prelevil v pravljico doživetje, ko so otroci iz skupin Regratova lučka, Sovice in Gorijski škrtki stopili v svet barona Moscona in njegovega spremstva iz 17. stoletja.

Z vstopom radovednih otrok v sevniški grad se je čas za trenutek ustavil, saj so otroci postali principi, princeze, baroni, baronice, kralji in kraljice.

Na samem vhodu v grad sta nas prijazno pozdravili oskrbnici, ki sta nam povedali, da baronov sluga Ciril še spi. Z veseljem smo pomagali zbuditi Cirila in ta nas je vodil skozi čarobne grajske sobane in nas popeljal v skrivnostni svet preteklosti.

Vrhunec doživetja je bil obisk baronove spalnice, kjer je hišna pomočnica Marjanca skrbela za gospoda Moscona. Ciril je otrokom pripovedoval o življenju na gradu, o anekdotah, ki so bile značilne za življenje na gradu v času barona. S poslušanjem zgodb o lovu na lisice in medvede so otroci lahko še bolj razumeli strast barona do narave.

Poleg tega pa so otroci imeli priložnost, da se preizkusijo v srednjeveških igrah, ki so se jih igrali v času barona Moscona. Od metanja lesenih cekinov, vrvi in obročkov, nošenja svitkov na glavi ... so otroci lahko doživeli, kako so se zabavali v preteklih stoletjih.

Za piko na i je skupina otrok obiskala grajsko lutkovno gledališče, kjer jih je pozdravil kralj Lutkan iz dežele Lutkanije. To prav posebno doživetje je vneslo kanček umetnosti in kulture tistega časa ter ustvarilo edinstveno vez

med zgodovino in zabavo. Obisk sevniškega gradu ni bil le izlet v preteklost, temveč tudi priložnost za srečanje z zgodovino in kulturo tega kraja na edinstven način. Baron Moscon in

njegovo spremstvo so oživeli za en dan, omogočili so nam potovanje nazaj v čas ter ustvarili nepozaben spomin na sevniški grad in njegovo bogato zgodovino. ■

TEDEN OTROKA

Piše: PETRA JAMNIK

Foto: JERNEJA MIKLIČ

*V prvih oktobrskih dneh
je v našem vrtcu vedno prisoten smeh.
In to ne čisto brez vzroka,
saj praznujemo teden otroka.*

*Tudi pri Želvicah smo ga proslavili
in si dopoldneve z različnim
dejavnostmi popestrili.
Skupaj z ostalimi skupinami sodelovali,
se zabavali, rajali in raziskovali.*

*Vsakodnevno smo kaj novega spoznali,
se z malo drugačnimi igračami igrali.
Poti skozi pajkovo mrežo iskali
in slano testo poljubno oblikovali.*

*Ogledali smo si lutkovno predstavo
in poskrbeli za vrtčevsko zabavo.
Izvedli poizkus – vulkan,
poln dogodivščin je bil vsak dan.*

*Za nami je prijeten teden otroka,
poln smeha in prijetnega zvoka.
Res dobro smo se imeli
in lepo smo ga preživeli. ■*

ŽALOST JE LASTOVICA (Upali bi si več)

Piše / foto: SIMONA GOLČMAN

Žalost je lastovica.

*En dan se zbudiš in misliš, da je ni več,
pa se je samo preselila drugam, da si ogreje
perje. Slej ko prej bo prišla nazaj in se ti spet
naselila v srce. (Elif Shafak)*

JESENSKE MISLI: Burno poletje se je prelilo v lepo jesen, september in začetek oktobra sta nas obdarila z obiljem sončnih žarkov. Kljub lepim dnevom, pa lahko že slutimo zaključek naravnega cikla, ki se spomladi prične s cvetenjem, brstenjem in rojevanjem, poleti doživi vrhunec, upočasneni jesenski ritem pa vodi v priprave na zimski počitek. Dan spomina na mrtve nas opomni, da smo tudi ljudje del naravnega cikla, čeprav misel na tovrstno zimo raje odrivamo. Ampak misel na smrt lahko osmisli naše življenje. Paulo Coelho je v *Magovem dnevniku* lepo zapisal: »Če bi se zavedali smrti, bi si upali veliko več in pri vsakodnevnih majhnih zmagah bi šli veliko dlje, kajti vedeli bi, da ne moremo ničesar izgubiti, saj se smrti ni mogoče izogniti.« Takšno razumevanje smrti lahko spodbuja nastanek najboljših stvari v življenju. Še preden pa se soočimo z lastno umrljivostjo, večino od nas nekajkrat v življenju doleti izguba bližnjega. Poleg žalovanja je takrat tudi čas, ko si postavljamo različna vprašanja, ko razmišljamo o svojih prioritetah, ko morda kaj v svojem življenju tudi spremenimo. Tudi sama sem v preteklih letih doživela izgube. Smrt mladega sodelavca v času epidemije nas je šokirala in globoko pretresla. V petek smo še skupaj delali, si zaželeli lep vikend, v ponedeljek pa smo nemo strmeli v prazen stol za njegovo pisalno mizo. Ob takšnih dogodkih mi pride na misel, da je vsakič, ko nekoga srečam, z njim spregovorim par besed, lahko tudi zadnjič. Če bi vedela, da zadnjič govorim z njim, bi ga bolj pozorno poslušala? Bi bila bolj potrpežljiva, bolj prijazna? Bi ga večkrat pogledala v oči, ga vprašala po počutju, mu povedala, zaradi česa ga cenim in spoštujem? Morda mi potem ob njegovi smrti ne bi bilo treba ugotavljati, da po skoraj enem letu, ko sva bila vsakodnevno v isti pisarni, ne vem skoraj nič o njem, njegovi družini, njegovih radostih in njegovih žalostih. V neprestanem hitenju živimo en mimo drugega. To spoznanje je bilo še toliko bolj boleče ob nenadni smrti mojega očeta. Zadel me je nepričakovano, saj je bil vedno trden kot skala. Tudi mama, ki je bila poročena z njim več kot petdeset let, se ne spomni, da bi kdaj zbolel. Zdel se nam je neuničljiv. Pa žal ni bil, nihče od nas ni. In po njegovi smrti sem ugotavljala, da je toliko stvari, ki jih o njem ne vem, pa sem zamudila priložnost, da ga vprašam. Ampak pri-

ložnosti so bile! Verjetno bi bilo bolje, če bi se na družinskih piknikih manj nalivala s penino, manj pametovala in več poslušala. Potem bi vedela, katera je bila njegova najljubša pesem, najljubši film, kdaj se je počutil najbolj živ, najbolj srečen, najbolj nesrečen, česa se je bal, o čem je sanjal, ko je bil še postaven mladenič z orumenelih fotografij iz časa JLA, je te sanje uresničil, kaj bi spremenil, je kdaj razmišljal o smrti, kako bi želel biti pokopan? V mesecih po njegovi smrti mi je bilo najbolj dragoceno, če sem srečala kakšnega od njegovih prijateljev, ki mi je lahko povedal o njem kaj takšnega, česar še nisem vedela.

ŽALOVANJE: Erica Johnson Debeljak v knjigi *Devica, kraljica, vdova, prasica* pripoveduje o položaju vdov v današnji družbi in skozi zgodovino. Hkrati opisuje tudi svojo zgodbo. Z njenim soprogom, Alešem Debeljakom, sta se spoznala v ZDA, se zaljubila, preživela nekaj časa skupaj, nato se je moral vrniti v Slovenijo. Videla se nista 18 mesecev, v tem času sta vzdrževala zvezo na daljavo. Nato se je preselila k njemu v Slovenijo, poročila sta se in ustvarila družino. Po njegovi smrti je imela občutek, kot da ima z njim spet zvezo na daljavo. Ker po smrti bližnjega se odnos z njim ne konča, samo drugačen postane. Umrli je še vedno prisoten, še vedno je v naših mislih, z njim se pogovarjamo, ga vidimo pred s sabo, razmišljamo o njem, sanjamo o njem ... Za žalovanje ni univerzalnega recepta, vsak se ga loteva na svoj način. Namen žalovanja je predelati izgubo,

se prilagoditi nanjo in transformirati odnos z umrlim. V procesu žalovanja se ne srečujemo samo z žalostjo, ampak tudi z drugimi čustvi, ki nas lahko presenetijo. Pogosto se pojavi jeza, zamera, krivda ali strah. Pomembno se je o tem pogovarjati, izgubo je potrebno izgovoriti. Znano je, da ženske lažje govorimo in s tem tudi lažje procesiramo, posledično pa hitreje odžalujemo kot moški, ki včasih bolečino zanjajo zaradi strahu pred izgubo kontrole. Družbeno zanikanje moške ranljivosti in izražanja čustev moškim ne dela usluge. Meni so pomagali pogovor, joga in pisanje, svoje naredi seveda tudi čas. In kar nekaj časa sem potrebovala, da sem dojela, da moj način žalovanja ni nujno primeren za nekoga drugega. Žalovanje je na nek način tudi delo na sebi. Manca Košir je v govoru o smrti, kot njeni največji učiteljici, povedala: »Nihče nima pravice vstopati v zgodbe, ki niso naše, nihče nima pravice nikomur nič svetovati, če k temu ni povabljen.«

MRAČNI TURIZEM: Rada se sprehodim po kakšnem pokopališču, tako v šentjernejski dolini kot tudi kje drugje. Tam najdem predvsem mir, spotoma pa ugibam o usodah ljudi, katerih imena so zapisana na nagrobnikih, preučujem priimke, značilne za tisti kraj in spoznavam različne navade pokopavanja. Poleg tega pa je na pokopališčih bolj kot kje drugje očitno, da je smrt izenačevalec. Po življenju, polnem razlik, so tukaj vsi enako mrtvi, ne glede na razkošje nagrobnika. Všeč mi je zagrebško pokopališče Mirogoj, ki velja za enega lepših, saj

gre dejansko za muzej umetnosti na prostem. Tam lahko vidimo, da si Zagrebčani pripravijo grob še pred smrtjo – na nagrobnikih so že zapisana njihova imena z letnico rojstva, manjka samo še ... Ampak še bolj pri srcu so mi pokopališča na dalmatinskih otokih. V Veli Luki se lahko poklonimo Oliverju, ki tudi po smrti kaže svojo veličino v skromnosti, saj njegov nagrobnik prav nič ne izstopa od sosednjih. In ugotavljam, da sploh nisem edina, ki jo privlačijo pokopališča. Tudi Milena Zupančič v biografiji *Kot bi luna padla z neba* opisuje svoje obiske pokopališč po celem svetu. Pravzaprav obstaja

posebna vrsta turizma, ki ga imenujejo mračni ali temni turizem. Vključuje potovanje v kraje, ki so povezani s smrtjo in tragedijo. Motiv za takšna potovanja naj bi bila želja po simbolnem srečanju s smrtjo. Tema nas obenem plaši in privlači. Morda gre za neke vrste ventil družbe, ki je smrt v preteklosti izgnala iz pogovorov in jo tabuizirala.

RAZGALJANJE: Pred časom me je prijatelj vprašal, ali se ne bojim, da bi se s pisanjem prispevkov za občinsko glasilo preveč razgalila. Seveda s pisanjem razkrijem tudi del sebe,

predvsem svoj način razmišljanja, tokrat tudi nekaj svojih ran. Temu se težko izognem, ker če ne bi pisala iz sebe, ne bi bila prepričljiva. Morda pa se kdo od vas najde v mojih besedah. Včasih pomaga že zavedanje, da v svoji bolečini nismo sami. Ampak jesen ne prinese samo težkih misli, pomeni tudi tople pečene kostanje v premrlih dlaneh, pisano resje, šumenje listja pod nogami, jurčke v košari ... V vsakem letnem času in v vsakem življenjskem obdobju lahko najdemo nekaj, česar se lahko veselimo. In ne pozabimo pred spanjem objeti svojih dragih. ■

ROŽNI VENEC

Piše: ANTON TRPIN

Foto: arhiv župnije Šentjernej

Ko me je gospa Sabina naprosila, da naj napišem članek za oktobrsko številko glasila, sem bil v zadregi. Sicer je zelo veliko zadev, ki nas obkrožajo in so nam v opomin, veselje, pa tudi žalost ali pa nas vznemirijo. Vse prehitro živimo in pozabljamo na včerajšnji dan.

Vzel sem v roke lepo knjižico, ki mi jo je ob blagoslovu majhne hiške podarila, kot je sama zapisala, žena pokojnega Emilijana Cevca, Anica. Knjiga nosi naslov Preproste stvari. In v njej sem našel poglavje z naslovom »Rožni venec«. Dejal sem si: »Sposodil si bom nekaj misli. In temu dodal še svoja doživetja.«

»Črne kroglice so nabrane na pleteni vrvi. Križ na vozlišču je lesen. Veš je že obrabljen od prijemov in poljubov; pri križu se naša molitev začne in končuje. V njem dobiva smisel in obljubo odrešenja. To je svetinja brez zlate skrinjice, skrita le v žlahtno platno stoletnih prošnja. Mož in žena, ki jo je prvi posvetil z molitvijo, že zdavnaj počiva pri Bogu, a rožni venec nas še družijo z njim, zakaj smrt ne postavlja meje med živimi in umrlimi. Skrivnost vere nas povezuje mimo vseh časov kakor plezalce, ki so v gorski steni navezani na varovalno vrv, to pa drži v rokah sama Mati božja. Vemo, da ne bomo padli, dokler se je bomo oklepali. Dražja je od materinega poročenega prstana in uhanov, dražja od sladko dišečega rdečega albuma v omari.«

Brez rožnega venca bi ne bilo našega doma, kakor ne bi bilo družine brez očeta in matere. Tako je zapisal akademik Emilijan Cevc.

Iz svoje mladosti se dobro spominjam zimskih večerov, ko smo skupaj molili to molitev. Naprej je molil stari oče Matevž. V rokah je držal močan rožni venec, ki ga je sam »predelal«. Jagode so bile na vrvi in se je strgala. On pa ja vse to povezal z močno žico in tako je bil močan rožni venec molitveno orodje, pa tudi »šiba božja.« V letu 1954, ko nam je pogorel dom, je polovica

družine vso zimo prenočevala na krušni peči – mama in trije otroci. In ko smo se včasih ščipali in si nagajali, je bilo stokanje in cviljenje slišati s peči. Stari oče, ki je to slišal, je opomnil s palico, ki pa jo je najbolj čutila mama, ki je ležala na zunanji strani peči, ali pa z rožnim vencem, ki ga je še imel v roki in sam moli tudi v noč. Rožni venec je bil izdelan močno, tako da se ni mogel strgati, ko je z njim udaril po peči.

Zelo me veseli, da je mladi gospodar na mojem domu ohranil ta starodavni spominek. Še danes visi v prenovljeni hiši ob vhodu v kuhinjo kot nekoč. Res je, da ostaja bolj zaprašen, ker ni vsakodnevno uporabljen, vendar nemo kliče božji blagoslov na družino. To je orodje, ki vedno prav pride.

In izredno lepi spomini ostajajo na svete večere. Molili smo vse tri dele rožnega venca. Med kropljenjem in kajenjem doma so obšli vse stanovanja, poslopja in kleti. Vedno smo si želeli, da bi čim več odmolili v samem sprevodu in da bi malo molitve še ostalo za skupno mizo. In tako je tudi bilo. Molitev res ni bila zelo pobožna, bila pa je lepa in vsakič je prinesla veselje in domačnost v dom in hišo. Tudi večerja je bila boljša po tej molitvi.

Pred časom je prišel na obisk birmanec, ki sem mu pred dolгими leti botroval. Zanimivo je, da je prinesel s seboj lep skoraj nič uporabljen molitvenik, shranjen v lepi škatlici. Pa mi pravi: »To ste mi dali ob birmi.« Vzel sem darilo v roke in presenečen vzdihnil: »Res je lepo, da si to še

ohranil. Vidi pa se, da ga nisi še dosti uporabljal, sedaj ga boš več, ko se staraš.« Z nasmehom je vzel molitvenik nazaj v roke, ga dal v žep in se dogovorila o zadevah, ki sva jih imela in se zadovoljna razšla.

O tem razmišljanju, še posebej, ko smo v začetku meseca oktobra obhajali sveto birmo, se zastavlja vprašanje, ali botri podarijo birmanec nekaj krščanskega, kot je na primer molitvenik in rožni venec. Obdarovanje ob birmi se je močno razbohotilo, pozabili pa smo, da je to verski praznik, praznik vere in molitve in pozabili tudi na verska znamenja.

V zadnjem času pa je opaziti nekaj posebnega. V mnogih avtomobilih visi rožni venec pred glavnim steklom z visečim križem. Najbrž, da to ni modna muha, ali vera v materialno znamenje, ampak vera v Kristusa in moč molitve. Če je to, potem je pravi odnos in spodbuda za molitev.

Rožne vence opažamo na rokah (ob prstanu ali samostojno kot mali prstni rožni venec) s malimi oznakami za molitev Zdravih Marij (10). V kolikor je sredstvo za molitev, je to izredno hvale vredno in pohvalno.

Sedmega oktobra obhajamo celo praznik Rožnovenske Matere božje. Praznik je nastal po zmagi 7. oktobra 1571 pri Lepantu krščanske vojske nad Turki, ki so takrat ogrožali Evropo. Papež Pij V je naprosil ves svet k molitvi rožnega venca. In tej molitvi pripisujejo tudi tedanjo zmago. Molitev ima veliko duhovno moč. ■

*Srce je omagalo,
tvoj dih je zastal,
a nate spomin
bo vedno ostal.*

ZAHVALA

V 69. letu se je za vedno poslovil dragi

FRANC RADOVAN

iz Gorenje Brezovice pri Šentjerneju

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom in znancem za izrečena sožalja, denarne prispevke, sveče ter darovane svete maše. Iskrena hvala gospodu župniku Antonu Trpinu za tople besede slovesa in lepo opravljen obred. Pogrebni službi Blatnik, cvetličarni Colarič, pevcem, izvajalcu tišine ter vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali in ste Franceta pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujejo: vsi njegovi

OČE

*Vsak od nas očeta ima.
Očetovska vloga se pri otrocih
močno pozna.
Odgovoren oče poskrbi,
da pripravljen na življenje si.
Če ne v telesu, pa v duhu si močan,
da za svoje pravice boriš se vsak dan.
Nauči te, da je treba pomagati,
če je potrebno se tudi žrtvovati.
Varovanje in ščitenje je
njegovo poslanstvo,
saj otroci so družinsko bogastvo.
Če pa očetove vloge v življenju ni,
težje so potem stvari.
Drugi, ki so ob tebi, te o življenju učijo
in ti ob strani stojijo.
Trudiš se biti še bolj močan,
pri vsaki nalogi bolj si zbran.
Nekoč tudi sam starš boš postal,
otrokom svoje znanje predal.
Vsak oče nam kaže pravo pot,
njegova modrost nas bo
spremljala povsod.*

Sonja Simončič

ŽIVETI DRUGJE

*Si kdaj želite, da živeli bi drugje?
Da lahko imeli bi vse.
Pa ne materialnih stvari.
To sploh pomembno ni.
Življenje brez skrbi,
ko na uro ni treba gledati.
Kot ptički na veji, bili bi mi veseli,
ko zjutraj budnice bi nam peli.
Ko veter bi lase nam mršil,*

*bistri potoček žejo pogasil.
Ko vonjali bi svežo travo,
zazrli se v noč sanjavo.
Ko zvezdnato nebo,
orosilo bi nam oko.
Nič nebi hiteli in pod stresom živeli.
Ko še v sanjah bi se smejali.
Pridejo dnevi, ko vse za te stvari bi dali.*

Sonja Simončič

*Gledal si sonce, ko je zahajalo
in pozdravljal prijazne
oblake raznobarvne,
ki so sonce počasi prekrivali,
gore so sprejemale mogočne sence,
dežela se je zavijala v spokojni mir,
nekam otožno se iz daljave
oglašal je skovir,
temna noč je objemala radostne sanje
v noči, ko skoraj vse ljudi so obnemele.*

Valentin Brun

*Spraševal si veje na drevesih,
čemu le se veje klavrno povešajo
v razplamatevajoči pomladi,
nikakor ne ozelenijo
in redke ptice vse bolj plaho letajo,
kakor da nihče razen vran
ne pogreša žvrgoljenja,
kot tudi ne izvirov in
potokov žuborenja
v teh čudnih časih,
prepolnih raznih zmot,
ko ljudje žele užiti predvsem
čim več dobrot,
zrak pa je prepoln
neuničljivega strupa,*

*kar pripelje skoraj vse že do obupa,
ko nevidno padamo v neznane globine
in se zvezde razpršijo v nevidne višine.*

Valentin Brun

DESET LET

*Za deset let noči, dnevov,
za deset let samotnih večerov,
moram svojo dušo odkriti,
da še zdaj ne morem pozabiti,
tvojega odhoda,
tvojega zadnjega pozdrava,
so sem srečo pokopala.
Deset let solze so tekle,
od njih oči me pekle.
Molila sem, bentila,
srce od vseh zaklenila.*

Vera Žabkar

DAN ŽALOSTI

*1. november je dan žalosti,
dan spomina na naše rajne,
dan, ko umrle so naše sanje.
Vsak nekoga svojega je izgubil,
od žalosti se skoraj zgrudil,
saj neopisljiva z besedo je izguba,
za osebo, ki si jo srčno ljubil.
Na srcu ostane za vedno
nezaceljena rana,
nam, ki smo jih izgubili, dobro znana.
Ostanejo nam na njih spomini,
da res niso več živi.*

Vera Žabkar

DELAVNICE ANIMIRANEGA FILMA

Piše: HEMA ŠKERL

Foto: arhiv JSKD OI Novo mesto

Tridnevne delavnice so potekale od ponedeljka, 18. 9. do srede, 20. 9. 2023, od tretje do šeste ure popoldan v Kulturnem centru Primoža Trubarja v Šentjerneju.

Sodelujoči smo bili mladi od šestega do devetega razreda osnovne šole. Na začetku naše prve delavnice smo se pogovarjali o poteku zgodbe in kakšni bodo glavni junaki. Zgodbo oz. dogajanje v animaciji smo si domislili na zabaven način. Najprej je vsak narisal domišljjski kraj oz. kje naj bi se zgodba dogajala. Nato pa je svojo risbo predal naprej, naslednji je narisal glavni lik, ki naj bi spadal v ta domišljjski prostor. Liste smo ponovno predali naprej in naslednji je narisal drugega glavnega junaka, da tako rečeno »prvemu ne bo dolgčas«. Potem smo liste spet predali in naslednji je opisal dogajanje na sliki. Skupaj smo obnove prebrali in jih obesili na steno. Izbrali smo zgodbo, ki je govorila o ognju in vodi, ki nam je bila zelo všeč zaradi pestrega odvijanja situacij, ki so je dogajale v njej. Mentorici sta še predlagali, da

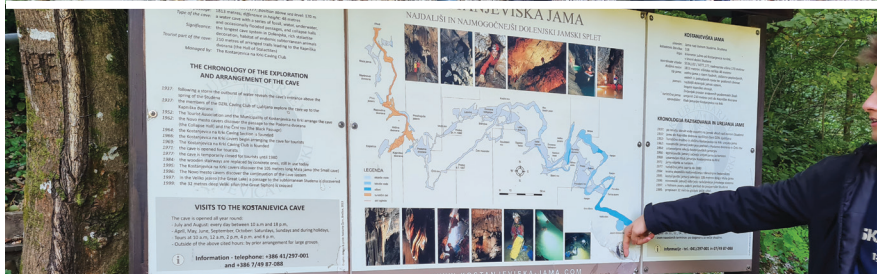
vsak nariše ogenj in vodo. Vsak je pri risanju dal vse od sebe. Zbrali smo dve najprimernejši risbi za animiranje. Nato, ko smo zbrali »material«, smo začeli snemati animirani film. Snemanje oz. animiranje je bilo zelo zanimivo in naučili smo se veliko novih stvari. Nikoli nismo mislili, da je v animiranje potrebno vložiti toliko energije in časa. Vendar nam je s skupnimi močmi uspelo ustvariti animiran film, ki smo ga naslovili Plamen upanja. V animiranem filmu sta glavna junaka voda in ogenj. Zašla sta v svet jam. Iz jame sta se poskušala rešiti, vendar voda ni našla smisla oz. rešitve. Ogenj se je boril in vztrajal, ni se hotel predati. Vendar, ko sta plezala, je ogenj padel na vodo, voda je izparela in s tem tudi ogenj, ker sta si bila med seboj zelo različna. Konec je bil žalosten, vendar s kančkom sreče, kajti v plamenu je upanje. **NAUK:** »Nikoli ne obupaj, pa četudi ne vidiš rešitve, bori se in vztrajaj.«

Proti koncu delavnic smo se vsi zasluženo še malo posladkali. Animirani film bomo prijavili na srečanje najmlajših filmskih ustvarjalcev, ki bo potekal novembra v Novem mestu. Veselimo se ogleda filma. Ustvarjali smo Vid Beguš, Ana Bevc, Matic Ca-

futa, Leni Gril, Luka Kopina, Liam Rok Matičević, Lana Paspalj, Vid Snedec, Neža Šenica, Hema Škerl, Urška Vide in Oskar Vidiček. Hvala JSKD Novo mesto za organizacijo, Društvu Slon z mentoricama Jeleno Dragutinović in Janjo Kosi za izvedbo, Občini Šentjernej za podporo ter Kulturnemu centru Primoža Trubarja za gostoljubje. ■

20 LET KLUBA TOLSTVRHČANI

Piše: KAROLINA MEDLE

Foto: ALENKA FRANKO

Saj ne more biti res, ko se malo poglobiš v pretekli čas, spoznaš, kako hitro minevajo dnevi, meseci, leta. Kot bi bilo pred nekaj leti, ko se nam je porodila misel, da se še bolj

povežemo in spoznamo. Ustanovili smo »Klub Tolstvrhčanov«. Z veliko elana smo si zadali aktivnosti, ki jih izvajamo, nekatere naloge so stalne, druge sproti dogovorjene glede na situacijo in zmožnosti. Smo odprti, preprosti in vsele narave. Radi hodimo, pojemo, se podamo na izlete, ohranjamo stare običaje. Letos je minilo 20 let našega delovanja in od-

ločili smo se okroglo obletnico proslaviti. Slovenija ima mnogo lepote, tudi nedaleč stran se jih skriva ogromno. Eno takšnih smo obiskali 27. avgusta.

Zanimalo nas je, kaj se dogaja pod površjem zemeljske oble. Zakorakali smo v prelepo Kostanjeviško jamo.

Imeli smo kaj videti. Vodič, ki nas je popeljal v podzemni svet, je bil izjemen fant, predan svoji nalogi, pripravljen povedati, kakšno je delo jamarjev in odgovarjati na naša vprašanja. Hvala mu, tako kot tudi vsem ostalim, ki so pripravljeni raziskovati in varovati čudoviti podzemni svet – fantje, izjemni ste. Tako lepo in sproščeno smo se počutili ob njegovem spremstvu.

Obdani s prijetnimi vtisi, dobro razpoloženi smo si na bližnji turistični kmetiji privoščili okusno kosilo.

Preživeli smo lep dan, prijetno pokramljali, se spominjali na dogodivljaje naših dogodivščin. In spoznali smo, da nam je druženje priraslo k srcu, da komaj čakamo, da se stanemo in da bomo naše delovanje v klubu z veseljem nadaljevali. Naš elan ne pojenja, le slika ustanovitve kluba je malo drugačna od današnje.

Dobrodošli vsi, ki bi želeli sodelovati v našem klubu, vabimo vas, da se nam pridružite. Skupaj z vami bomo doživeli še veliko lepega in dosti obletnic. ■

Buče velikanke

Piše / foto: NATAŠA KOŠAK

Adam in Ajda Andrejčič sta iz semena buč, ki sta jih dobila na eko tržnici Vrtca Čebelica Šentjerneje vzgojila velikanske buče. Z rednim zalivanjem so buče zelo dobro obrodile, saj je največja buča tehtala 27 kg. ■

NASVET ZA VAS

VODA JE NAJBOLJŠA IZBIRA

Piše / foto: NIJZ

Pitje pijač (tekočin) je potrebno za vzdrževanje ravnovesja vode v telesu. Za dobro fizično in psihično delovanje našega telesa je potreben zadosten vnos tekočin, ki je lahko odločujoč dejavnik dobrega počutja. Ugotovljeno je, da je uravnotežen vnos tekočin tisti, ki ob drugih ustreznih pogojih odloča, ali smo pri neki dejavnosti (npr. športu ali reševanju nalog) uspešni ali zelo uspešni. Za nadomeščanje tekočin je najboljša izbira pitna voda, pa tudi nesladkani čaji, v primeru povečanih potreb pa z vodo razredčeni 100 % sadni in zelenjavni sokovi. Odsvetuje se pitje energijskih pijač, saj je povezano z vrsto zdravstvenih težav in tveganih vedenj, še posebej pri otrocih in mladostnikih. Vsebujejo predvsem kofein in ostale snovi za poživitev, veliko sladkorja ali sladila ter barvila in arome. Zara-

di nižje telesne mase se pri otrocih in mladostnikih neželeni učinki pojavijo hitreje in bolj intenzivno kot pri odraslih. Kljub pogostim opozorilom, da energijske pijače niso primerne za otroke in mladostnike, jih prav oni popijejo največ. Zaskrbljujoče je, da imajo nekateri otroci do njih dostop tudi v domačem hladilniku in da jih pijejo z vednostjo staršev. Energijske pijače tudi niso primerne za uživanje ob večjih telesnih naporih, saj se med telesno aktivnostjo potimo, kofein, ki ga vsebujejo pa ima močan diuretičen učinek, kar povečuje tveganje, da pride do dehidracije. Sprožijo se lahko tudi srčne aritmije – srce lahko bije močnejše in hitreje in pride lahko do zapletov pri njegovem delovanju. Prav tako se ne sme mešati teh pijač z alkoholom. Mladi uživajo energijske pijače tudi v želji po budnosti, boljšem spominu, hitrejši odzivnosti, ki jih potrebujejo za igranje računalniških iger pozno v noč. Vse skupaj lahko vpliva

na njihovo krajši spanec in moten ritem spanja, kar prispeva k utrujenosti, razdražljivosti, slabšemu spominu in s tem tudi vplivu na njihovo duševno zdravje. Za dobre telesne in miselne sposobnosti naj imajo otroci in mladostniki pogoje za zadosten in kakovosten spanec in počitek. To so osnovni pogoji za ustrezno regeneracijo telesa. ■

Nevidni e-odpadki: skoraj 10 milijard dolarjev se nahaja v pomembnih surovinah, ki jih je mogoče pridobiti iz ogromne letne količine e-igrač, kablov in e-cigaret

Piše / shema: ZEOS, d. o. o.

Vsako leto neuporabljeni kablji, e-igrač, oblačila z LED lučkami, e-orodja, e-cigarete, detektorji dima, USB ključki, zobne ščetke in nešteto drugih majhnih potrošniških predmetov, ki jih potrošniki pogosto ne prepoznajo kot e-odpadke, nanesejo 9 milijard kilogramov e-odpadkov, kar je ena šestina vseh e-odpadkov po vsem svetu. Mnogi so shranjeni v domovih, morda odloženi za morebitno prihodnjo uporabo. In veliko ljudi se ne zaveda, da jih

je mogoče reciklirati. Ta »nevidna« kategorija e-odpadkov na enem mestu bi bila enaka teži skoraj pol milijona 40-tonskih tovornjakov, kar bi zadostovalo za 5.640 km dolgo kolono le-teh od Rima do Nairobijsa. Mednarodni dan e-odpadkov (#ewasteday) je letna ozaveščevalna akcija WEEE Foruma, katerega članica je tudi družba ZEOS, d. o. o. iz Slovenije. Poteka vsako leto 14. oktobra. Njegov namen je izpostaviti naraščajočo problematiko odpadne električne in elektronske opreme in spodbujati odgovorno ravnanje z njo. Letošnja akcija je posvečena pozornosti

nevidnim odpadkom, zato so organizatorji naročili Inštitutu Združenih narodov za izobraževanje in raziskovanje (UNITAR), da izračuna letne količine t. i. nevidnih e-odpadkov. Rezultati so v celoti predstavljeni tukaj. Spodaj pa smo za vas pripravili nekaj slikovitih primerov posameznih nevidnih e-odpadkov:

- Vsako leto zavržemo 3.2 milijard kg e-igrač, ki predstavljajo kar 35 % vseh nevidnih e-odpadkov. To so e-avtomobilčki, e-vlaki, glasbene igrače, govoreče lutke, brezpilotna letala ipd. Za lažjo predstavbo: skupaj se letno zavrže približno 7,3 milijarde kosov e-igrač,

v povprečju približno ena e-igrača na vsakega moškega, ženske in otroka na svetu.

- Vsako leto zavržemo 844 milijonov e-cigaret, kar tehta toliko kot 6 Eifflovih stolpov.
- Lansko leto je bilo zavrženih 950 milijonov kg kablov, to je toliko kablov, da lahko z njimi 107-krat obkrožimo Zemljo.

Pascal Leroy, generalni direktor WEEE Foruma, pravi: »Nevidni e-odpadki ostanejo neopaženi zaradi svoje narave ali videza, zaradi česar potrošniki spregledajo njihov potencial za recikliranje. Ljudje navadno prepoznavajo električne izdelke kot tiste, ki jih priklopijo na elektriko in redno uporabljajo. Toda veliko ljudi je zmedenih pri vrstah odpadkov kot so izdelki za hobi in prosti čas, in kako jih reciklirati. Marsikdo se ne zaveda nevarnih sestavin, ki jih vsebujejo e-odpadki. Če niso ustrezno obdelane, lahko snovi, kot so svinec, živo srebro ali kadmij, prodrejo v tla in vodo ter jih onesnažijo.«

VREDNOST E-ODPADKOV

Številne od teh naprav, kot so e-cigarete, ki postajajo vse bolj priljubljene v nekaterih družbah, vsebujejo litij, zaradi česar je njihovo baterijo mogoče ponovno napolniti, vendar povzroča tudi resno nevarnost požara, ko napravo zavržete v mešane odpadke ali na druga neprimerna mesta. Poleg tega Evropska komisija meni, da je litij »strateška surovina«, ki je ključnega pomena za evropsko gospodarstvo in prehod na zeleno energijo, vendar so oskrbe zaradi slabega recikliranja ogrožene. Po drugi strani vsebujejo kabli dragocen baker, ki ga je enostavno reciklirati, povpraševanje po bakru pa se bo do leta 2030 samo v Evropi povečalo za 6-krat, da bi zadovoljili potrebe strateških sektorjev, kot so obnovljivi viri energije, električna mobilnost, industrija, komunikacije, letalstvo in obramba.

Vrednost surovin v svetovnih e-odpadkih, ustvarjenih v letu 2019, je bila ocenjena na 57 milijard ameriških dolarjev, večina tega se pripisuje komponentam železa, bakra in zlata. Od celotnega zneska je 1/6 oz. 9,5 milijarde dolarjev materialne vrednosti vsako leto v kategoriji nevidnih e-odpadkov.

Virginijus Sinkevičius, evropski komisar za okolje, pravi: »EU priznava pereč izziv e-odpadkov. Nadaljnja širitev proizvodnje in porabe elektronskih naprav ima znatne okoljske in podnebne posledice. Uvedba razširjene odgovornosti proizvajalca v zakonodajo o e-odpadkih pred dvema desetletjema je postavila temelje, a tukaj naša pot še ni končana. Spodbujati moramo krožno gospodarstvo za elektroniko, tako kot za druge izdelke, ne le za zmanjšanje našega vpliva na okolje, temveč tudi za utrjevanje vrednostne verige in zmanjšanje njene odvisnosti od tretjih držav.«

E-ODPADKI SO NAJHITREJE RASTOČI TOK ODPADKOV NA SVETU

Po podatkih Združenih narodov bo leta 2023 po vsem svetu proizvedenih 8 kg e-odpadkov na osebo. Samo 17,4 % teh odpadkov, ki vsebujejo škodljive snovi in dragocene materiale, bo po vsem svetu zabeleženih kot ustrezno zbranih, obdelanih in recikliranih. Preostalih deset milijonov ton bo odloženih na odlagališčih, kopičenih v gospodinjstvih, zažganih, neustrezno obdelanih ali pa se jih bo nezakonito prodalo. Celotno v Evropi, ki je vodilna v svetu pri recikliranju e-odpadkov, je le 55 % e-odpadkov uradno prijavljenih kot pravilno zbranih in recikliranih, pomanjkanje ozaveščenosti javnosti pa je eden od dejavnikov, ki državam preprečujejo razvoj krožnega gospodarstva za elektronsko opremo.

Glede na študijo iz leta 2022, ki so jo razvili Inštitut ZN za izobraževanje in raziskovanje (UNITAR) in člani WEEE Foruma v 6 državah (Združeno kraljestvo, Italija, Portugalska, Romunija, Slovenija in Nizozemska), se v povprečnem gospodinjstvu nahaja 74 e-izdelkov, od njih jih kar 13 le hranimo (9 od njih je neuporabljene, vendar delujoče in 4 pokvarjeni). Majhna potrošniška elektronika in dodatki so na vrhu seznama kopičenih izdelkov. Če ti pripomočki ostanejo v predalih in omarah, dragoceni viri, ki jih vsebujejo, ne vstopijo ponovno v proizvodni cikel. Ko so elektronske naprave in komponente neustrezno odvržene, ker niso pre-

poznane kot e-odpadki, pogosto končajo na odlagališčih ali v sežigalnicah. Elektronika vsebuje različne nevarne snovi, kot so svinec, živo srebro, kadmij in zaviralce gorenja, ki lahko prodrejo v tla in vodne vire, onesnažijo ekosisteme in predstavljajo tveganje za zdravje ljudi. Te naprave vsebujejo tudi dragocene vire, vključno s plemenitimi kovinami, kot so zlato, srebro in baker, ter kritičnimi surovinami, ki so ključne za zeleni prehod in proizvodnjo novih elektronskih naprav. Če e-odpadki niso pravilno reciklirani, gredo ti dragoceni materiali v odpad. V Sloveniji je lokacij za oddajo e-odpadkov res veliko in pri družbi ZEOS so zato pripravili pregleden spletni zemljevid le-teh, ki ga najdete na www.zeos.si/zbirna-mesta/.

ZBIRALNA AKCIJA V NOvem MESTU LETOŠNJA OSREDNJA AKTIVNOST V SKLOPU 14. OKTOBRA

V Knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu bo novembra letos živela knjižnica reči. Ker so njene police še precej prazne, so se njeni organizatorji odločili, da v drugi polovici oktobra organizirajo zbiralno akcijo »Prinesi uporabne stvari za knjižnico reči«, ki bo potekala med 14. in 27. oktobrom 2023. Vse zbrane, še uporabne stvari bo prejela Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto, kjer bodo na voljo za brezplačno izposajo vsem občankam in občanom. V akciji poleg novomeške knjižnice sodelujejo še Območno združenje Rdečega križa Novo mesto, Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto, LokalPatriot, društvo Knjižnica Reči, družba ZEOS, d. o. o. v sklopu projekta Life Spodbujamo e-krožno in Komunalna Novo mesto, d. o. o. Več o akciji: www.zeos.si/dogodki/zbiralna-akcija-v-novem-mestu-prinesi-uporabne-stvari-za-knjiznico-reci/.

VEČ INFORMACIJ

ZEOS, d. o. o.: Urša Dolinšek / T: 01 235 52 55 / E: urska.dolinsek@zeos.si

WEEE Forum: Magdalena Charytanowicz / M: +32 494 23 28 83 / E: magdalena.charytanowicz@weee-forum.org ■

JEREBIKA — zdravilne rdeče jagode jeseni

ZDRAVILNE
RASTLINE

Priprava: SABINA JORDAN KOVAČIČ

Jerebiko od nekdaj opevajo kot drevo ljubezni, sreče in zaščite. Starodavna pričevanja jerebiko opisujejo kot drevo, ki odganja bolezni in zle duhove, zato so jo ljudje sadili ob svojih domovih. Zdravilne koristi jerebike vključujejo njeno sposobnost krepitev imunskega sistema, krepitev dihalnega sistema, izboljšanje prebave, preprečevanje nekaterih vrst raka in zmanjšanje bakterijskih okužb.

KAJ JE JEREBIKA?

Plodovi jerebike so drobne, do 1 cm velike rdeče jagode. Ti majhni kisli plodovi rastejo na grmu ali drevesu; jerebika namreč lahko raste kot eno ali kot drugo. Najbolj razširjena vrsta ima znanstveno ime *Sorbus aucuparia*, ki pripada družini rožnic (*Rosaceae*). Obstaja več deset različnih sort in vrst. Sadeži jerebike so pravzaprav »grozdi«, saj jagode ne rastejo posamično.

Domovini jerebike sta Evropa in zahodna Azija. Razširila se je v dele severne Amerike. V Skandinaviji in Novi Fundlandiji je prisotna že stotine, če ne tisoče let. Rada ima hladnejše kraje, zato jo najpogosteje srečamo v sredogorju. Drevesa zrastejo deset metrov in več in živijo celo dvesto let. Raste tudi v nižinah, običajno na robu gozdov. Ker raste v hladnejši klimi, jo najdemo v severni Evropi, visoko na Balkanu, pa tudi v severni Aziji.

Listi so pernati z nazobčanimi lističi, ki se jeseni obarvajo oranžno in rdeče. Spomladi se razprejo socvetja belkastih, ne prav prijetno dišečih cvetov, iz katerih se konec poletja razvijejo oranžni plodovi. Gojena podvrsta navadne

jerebike je sladka ali moravska jerebika, ki ima vlogo okrasne rastline. Je bolj sladka od divje sorodnice.

Drevo jerebike je povezano s številnimi vražami in miti, zato so ga skozi stoletja častili. Obstaja kar nekaj vraž, da lesa jerebike ne smemo kuriti v peči. Povezana je tudi z verovanjem v grenko usodo kot so grenke jagode jerebike.

KDAJ OBIRAMO

Sadeže divje jerebike obiramo po prvi zmrzali ali pa jih pred predelavo zamrzujemo. Še posebno, če niso dovolj zreli. Na ta način se škodljiva parasorbinska kislina spremeni v koristno sorbinsko kislino. Gojena moravska jerebika je bolj sladka in njene plodove je mogoče uživati tudi presne.

UPORABA JEREBIKE

- Celoten grm oziroma drevo je uporabno, vključno z lubjem, listi in plodovi. Plod, od-

visno od sorte, je lahko v nekaterih primerih strupen, vendar večina te strupenosti izgine s segrevanjem ali zamrzovanjem za daljše časovno obdobje.

- Pogosto so jagode uporabljene v alkoholnih pijačah ali likerjih, lahko pa jih uporabimo tudi kot grenko stransko aromo nekaterih jedi.
- Pogosto so plodovi predelani v marmelade in želeje.

PREHRANSKA VREDNOST JEREBIKE

To drobno jagodičevje vsebuje precej hranljivo mešanico in vsebuje visoko raven vitamina C, sorbinske kisline in vlaknin, vendar je večinoma hvaljeno zaradi svoje edinstvene antioksidantne sestave. Jerebika vsebuje antociane, tanine, polifenolne spojine in flavonole, vključno z različnimi vrstami kvercetina in rutina.

ZDRAVILNE KORISTI JEREBIKE

Preprečevanje raka

Zaradi visoke ravni antioksidantov, ki jih najdemo v jerebiki, je zelo močna super hrana proti različnim kroničnim boleznim, vključno z rakom. Vrste kvercetin in sorbinska kislina delujejo kot antioksidanti, ki preprečujejo škodljive učinke prostih radikalov skozi telo. Prosti radikali so nevarni produkti celičnega metabolizma, ki lahko povzročijo mutacijo zdravih celic v rakave celice ali preprosto propad celic. Zato lahko uživanje jerebiki znatno poveča vašo raven antioksidantov, kar pomeni prepre-

čevanje razvoja raka, zmanjševanje možnosti prezgodnjega staranja, izboljševanje zdravja vaše kože, povečevanje obnove celic in hitrosti zdravljenja ter izboljševanje zdravja oči, vključno z zmanjšanjem možnosti makularne degeneracije (degeneracije rumene pege).

Spodbujanje odpornosti

Čeprav jerebika ne vsebuje veliko vitaminov, pa ima visoko vsebnost vitamina C. Askorbinska kislina je zelo pomemben element za zdravje ljudi, saj lahko spodbuja proizvodnjo belih krvnih celic in prav tako deluje kot antioksidant. Še več, vitamin C je bistvenega pomena za številne telesne procese, vključno z nastajanjem kolagena, ki krepi mišičevje in pomaga graditi oziroma obnavljati krvne žile.

Antibakterijsko delovanje

Sorbinska kislina je neposredno povezana z zmanjševanjem učinkov mikrobnih in bakterijskih učinkovin na kožo in telo. Zato se v kozmetični uporabi občasno uporabljajo izvlečki jerebiki, vendar lahko kot prehrambeni vir deluje kot protibakterijsko in protimikrobno ojačevalno sredstvo.

Pomoč pri prebavi

Vlaknine, ki jih najdemo v zmernih količinah v jerebiki, pomagajo pri prebavi in zmanjševanju

zaprtja, z utrjevanjem blata optimizira vaš prebavni sistem. Poleg tega naj bi organske spojine v jerebiki neposredno izboljšale kakršnekoli simptome driske, čeprav je natančen mehanizem tega še nejasen.

Dihalni sistem

V tradicionalni medicini so sok jerebiki uporabljali za zmanjševanje vnetij dihalnih poti, zdravljenje vnetega žrela in lajšanje astme. Nekateri izmed teh so lahko posledica antioksidativnih spojin, ki delujejo kot protivnetna sredstva, medtem ko je za vitamin C znano, da pomirja simptome astme. Ne glede na to, kakšne so neposredne povezave, jerebiki zau-pajo že več generacij kot domačemu zdravilu za dihalne težave.

DOBRO JE VEDETI

Kadar jerebiko nabiramo v divjini, plodovi vsebujejo visoke vrednosti parasorbinske kisline, ki lahko povzroči poškodbe ledvic, prebavne težave, slabost, bruhanje in vrsto drugih bolezni. Vendar pa se ta kislina, ko plodove zamrznemo ali segrejemo, spremeni v sorbinsko kislino, ki je zelo koristna za naše telo. Torej ne nabirajte divje jerebiki, ne da bi se predhodno pripravili na ustrezni pripravi, da bo kar najbolj koristna.

Viri: klubgaia.com, poljubnarave.si ■

MEJICE

Piše / foto: TINA PERKO, KGZS NM

Mejica (živica, živa meja, omejek) je ozek, linijski pas vegetacije, ki jo predstavljajo drevesa (navadni gaber, dob, brest, čremsa ...) in grmovnice (navadni glog, rdeči dren, črn

trn, črni bezeg, šipek ...). V mejicah najdemo tudi **medonosne rastline**, ki so pomemben in stalen vir cvetnega prahu in nektarja. Sprva so bile kot **razmejitve med posameznimi parcelami** in od tod tudi njihovo ime. Na ta način so polja in pašnike omejevali v preteklosti ter ob krčenju gozda zaradi pridobivanja obdelovalnih površin. **Mejice predstavljajo življenjski prostor rastlin in živali** (kačji pastirji, kožekrilci, dvokrilci, enakokrilci, hrošči, ptice, metulji, mali sesalci ...).

Posredno ali neposredno vplivajo na kakovost bivanja človeka. So značilni **strukturni elementi pokrajine**, ki jo soustvarjata človek in narava in predstavljajo bogato **biotsko raznovrstnost**. Danes mejic marsikje ni več, oz. so zanemarjene zaradi **nevednosti ljudi, industrializacije, urbanizacije ter kurjenja obrežnih vegetacij**. Predstavljajo vir hrane za ptice, čebele in druge prosto živeče živali. So **ogrožen element narave**. Mejice služijo kot **zavetje pred vetrom, dežjem, mrazom, vročino ter plenilci**. So varna mesta za **gnezdenje, razvoj in prezimovanje ter pribežališča za živali**, kadar se na kmetijskih površinah obdeluje zemlja ali na travniških površinah kosi. **Preprečujejo erozijo**. Najdemo jih v vseh slovenskih pokrajinah predvsem v nižinah v dolinah rek in potokov, ob poljskih poteh ter okoli mlak.

Ohranjanje mejic je podprto s strani **Skupne kmetijske politike 2023–2027** in je **KOPOP** (kmetijsko-okolijska-podnebna plačila) ukrep,

katerega namen je spodbujanje nadstandardnih sonaravnih kmetijskih praks, ki so usmerjene tudi v **ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajine**. Za ta namen se v okviru tega ukrepa izvaja tudi operacija »Ohranjanje mejic«, ki podpira vzdrževanje in ohranjanje mejic, kot enega izmed pomembnih elementov kmetijske kulturne krajine. **Izvajajo se v območju Natura 2000** (Krakovski gozd–Šentjernejsko polje, Ljubljansko barje, Mura, Drava, Planinsko polje, dolina Reke, dolina Vipave). Mejice se vzdržujejo vsako leto, pri čemer se mejica ne poškoduje in se ne prekine njena linija. **Izkrčitev, obrezovanje ter redčenje mejic in dreves ni dovoljeno v obdobju od 1. marca do 1. avgusta tekočega leta**.

Operacije BK.10 Ohranjanje mejic (MEJ) se izvaja na grafičnih enotah krajinskih značilnosti (KRZ), pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti, ki so pripisane k posameznemu GERK-u. KRZ se na predlog nosilca ob njegovi prisotnosti vpišejo v RKG (register kmetijskih gospodarstev) na upravni enoti glede na dejansko stanje v naravi. **Plačilo se uveljavlja za površino mejice, katere velikost je večja ali enaka 25 m²**. Upravičenec lahko uveljavlja plačilo za mejico, ki je pripisana posameznemu GERK-u in leži na zemljišču, za katerega ima upravičenec pravico uporabe, in to mejico vzdržuje v skladu z zahtevami operacije MEJ. **Letno plačilo za operacijo BK. 10 Ohranjanje mejic znaša: 450 eur/ha.** ■

KLARA LUKAN DESETA NA SVETOVNEM PRVENSTVU

Piše: STA

Foto: arhiv AZS

Šentjernejčanka Klara Lukan (Kladivar Celje) je na svetovnem prvenstvu v cestnih tekih v latvijski Rigi v teku na pet kilometrov z državnim rekordom, 15 minut in 25 sekund, zasedla 10. mesto in bila tretja Evropejka. Zmagala je Kenijka Beatrice Chebet z rekordom prvenstev

(14:35). Slednja je bila srebrna in bronasta na prejšnjih dveh SP na stadionih na 5000 m.

»Deseto mesto na svetu in državni rekord za zaključek sezone, to je res lep dosežek. Tekla sem sama, vodilna skupina je bila prehitra. Šla sem pogumno v svojem tempu. Bilo je precej vetra, niso bili ravno idealni pogoji, je bilo pa super vzdušje ob progi. Nastopila bom letos le še na 10 km na ljubljanskem maratonu. Zadovoljna sem s sezono, glavni cilj je bil, da ostanem zdrava

va po lanski hudi poškodbi, kar mi je uspelo. Bilo je tudi tekmovalno uspešno leto, skoraj na vsaki tekmi sem popravila osebne rekorde, nekaj je bilo tudi državnih,« je povedala Klara Lukan. Iskrene čestitke ob izjemnem uspehu! ■

Prvi MRNTZ v sezoni 2023/24: ZGODOVINSKI MEDALJI

Piše / foto: DUŠAN PEZELJ

Prvi MRNTZ turnir v letošnji sezoni se je odvijal v soboto, 14. oktobra, v Rakeku. Na tekmovalnem stopnju je sodelovalo kar 165 mladih igralcev iz 14 klubov regije, med njimi

tudi deset mladih iz NTK Šentjernej. Tako uspešno, kot so tokrat igrali, do sedaj še niso. V Šentjernej so se namreč prvič vrnil z dvema medaljama. Za zgodovinski uspeh, saj klub deluje šele tri leta, sta zaslužni **Angela Jakše** in **Veronika Husak**, ki sta osvojili bronasti me-

dalji. Izkazali so se tudi vsi drugi naši mladci z vsaj eno zmago, kar dokazuje, da v klubu dobro delamo.

V kategoriji 2.-3. razred sta nastopila **Rožle Lušavec** in **Maja Maznik**. Igrala sta dobro, Rožle je turnir končal v skupinskem delu tekmovalja,

Maja pa se kljub dvema zmagama tudi ni uvrstila v nadaljnje tekmovanje. Oba pa sta prejela spominski medalji.

Kot rečeno je Angela Jakše v skupini deklic 4.–5. razred osvojila 3. mesto, **Nejcu Koželju** pa je med fanti zmanjkalo kanček sreče, saj je proti vrstniku za v polfinale nesrečno izgubil in je tekmovanje končal med osem najboljših.

V kategoriji 8.–9. razred je iz našega kluba nastopilo pet devetošolcev. **Anžetu Bregarju** in **Gašperju Glavanu** se ni uspelo uvrstiti v tekmovanje na izpadanje. Oba sta po enkrat zmagala in končala v vsaki v svoji skupini na 3. mestu. **Luka Bevec** je v svoji skupini, v kateri je tekmovalo 5 njegovih vrstnikov, slavil trikrat in

osvojil drugo mesto. Tako se je uvrstil v nadaljevanje turnirja, kjer pa ga je, kljub dobri igri, ugnal poznejši polfinalist. Tudi **Martinu Grubarju** in **Niku Bojcu** je uspel preboj v nadaljnje tekmovanje. Oba sta v skupini po dvakrat zmagala in turnir končala z delitvijo 9. in 16. mesta. Med dijakinjami je nastopila Veronika Husak in osvojila 3. mesto, z več sreče pa bi lahko turnir tudi osvojila.

Trenerji **Ana Blatnik**, **Veno Vranc** in **Dušan Pezelj** smo Rakek zapustili zadovoljni, saj so naši varovanci igrali dobro in borbeno ter si zaslužijo vse pohvale. Naslednji MRNTZ turnir bo 26. novembra ponovno v Rakeku, katerega se bomo, seveda, tudi udeležili. ■

DAN ODPRTIH VRAT NAMIZNEGA TENISA

Piše: **DUŠAN PEZELJ**

Foto: arhiv NTK Šentjernej

NTK Šentjernej je pod pokroviteljstvom Občine Šentjernej v soboto, 16. septembra 2023, ob 9. uri v dvorani Kobra Team v Šentjerneju pripravil dan odprtih vrat namiznega tenisa. Za predstavitev te lepe in hitre športne igre se je NTK Šentjernej odločil z razlogom, ker uresničuje svoj zastavljeni program, predvsem vadbo šolskih otrok in starejših željne rekreacije. Na začetku prireditve je predsednik kluba Dušan Pezelj pozdravil vse prisotne in jim zaželel obilo športnega duha in užitkov.

Za to priložnost je klub pripravil štiri mize z robotom, na katerih so se obiskovalci lahko pomerili med seboj, z robotom ali z najmlajšimi igralci kluba. V treh urah, koliko je prireditev trajala, so si ogledali tudi trening otrok z vaditelji in vadbo otrok na robotu. Na prireditvi, ki jo je odlično povezoval Jože Robek, so obiskovalci spoznali zgodovino in delovanje kluba, število članstva in uspehe, slišali so tudi nekaj izjav najmlajših in organizatorja Marjana Kovačiča, ki je opozoril predvsem na težave kluba s pomanjkanjem prostora, saj je v pre-majhni dvorani gneča, kjer vadi 25 otrok. Gost na Dnevu odprtih vrat je bil Aljaž Šmaljc elj iz NTK Krka, ki je povedal nekaj besed z nastopa na evropskem prvenstvu, ko je pred leti med kadeti osvojil srebrno medaljo.

Na hodniku pred dvorano je klub postavil na ogled tudi tri velike panoje na katerih so si lahko ogledali fotografije, ki so nastale na raznih regijskih in domačih tekmovanjih, kakor tudi nekaj zahval, ki jih je klub dobil od Varstveno delovnega centra iz Novega mesta. Obiskovalci, ki jih je bilo manj, kot so v klubu pričakovali, so klubske dvoranice zapustili zadovoljni. Dogodek v dvoranici Kobra Team je posnela novomeška televizija, ki ga je v torek, 19. septembra, objavila v svojih novicah. ■

ALI
POZNATE
SVOJO
OBČINO?

V prejšnji številki glasila smo vas spraševali, kaj je na posneti fotografiji. Za pravilen odgovor, da je **na fotografiji informativna tabla pri studencu v Gorenjem Vrhpolju**, se zahvaljujemo **ANITI RANGUS**. Nagradjenka bo prejela nagrado, ki jo podarja sladka trgovina Gartlc. **TOKRAT VAS SPRAŠUJEMO, KJE JE BILA POSNETA OBJAVLJENA FOTOGRAFIJA?** Vaše odgovore pričakujemo do ponedeljka, **13. novembra 2023**, na naslovu: Uredniški odbor Šentjernejskega glasila, Občina Šentjernej, Prvomajska cesta 3a, 8310 Šentjernej ali na e-naslovu: sentjernejsko.glasilo@sentjernejsko.si. V naslednji številki bo izžrebani nagradenec rubrike prejel nagrado, ki jo podarja **Lepotni salon Katarina, Katarina Koželj s. p.** Vabimo vas, da še naprej sodelujete in pošiljate odgovore. ■

VICI

Komar

Mama reče malemu komarčku, naj se nauči leteti. Komarček je zletel in leta, leta, leta ... Ko se čez nekaj minut vrne nazaj k mami, ji navdušeno reče: »Veš mami, tako sem dober, da so mi vsi ljudje ploskali, ko sem letel mimo njih!«

Kamele

Kamelji mladič vpraša očeta: »Očka, zakaj imamo dve grbi na hrbtu?« Oče: »Zato, da imamo lahko zalogo hrane in vode, ko gremo po puščavi.« Mladič: »Očka, zakaj pa imamo tako velike trepalnice?« Oče: »Zato, da nam peska ne nosi v oči, ko gremo po puščavi.« Mladič: »Očka, zakaj pa imamo kopita na nogah?« Oče: »Zato, da se ne ugreznemo v pesek, ko gremo po puščavi.« Mladič: »Očka, kaj pa potem delamo v živalskem vrtu?«

Skok

Se pogovarjata buldog in nemški ovčar. Nemški ovčar je zaprt na balkonu v tretjem nadstropju. Buldog ga vabi na dvorišče:

»Pridi dol, no!«
»Ne morem!«
»Kako, da ne!«
»Zaprto sem na balkonu!«
»Skoči!«
»O, to pa ne!«
»Zakaj?«
»Zato, ker nočem imeti tako potlačenega nosa kot ti!«

Najmočnejši

Pride en mišičnjak v gostilno vzame v roko limono in jo stisne kolikor jo more, in nato reče: »Kdor koli iz te limone stisne vsaj še eno kapljico dobi 1000 evrov.«

Seveda vsi poskušajo, nobenemu ne uspe. Nato pride zraven en mali možakar, suh z očali in reče: »A lahko tudi jaz poskusim?«

»Ha ha ha,« se mu vsi smejijo in mu dajo limono. On pa kot za šalo iz nje iztisne še 6 kapljic.

Vsi debelo gledajo od začudenja in vprašajo: »Kako je pa tebi uspelo, če nam ni?«

On pa odgovori: »Hja, jaz sem pa iz davčne.«

PREGOVORI ZA OKTOBER

Prvi vinotok lep in južen je za grozdje prav zaslužen. / Če listje hitro odleti, vsak naj zime se boji. / Če se drevje zgodaj obleti, polje ob letu dobro rodi. / Oktober je dober. / Če je vinotoka mraz in burja brije, prosinca in svečana sonce sije. / Zavaruj se vedrega juga in oblačne burje. / Če jeseni ni kam devati, spomladi ni kje jemati. / Vinotoka če zmrzuje, pa prosinca odjenjuje. / Zima rada z repom bije, če dolgo toplo sonce sije. / Mnogo snega, mnogo sena. / Vlažen, mrzel Luka (18. 10.) kmalu sneg prikuka. / Če na Urše (21. 10.) dan kmet zelje pospravi, mu ga vreme Simona in Jude v nič ne pripravi. / Če se polž globoko zakoplje, se huda zima prikoplje. / Vreme vinotoka je aprilu za poroka. / Ako zgodaj listje pade, so rodovitne njive rade. / Če je Gal suhoparen, oznanjuje, da ob letu suša pripotuje.

OSMEROSMERKA

PRAVILA: zapisane besede poišči v mreži v osmih smereh in jih prečrtaj. Ne prečrtane črke brane od leve proti desni in od zgoraj navzdol dajo končno geslo.

AGATA / ALABASTER / ANTARKTIKA / ASKET / AVTOMATIKA / AVTOR / BERIVKA / BRISAČA / CESTAR / DENARNICA / DERBI / DINASTIJA / ETNOGRAF / FIŽOL / INDIJEC / INVENTURA / IZOSTANEK / JAKEC / JUGOSLAVIJA / KARTE / KATICA / KORČULA / KUHINJA / LETAK / LIKALNICA / MATURANTKA / MEŠALNIK / METULJ / NARIS / OGENJ / PILOT / POPER / POTRATA / RESNICA / ROVKA / SMEH / TAKT / TALON / TLAKA / TLORIS / TOPILO / TORINO / TRASA / UPRAVITELJ / VODILO / ZMAGA / ZNANJE / ŽARKI

S	I	R	O	L	T	L	A	K	A
A	C	I	N	S	E	R	G	C	G
A	N	T	A	R	K	T	I	K	A
L	V	O	Z	S	S	T	A	K	T
A	V	T	O	M	A	T	I	K	A
B	R	J	O	K	A	R	T	E	C
A	E	U	S	R	R	G	T	N	I
S	P	G	T	A	I	N	A	A	N
T	O	O	T	N	O	N	L	T	R
E	P	S	G	G	E	P	O	S	A
R	E	L	R	E	O	V	N	O	N
C	O	A	E	J	N	A	N	Z	E
A	F	V	A	D	I	J	Č	I	D
K	I	I	K	U	H	I	N	J	A
T	Ž	J	V	A	I	D	K	N	C
N	O	A	I	B	I	I	I	K	I
A	L	K	R	J	A	N	N	O	N
R	I	E	E	K	A	A	L	R	L
U	D	C	B	R	I	S	A	Č	A
T	O	L	I	P	O	T	Š	U	K
A	V	S	M	E	H	I	E	L	I
M	M	E	T	U	L	J	M	A	L
J	L	E	T	I	V	A	R	P	U

Priprava: BRANKA KRAGOLNIK

GESLO: -----

Pravilen odgovor križanke iz prejšnje številke je **JESENSKO LISTJE**. Tokrat je bila izžrebana **DORIS MIT-ROVIČ**. Nagrajenka bo prejela nagrado, ki jo podarja gostilna **sladka trgovina Gartič**. Rešitev tokratne križanke pričakujemo do ponedeljka, **13. novembra 2023**, na naslovu: Uredniški odbor Šentjernejskega glasila, Občina Šentjerneja, Prvomajska cesta 3a, 8310 Šentjerneja ali na e-naslovu: sentjernejsko.glasilo@sentjernejsi.si. V naslednji številki bo izžrebani nagajenec križanke prejel nagrado, ki jo podarja Lepotni salon Katarina, Katarina Koželj s.p. Hvala vsem, ki pridno sodelujete in pošiljate odgovore. ■

							PRASKA, ODRGNINA	SILOVIT NAPAD, NASKOK	IME VEČ RUSJANO-VIH LETAL	LILIAN THURAM		Občina Šentjernej	
											SLIKAR IN GRAFIK ŠUBIC	KEPA SAMOROD-NE RUDE	MANJŠA KLOBASA
						ENOBARVNA ALI VEČBARVNA OSNOVA, NA KATERO SE KAJ TISKA ALI PIŠE KIRURG							
						IGRALKA KURY-LENKO				POJAV NA VODNI GLADINI NAKLA-DALEC			
						DVOJICA			KAPITAN JULESA VERNA				
						URIN			ELIKSIR				
											ORLANDO BLOOM POSUŠENA TRAVA 2. KOŠNJE		
		AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	KEANU REEVES	GLAVNO MESTO TOGA	OGRADA V GOZDU ZA GOJITEV DIVJADI	ČEBELJA PAŠA KROGLIČA PRI BALI-NANJU		PROPAD GLASBA S TRŠIM RITMOM KITAR					
		IZDELO-VALEC KLOBUKOV							ZANOS, PATETIČ-NOST NAGON, STRAST				
BIČ IZ PLETENIH JERMEV		ESTRADA											
ANA DOLINAR		NEŽEN TONOVSKI NAČIN TADEJ VALJAVEC				JECAVEC, JECLJAČ	KOMEDIJA IZ LETA 1977 ... PLE-STENJAK						
ŽIVINO-ZDRAVNICA						NATAŠA ABRAM			KAPA IZ ČASO-PISNEGA PAPIRJA				
ŽIVALCA KOT VABA NA TRNKU				NEKDANJI GENERALNI SEKRETAR OZN (KOFI)				PATOS - pretirano navdušenje, pretirana vznosenost POTISK - enobarvna ali večbarvna osnova, na katero se tiska SAMORODEK - kepa samorodne rude					

MEGA foto

CENTER ZA FOTOGRAFIJO IN MOBILNO TELEFONIJO

A1

Vsi paketi z internetom in televizijo zdaj po znižani ceni

Prvo leto samo **19 98 €** na mesec

Vključen VOYO

Cesta oktobrskih žrtev 2, Šentjerneja 040 410 645 www.megafoto.si

optika
OPTRIS d.o.o.

Kotarjeva cesta 8a, 8310 Šentjerneja
Telefon: 05 99 314 77 / Mobitel: 040 55 20 10
www.optikaoptris.si

DELOVNI ČAS:

od ponedeljka do petka 8.30-12.00 in 13.00-18.00
v soboto zaprto

ČEVLJARSTVO
IZDELAVA KLJUČEV
Zoran Zrnić s.p.

DELOVNI ČAS

PONEDELJEK, SREDA, PETEK
9.-12. in 14.-17.

C.O.Ž. 9, 8310 Šentjerneja, tel.: 07/30 81 726

Društvo kmetič Šentjernej bo v rubriki *Izbrani recept meseca* v letošnjem letu preizkušalo malo pozabljene recepte iz slovenskih regij in vas spodbujalo k popestitvi jedilnikov. Tokrat vam, za prehod v jesenski čas in ker se bliža društvena razstava potic, ponujamo recepta s kostanjem **KOSTANJEVO POTICO** in **KOSTANJEVO JUHO**. ■

Kostanjeva potica

POTREBUJEMO

TESTO: 500 g moke, 20 g kvasa, 0,5 žličke soli, 1 limona, 70 g masla, 60 g sladkorja, 3 rumenjaki, 2,5 dl mleka, 3 žlice ruma

NADEV: 500 g mletega kostanja, 10 celih olupljenih kuhanih kostanjev, 2 dl mleka, 50 g sladkorja, 1 vanilin sladkor, 3 žlice kakava v prahu, 1 ščepec soli, 3 beljaki

POSTOPEK PRIPRAVE

Iz kvasa, malo mlačnega mleka in žlice moke, pripravimo kvasec. Ko vzhaja, z ostalimi sestavinami zamesimo v testo, ki mora biti gladko in voljno ter se ne sme oprijemati rok in posode. Testo pokrijemo in pustimo počivati na toplem tako dolgo, da se prostornina podvoji (približno eno uro).

Pripravimo nadev: zmlet kostanj stresemo v skledo, zavremo 2 dl mleka, ga prelijemo čez kostanj in počakamo, da ta nabrekne. Dodamo sladkor, vanilin sladkor, kakav in ščepec soli ter vse skupaj dobro premešamo. Beljake stepemo v čvrst sneg, ki ga počasi umešamo v ohlajen nadev. Nato pa še grobo nasekljamo cele kostanje.

Vzhajano testo razvaljamo centimeter na debelo in ga premažemo z nadevom skoraj do roba. Po nadevu potrosimo nasekljane kostanje. Testo zvijemo in tako pripravljeno potico preložimo v pekač, rahlo potlačimo in na več mestih prebodemo s pletilko.

Pustimo vzhajati vsaj pol ure. Potico pečemo od 55 do 65 minut na 180 °C.

Namig: da nadev ne bo premoker uporabimo pečen kostanj, ki ga ohlajenega zmeljemo.

Kostanjeva juha z jurčki

POTREBUJEMO

50 g masla, 100 g kuhanega kostanja, 1 liter jušne osnove, 100 g jurčkov, kislá smetana, sol, poper

POSTOPEK PRIPRAVE

Kostanj skuhamo, olupimo in pretlačimo, da dobimo pire. Na raztopljenem maslu na hitro prepražimo kostanjev pire, zalijemo z jušno osnovo in kuhamo 5 minut. Dodamo na lističe narezane sveže ali prepražene jurčke, solimo in popramo po okusu in kuhamo 25 minut. Ko je juha kuhana, dodamo kisló smetano.

Namig: za zakuho lahko uporabimo popečene krušne kocke.

Za vas sva v imenu Društva kmetič Šentjernej iskali stare recepte in slike po društvenem arhivu ter modrovali **BRANKA KRMC** in **DANIJELA PAVLIČ**. Potica je zasluga članice **DANICE Ferkolj**, juhica pa članice **ANICE Kos**.

KUBCAM

Nadzornik, ki mu
lahko zaupate.

041 600 700 | info@kobra.si | www.kobra.si

KOBRA Team d.o.o., Levičnikova cesta 2, 8310 Šentjernej

Mojca Lampe Kajtna svetuje barvanje s flomastri.